

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 6, številka 3

Poština plačana pri pošti 6223 Komen
DECEMBER 2011

*Vsem občankam in občanom
čestitam ob dnevu
samostojnosti in enotnosti.
Želim vam prijetne
božično-novoletne praznike
in obilo dobrega
v letu 2012!*

*Danijel Božič, župan
s sodelavci*

Otvoritev razstave o življenju in delu Maksa Fabianija in novih prostorov Turistično informacijskega centra Štanjel

Stalna razstava o življenju in delu Maksa Fabianija, postavljena v Kvadratnem stolpu v Štanjelu, je nastala kot poklon velikemu Kraševcu, katerega bogata materialna in duhovna zapuščina nas v teh krajih spremlja na vsakem koraku. Z razstavo je vzpostavljen vpogled v Fabianijev širok ustvarjalni opus, ki ga uvršča med najpomembnejše arhitekta Srednje Evrope na prelomu iz 19. v 20. stoletje. Kot je dejala Aleksandra Torbica, strokovna vodja skupine za pripravo razstave, se je skupina želela osredotočiti predvsem na Fabianija kot arhitekta stavb, ki še dandanes predstavljajo dosežke in presežke, ter na Fabianija, tako navezanega na svoj prostor, da mu ni bilo težko delati tudi majhnih projektov, kot so bili posegi v Kostanjevici na Krasu ali v Opatjem selu.

Kljub temu da je deloval v celotni monarhiji – na Dunaju, v Trstu, Ljubljani in po mnogih mestih širom Evrope –, ni nikoli pozabil na rodni Štanjel. Med leti 1935 in 1945 je popolnoma obnovil ta kraški biser in v grajski kompleks postavil šolo, občino, kino, zdravstveni dom, pošto. Na dvorišču so se odvijali plesi, dobro pa je bilo poskrbljeno tudi za kulturno dogajanje. Med drugim je v Štanjelu pripeljal vodovodno napeljavo, za svojega svaka Enrica Ferrarija je zasnoval Ferrarijev vrt, morda najpomembnejšo točko, ki si jo želi ogledati vsak obiskovalec. Razstava o kraškem arhitektu Maksu Fabianiju ter ureditev arhiva Ustanove Maks Fabiani predstavljata temeljni kamen za delovanje Centra za arhitekturo Krasa. Delovanje Centra je usmerjeno predvsem v širitev znanj za kakovostni razvoj in varovanje prostora in arhitekture Krasa. V novih prostorih v Zgorjem palaciju, ki

gosti tudi novi TIC, od avgusta dela ter vse v zvezi z arhitekturo Krasa zbira in katalogizira bibliotekarka Petra Kolenc. Nekaj zbranih del si že lahko prelistate.

Popotnico razstavi so na otvoritvi, ki se je v sproščenem vzdušju odvijala 28. oktobra 2011 na grajskem dvorišču, zaželeli župan Danijel Božič, arhitektka Aleksandra Torbica ter član upravnega odbora Ustanove Maks Fabiani prof. Janez Koželj. Pridružila se jim je tudi Helena Kosmina, vodja Turistično informacijskega centra Štanjel.

Otvoritev stalne razstave, posvečene Maksu Fabianiju, je sovpadala z otvoritvijo novih prostorov Turistično informacijskega centra Štanjel v Gradu Štanjel. S selitvijo TIC-a v osrčje gradu so zdaj informacije bližje dostopne obiskovalcem in popotnikom, ki si želijo spoznati ta arhitekturni biser ter se za tem odpraviti na raziskovanje celotnega Krasa. Vse od leta 2002, ko je bil TIC ustanovljen, je uspešno opravljal

svoje poslanstvo, kar se odraža tako v naraščajočem številu turistov kot tudi v širitvi turistične ponudbe in ponudnikov. V prvih desetih mesecih letošnjega leta se je na informacijski točki ustavilo skoraj 3000 obiskovalcev, predvsem v poletnih mesecih smo zabeležili velik porast turistov s francosko govorečega območja. Veliko se jih je naključno zapeljalo na Kras in s presenečenjem so ugotovili, kaj vse lahko ponudi tako majhno območje, in se ustavili za dan ali dva. Z novo, obiskovalcem bližjo lokacijo si želimo obstoječe projekte in sodelovanja še nadgraditi in stremeti k boljšemu. Sodelavci TIC-a Štanjel vas pričakujemo v Gradu Štanjel od torka do nedelje med 10. in 16. uro. Vabljeni tudi na nedeljska vodenja po Štanjelu za individualne obiskovalce ob 14. uri izpred novih prostorov centra. Veseli bomo vašega obiska!

Besedilo: Marijana Furlan, TIC Štanjel
Foto: Polona Makovec

Gremo naprej v leto 2012 s pametnimi rešitvami, da nam bo bolje
Spet je tisti čas v letu, ko moramo potegniti črto in narediti bilanco, kaj nam je v tem letu uspelo, kaj ne, kaj smo si želeli, pa se ni uresničilo, kaj smo zamudili in moramo nujno opraviti v naslednjem letu in podobno. No, sama si vsak december ali najkasneje prvega januarja v novem letu pripravim seznam želja in novoletnih sklepov, žal pa ta seznam velikokrat tako dobro spravim, da ga ne najdem več, ali pa ga najdem šele čez toliko časa, da se ob nekaterih željah lahko samo še vprašam, le kaj sem si pa takrat mislila.

Letos se mi je, nedolgo tega, ob brisanju prahu s knjižne police v rokah po čistem naključju znašel seznam novoletnih sklepov in želja, ki sem ga napisala na prvi dan leta 2011. Malce dvomeče in s kančkom strahu sem preletela seznam in z zadovoljstvom ugotovila, da je bilanca pravzaprav pozitivna; kar nekaj sklepov sem uresničila in kar nekaj želja se mi je izpolnilo. Če se sprašujete, zakaj ločim med novoletnimi sklepi in željami, naj povem, da je med njima vsaj po mojem mnenju res velika razlika in zato ju ne smemo zamenjevati. Sklep je nekaj, kar se sklene, določi po premisleku, želja pa je čustvena potreba po nečem, izraz hotenja, da nekaj dobimo. Poleg tega je bistveno to, da si vedno določimo realne sklepe in želimo dosegljive želje. In zakaj je razločevanje med sklepi in željami v tem času še posebej pomembno?

Politični programi strank in list, ki so kandidirale na letošnjih predčasnih volitvah v Državni zbor RS, se pogosto berejo kot pravi spisec novoletnih ali raje pobožnih želja: kako bodo, ko pridejo na oblast, povečali število delovnih mest, zvišali gospodarsko rast,

znižali stroške dela, celo ustvarili optimistično ozračje v državi in kar je še podobnega. Tudi soočenja na televiziji ali radiu so bila polna besed kot npr. morali bi, dobro bi bilo, želimo si, da bi ... Tisti, ki se ukvarjajo z odnosi z javnostmi, s političnim marketingom in propagando, običajno obvladajo svoje delo in poznajo tehnike, s katerimi uspe strankam in kandidatom z ustreznim političnim komuniciranjem (beri leporečenjem) prepričati volivce, da je njihov program najboljši, da je njihov program sestavljen iz realnih in dosegljivih ciljev, ki jih lahko doseže le določena stranka (čeprav načini in metode, kako doseči visokoleteči cilj, ostanejo velikokrat skriti in zaviti v skrivnost). Zato bi bilo dobro in pošteno, da stranke po zaključenem mandatu potegnejo na plano svoje volilne programe in naredijo bilanco, kaj vse so v skladu s programom uspele narediti in kaj vse je ostalo le pri željah. Vsekakor pa smo volivci tisti, ki lahko najkasneje čez štiri leta odkljukamo izpolnjene sklepe in želje ter »kaznujemo« leporečenje.

Kaj lahko beremo v tokratni številki Burje? Ti trije meseci od zadnjega izida občinskega glasila so bili izjemno pestri, kar se kaže v obsegu številke. Glede na anketo, ki je bila izvedena preko spletne strani in kjer ste občani povedali, kaj si želite brati v občinskem glasilu, se bomo v vsaki številki trudili objaviti čim več aktualnih novic iz občinske uprave, ki so koristne in pomembne za občane. Društveno in kulturno življenje v občini je živahno, kar lahko opazimo po številu prispevkov. S to številko pričenjamo z novo rubriko Podjetno, v kateri bomo pisali več o podjetnih ljudeh v naši občini, njihovih uspehih in dobrih idejah, ki so obrodile sadove.

Občanke in občani, bralke in bralci Burje! Želim vam prijetne božične in novoletne praznike, v novem letu, ki prihaja, pa čim več kljukic na seznamu novoletnih sklepov in želja.

Foto: J. Štok

Pojasnilo in opravičilo

V prejšnji številki Burje se je zaradi novega grafičnega oblikovanja poigral tiskarski škrt in pomešal velike in male začetnice. Za neljube napake se vam iskreno opravičujemo. Uredništvo

Glasilo Občine Komen
Letnik 6, številka 3, december 2011

Izdajatelj: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: burja@komen.si

Naklada: 1.400 izvodov

Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v Občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.
Odgovorna urednica: mag. Andreja Štok

Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice), Ana Godnik, Helena Uršič, Mojca Železnik Buda

Lektoriranje: Tanja Bratina Grmek

Priprava za tisk: DTP Studio Sežana, Čeh Damjan, s. p., Partizanska 82, 6210 Sežana
Tisk: Print Luin, Dušan Luin, s. p., Sveto 58, 6223 Komen

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št. 05 7310 452.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov burja@komen.si najpozneje do 25. 2. 2012.

K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čimboljši resoluciji.

Vabimo tudi vse fotografе ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čimboljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.

Naslednja številka občinskega glasila izide marca 2012.

Fotografija na naslovnici: Jana Štok

Burja

mag. *Andreja Štok*, odgovorna urednica

Nekaj vremenskih

Za sveto Katarino če dežuje, tedaj bo vlažna zima, če pa je takrat sneg, bo snežena. (25. november)

Ako na prvega dne v adventu na Barbaro je mrz, trajal bo ves zimski čas. (4. december)

O božiču zeleno, o veliki noči sneženo.

Če bo prosinca mokrilo, bo pole in grozdje slabo rodilo.

Jasni dnevi prosinca so veselje vinogradnika.

Ako je svečnica zelena, bo velika noč snežena.

Paberkovanje

Spoštovane občanke in občani!

Leto polzi med pretekla. Veliko se je dogajalo, a omenil bom le nekaj odmevnejših tem.

Priprave na prenovo vodovodov potekajo dokaj dobro, nekoliko se zapleta le pri zahtevi države, ki terja presojo vpliva prenove omrežja na okolje. Obnovili in dogradili naj bi črpališče in dele glavnega vodovoda od Klaričev do Rodika in krake od Rubij čez Sveto in Ivanji Grad do Zagrajca, od Rubij čez Komen, Volčji Grad in Nadrožico do Gorjanskega in del v Dolini Branice pri Čehovinih. Kljub temu, da bo trajal postopek za ugotavljanje vpliva na okolje vsaj eno leto, ocenjujemo, da za prenovo sekundarnih omrežij ne bo ovir. Tako naj bi z deli začeli v drugi polovici prihodnjega leta.

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05/73 10 450

Fax: 05/73 10 460

Spletna stran: www.komen.si

E-pošta: obcina@komen.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00 ure
sreda od 8.00 do 12.00 ure in od 15.00 do 17.00 ure

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05/73 10 141

E-pošta: soou@sezana.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00 ure
sreda od 7.30 do 11.00 ure in od 12.00 do 16.00 ure

Krajevni urad Komen

Telefon: 05/76 68 510

Uradne ure: torek od 8.00 do 12.00 in od 13.00 do 15.00 ure

Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen

Telefon: 05/76 68 580

E-pošta: knjzница.komen@siol.net

Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00 ure
sreda od 8.00 do 14.00 ure

Zdravstvena postaja Komen Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05/76 68 506

Lekarna Komen

Telefon: 05/73 11 790

Delovni čas: ponedeljek od 8.30 do 15.30 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00 ure
sreda od 9.00 do 18.00 ure

Zbirni center Komen

Obratovalni čas: torek od 9.00 do 13.00 ure
četrtek od 14.00 do 18.00 ure
sobota od 9.00 do 13.00 ure

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05/ 30 78 570

Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

Sklenili smo, da prihodnje leto dogradimo vrtec v Komnu. Sedaj sta dve skupini otrok v šolskih učilnicah, z dograditvijo pa bi bil vrtec dovolj velik za vse malčke. Za preureditev in dograditev štanjskega v letu 2012 ni izgledov, ker je denarna stiska huda.

Novih občinskih prostorskih dokumentov ne bo še dve leti, morda še več. Postopki so dolgi, predolgi.

Zato nima smisla čakati križem rok. Stekla bo gradnja obrtno-podjetniške cone v okvirih, ki jih določajo veljavni dokumenti. Enako velja za stanovanjsko gradnjo. Vsi, ki čakate na nove prostorske akte, presodite, ali bi morda rešili probleme v okviru sedanjih.

Dela za dokončanje kanalizacijskega sistema v Komnu so v polnem teku in tudi poselitveno območje Komen – jug dobiva končno podobo. V nekaj mesecih bomo zazidljive parcele ponudili v odkup.

Zato, da bi zagotovili varen dostop do cerkva, kjer se v zimskih večerih odvijajo verski obredi, smo osvetlili dostope. Čas osvetlitve je omejen.

Cedre, ki so rasle pred trgovino na komenskem placu, smo odstranili. Poseg je povzročil poleg odobravanja tudi hudo negodovanje posameznih občank in občanov. Ker sem odgovoren za varnost na vseh javnih površinah v Občini Komen, sem po posvetu s stroko odredil odstranitev dreves. Med gradnjo kanalizacije je bil znaten del koreninskega sistema dreves prizadet in ker so bile cedre zelo visoke in zaradi hitre rašče tudi »puhke«, so bile za ljudi in okolico nevarne. Podjetje Tuš smo opozorili, da mora preveriti kakovost ceder na njegovem zemljišču in ukrepati, če je katera nevarna za okolico. Cedre so odstopile rastišče zimzelenemu (sredozemskemu) hrastu, ki je počasne in nižje rasti.

Člani mladinskega društva ŠUZ so protestirali, ker nimajo prostorov za delovanje, skladiščenje, arhiviranje. Ker dobro delajo, lahko tudi zahtevajo! Iščemo rešitev. Iskal jo je prejšnji župan in tudi jaz se trudim dobro leto.

Čaka nas leto 2012, ko bo denarja še manj kot letos. Z veliko dobre volje, delavnostjo in iznajdljivostjo bomo šli skupaj uspešno naprej.

Danijel Božič, župan

Vsem občankam in občanom Občine Komen, ki so lastniki greznic ali malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN), namenamo naslednje

Obvestilo za javnost

Na osnovi 11. člena Pravilnika o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/07, 33/08), mora javno podjetje KVS, d. o. o., za stavbe v naselju ali njegovem delu, ki ni opremljeno z javno kanalizacijo, in za stavbo ali za funkcionalno zaokroženo skupino stavb zunaj naselja zagotoviti:

redno praznjenje nepretočnih greznic in odvoz ter obdelavo njihove vsebine v komunalni čistilni napravi (KČN), prevzem blata iz MKČN in njegovo obdelavo najmanj enkrat na štiri leta, prve meritve in obratovalni monitoring oziroma izdelavoocene obratovanja za MKČN, prevzem blata iz obstoječih greznic in njegovo obdelavo po potrebi oziroma najmanj enkrat na štiri leta (22. člen).

GREZNICE (13., 15. člen Pravilnika o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/2007, 33/2008))

Komunalno odpadno vodo in blato iz greznic (greznično goščo) bomo prevzeli z našim vozilom za praznjenje in ju obdelali na Čistilni napravi Komen. V kolikor obstoječa greznica ne bo dostopna z našim specialnim vozilom, se bomo posluževali naših podizvajalcev. Prevoz bomo uporabniku zaračunali po veljavnem ceniku, kakor tudi storitev čiščenja grezničnih gošč. Na osnovi cenika komunalnih proizvodov in storitev je cena čiščenja gošč za gospodinjstva 8,51 EUR/m³ (brez DDV) in za gospodarstvo 8,51 EUR/m³ (brez DDV). Pravne osebe morajo pred prvim dovozom grezničnih gošč s KVS skleniti ustrežno pogodbo. Vsako količino grezničnih gošč (s strani pravnih in fizičnih oseb) mora spremljati tudi ustrezen izpolnjen evidenčni list o ravnanju z odpadki (3., 12. člen Uredbe o ravnanju z odpadki). Kopije evidenčnih listov niso veljavne.

Prevzete greznične gošče se bodo po sprejemu na ČN Komen (na odjemni postaji grezničnih muljev) mehansko in biološko (primarno in sekundarno) očistile. Prečiščena voda se bo odvedla v ponikanje, odvečno blato po biološkem čiščenju pa se bo dehidriralo ali pa oddalo pooblaščenemu prevzemniku.

MALE KOMUNALNE ČISTILNE NAPRAVE (11. člen Pravilnika o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/2007, 33/2008))

Izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda mora zagotoviti izdajo potrdil in strokovnih ocen v skladu z Uredbo o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav (Ur. l. RS, št. 98/2007) ter prve meritve in obratovalni monitoring. Lastniki MKČN morajo KVS predložiti izvedbe-

no dokumentacijo (PID, POV, GN, kemijske preskuse), na osnovi katere bo KVS pripravilo ustrezna potrdila in ocene.

ODVAJANJE PADAVINSKE VODE (16. člen Pravilnika o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/2007, 33/2008))

Upravljalce površin, s katerih se odvaja padavinska voda v javno kanalizacijo, obveščamo, da morajo:

na svojih površinah redno čistiti in vzdrževati utrjene površine in peskolove ter lovilce olj na njih in čistiti in vzdrževati svoje kanalske vode, namenjene za odvajanje padavinske vode.

KANALIZACIJSKI PRIKLJUČEK (12. člen Pravilnika o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Ur. l. RS, št. 109/2007, 33/2008))

Interna kanalizacija, kanalizacijski priključek, nepretočne greznice, obstoječe greznice ter MKČN z zmogljivostjo, ki je manjša od 50 PE, niso objekti javne kanalizacije in so v lasti lastnikov stavb, ki jim pripadajo. Navedeni objekti so v upravljanju upravljavcev ali lastnikov stavb.

Lastniki ali upravljalci morajo sami zagotoviti: redno vzdrževanje in čiščenje interne kanalizacije in kanalizacijskih priključkov, redno vzdrževanje nepretočnih greznic, obstoječih greznic ter MKČN, občasno preverjanje tehnične brezhibnosti kanalizacijskih priključkov, nepretočnih greznic ter MKČN najmanj enkrat na 20 let.

Priključni revizijski jaški, ki so v lasti občin in v upravljanju KVS, d. o. o., ne smejo biti zasuti in morajo biti zaradi nadzora dostopni upravljavcu javne kanalizacije.

Odpadna jedilna olja je prepovedano odvajati v javno kanalizacijo, MKČN, greznice, nepretočne greznice ali neposredno v vode in izpuščati v tla ali na tla (Uredba o ravnanju z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi, Ur. l. RS, št. 70/2008), kuhinjske odpadke pa je prepovedano rezati, drobiti ali mleti ter redčiti s tekočimi odpadki z namenom, da se z odpadno vodo odvajajo v javno kanalizacijo, MKČN, greznice, nepretočne greznice ali neposredno v vode (Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki, Ur. l. RS, št. 68/2008).

Prav tako je v vode ali javno kanalizacijo prepovedano izpuščanje živalskih iztrebkov, tekočih odpadkov iz mlekarn, klavnice ali vinskih kleti, silažne vode, svežega ali pregnitega blata iz greznic, odpadnih topil, koncentratov kopeli in podobnih tekočih odpadkov.

Kraški vodovod Sežana, d. o. o., Sežana

Kako smo volili na predčasnih volitvah v Državni zbor Republike Slovenije v nedeljo, 4. 12. 2011

V nedeljo, 4. 12. 2011, so potekale prve predčasne volitve v Državni zbor RS. Občina Komen sodi v 6. volilni okraj (Sežana) v drugi volilni enoti (Postojna). V tem okraju si stranke po dobljenem številu glasov sledijo tako: največ glasov je prejela Lista Zorana Jankovića – Pozitivna Slovenija (27,66 %), sledi ji stranka SD Socialni demokrati z 21,50 % prejetimi glasovi, na tretjem mestu je Slovenska demokratična stranka SDS z 18,90 % prejetih glasov, na četrtem mestu je Desus Demokratična stranka upokojencev z 8,84 % glasov, sledijo pa še Državljanska lista Gregorja Viranta (8,50 %), SLS Radovana Žerjala – Slovenska ljudska stranka (3,70 %) in Nova Slovenija – Krščanska ljudska stranka (2,56 %).

Na 14 voliščih v Občini Komen je v volilne imenike vpisanih 3001 volivcev, od tega se jih je kar 1957 oziroma 65,21 % (v celotnem 6. volilnem okraju je bila volilna udeležba 60,39 %) odločilo, da bo oddalo svoj glas za eno od 19 strank, ki so kandidirale na volitvah. Najvišja volilna udeležba je bila na volišču v Tomačevici – kar 78,36 %, najnižja pa v Volčjem Gradu – 56,25 %.

Volivci so največ glasov oddali za Slovensko demokratično stranko (23,5 %), največje število glasov je ta stranka dobila na voliščih v Brestovici (38,78 %), Brjah pri Komnu (32,39 %) in Gabrovici (32,67 %), najmanj pa v Ivanjem Gradu (10,94 %). Za Listo Zorana Jankovića – Pozitivna Slovenija je glasovalo 21,05

% volivcev, največ na voliščih v Hruševici (37,66 %), Tomačevici (35,64 %) in Škrbini (27,84 %), najmanj pa na volišču v Brestovici pri Komnu (10,2 %). Rezultatu Liste Zorana Jankovića je zelo blizu rezultat stranke SD Socialni demokrati s prejetimi 21 % glasov. Za stranko SD so največ glasov oddali na voliščih v Ivanjem Gradu (32,81 %), Svetem (26 %) in Gorjanskem (25,15 %), najmanj pa na volišču v Kobjeglavi (10,32 %). Državljanska lista Gregorja Viranta je prejela 9,55 % glasov, od tega največ na voliščih v Kobjeglavi (17,42 %), Volčjem Gradu (15,56 %) in Škrbini (13,4 %), najmanj pa na volišču v Brestovici pri Komnu (3,06 %). Od četrtega mesta po prejetem številu glasov si stranke sledijo tako: Desus Demokratična stranka upokojencev (7,05 %), NSi – Krščanska ljudska stranka (4,75 %), SLS Radovana Žerjala – Slovenska ljudska stranka (4,34 %), Slovenska nacionalna stranka SNS (1,68 %), LDS Liberalna demokracija Slovenije (1,63 %), Demokratična stranka dela DSD (1,22 %). Ostale stranke so prejele manj kot odstotek glasov. Vir: Državna volilna komisija

Podatki so neuradni in temeljijo na prešteti glasovnicah na dan 5. 12. 2011.

Besedilo: mag. Andreja Štok, občinska uprava

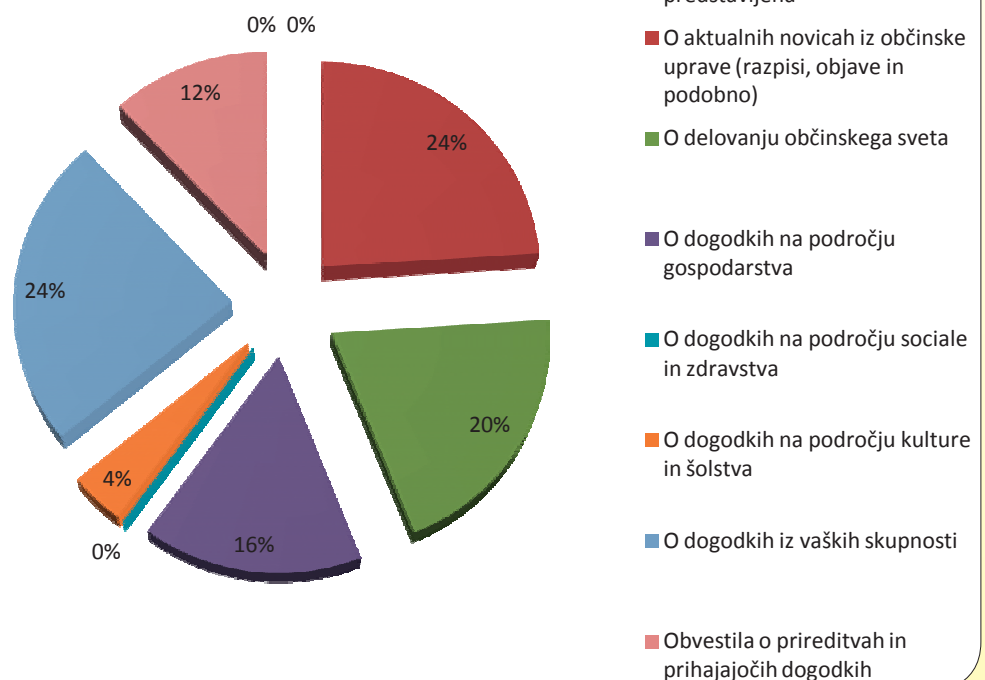
Rezultati ankete

Vprašanje: O čem bi radi več brali v občinskem glasilu Burja?

Čas trajanja ankete: 1.9.2011-30.9.2011 na spletni strani občine Komen, www.komen.si

Predlagajte anketno vprašanje na spletni strani občine Komen www.komen.si.

O čem bi radi več brali v občinskem glasilu Burja?

Župan Danijel Božič se je odločil, da bo funkcijo župana opravljal poklicno

Občinski funkcionarji (člani občinskega sveta, župan in podžupan občine) opravljajo svojo funkcijo nepoklicno. Župan se lahko za razliko od občinskega svetnika odloči, da bo funkcijo opravljal poklicno, o čemer mora obvestiti občinski svet.

Župan Danijel Božič se je zaradi obveznosti, ki jih ima kot župan Občine Komen, odločil, da bo funkcijo župana s 1. novembrom

2011 pričel opravljati poklicno, o čemer je obvestil občinski svet na 7. redni seji, tj. 21. septembra 2011.

Župan Danijel Božič je za občanke in občane Občine Komen ter druge stranke dosegljiv na sedežu Občinske uprave Občine Komen v času uradnih ur, zaželeno pa je, da se za sprejem predhodno dogovorite na tel. št. 05 7310 450.

Obvestilo glede sprejemanja Občinskega prostorskega načrta Občine Komen

Spoštovani občani!

Obveščamo vas, da se bo zaradi dolgotrajnih postopkov sprejemanja občinskih prostorskih aktov sprejem Občinskega prostorskega načrta Občine Komen (OPN) precej zavlekel.

Ocenjujemo namreč, da bo postopek sprejema OPN-ja trajal še približno dve leti.

O datumu javne obravnave in času javne razgrnitve (po zakonodaji je to čas zbiranja pripomb na razgrnjeni dokument, ki traja najmanj 30 dni) dopolnjenega osnutka OPN vas bomo pravočasno obvestili tudi z obvestilom po pošti.

Hvala za razumevanje.

Besedilo: Andrejina Nardin, občinska uprava

Oddaja vlog za znižano plačilo vrtca za leto 2012

S 1. januarjem 2012 bo začel veljati Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Ur. l. RS, št. 62/2010, 40/2011), ki prinaša nekatere pomembne spremembe za državljanke in državljane. Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev nalaga centrom za socialno delo odločanje o pravicah do naslednjih denarnih prejemkov: otroškega dodatka, denarne socialne pomoči, varstvenega dodatka ter državne štipendije. Centri za socialno delo pa bodo odločali tudi o pravicah do naslednjih subvencij in plačil: znižanju plačila za programe vrtca, dodatni subvenciji malice za učence in dijake, subvenciji kosila za učence, subvenciji prevozov za dijake in študente, oprostitvi plačil socialnovarstvenih storitev, prispevku k plačilu družinskega pomočnika, subvenciji najemnine, pravici do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev ter pravici do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje. Bistvena novost zakona je poenostavitev postopka uveljavljanja vseh navedenih pravic, saj uvaja novo enotno vlogo ter enotno vstopno točko za uveljavljanje teh pravic – tj. na centrih za socialno delo.

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev med ostalimi pravicami na novo ureja tudi pravico do znižanja plačila za program

vrtca. Vloge za znižano plačilo vrtca za leto 2012 se po novem oddajajo na centrih za socialno delo in ne več na občinah kot do sedaj. Vlogo za znižano plačilo vrtca za leto 2012 je potrebno oddati na novem obrazcu in sicer **od 1. decembra 2011 dalje na krajevno pristojnem centru za socialno delo (glede na stalno prebivališče) ali osebno, po pošti ali elektronsko**. Vloga je objavljena na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve RS, na portalu e-uprava, na spletnih straneh centrov za socialno delo, dostopna pa bo tudi v knjigarnah.

Starše pozivamo, da vlog za znižano plačilo vrtca za leto 2012 ne oddajajo na Občino Komen, kot so to počeli v preteklosti, temveč počakajo do 1. decembra 2011 in vlogo na novem obrazcu oddajo na Centru za socialno delo Sežana. Vloga je potrebno oddati v mesecu decembru, v kolikor želijo, da se jim pravica do znižanega plačila vrtca uveljavi s 1. januarjem 2012.

Več informaciji o novi socialni zakonodaji dobite na spletni strani Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve RS.

Besedilo: Soraja Balantič, občinska uprava

Študija prostorskih potencialov komenskega trga

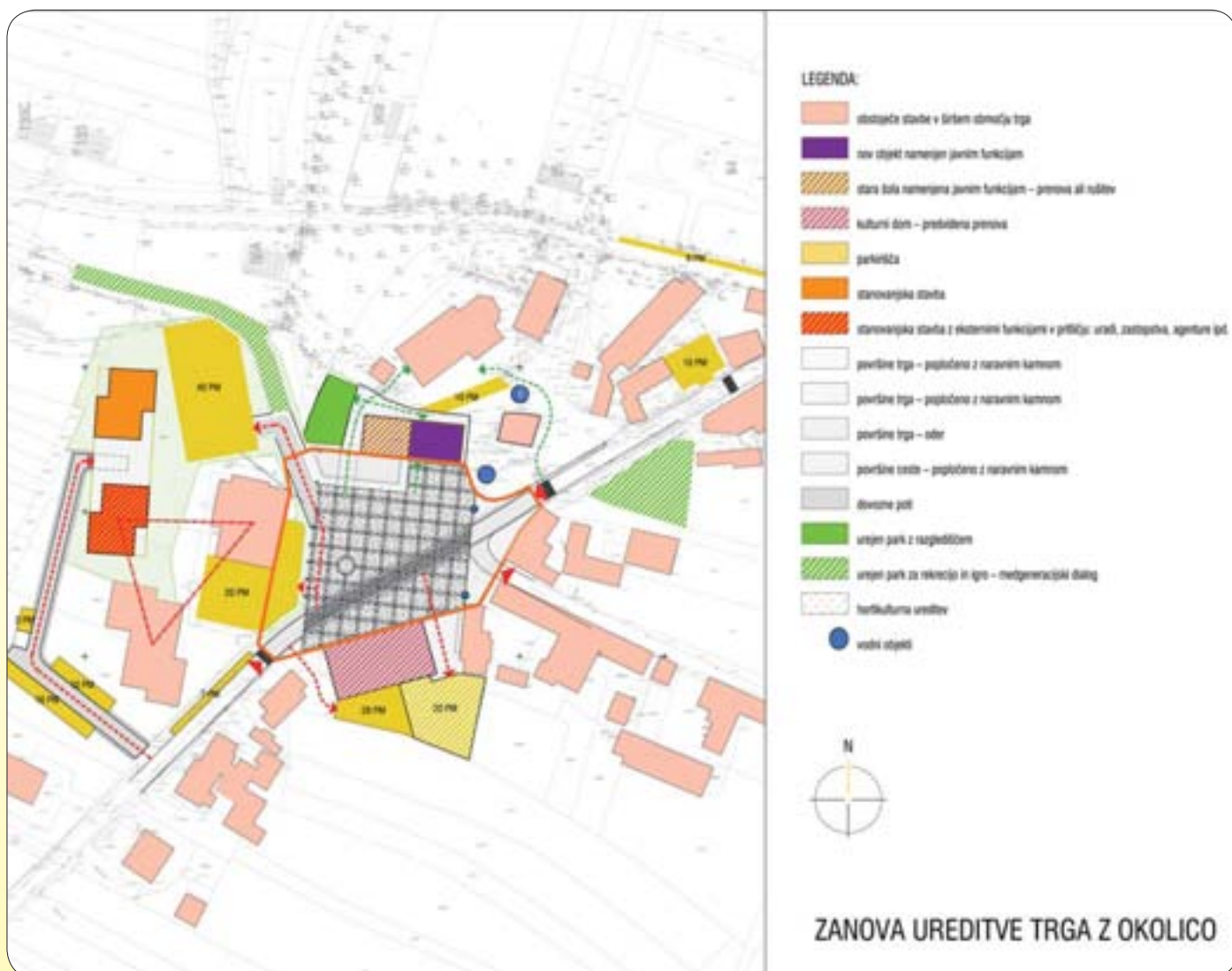
Na zadnji seji Občinskega sveta Občine Komen dne 16. novembra 2011 je arhitekt Anton Marn predstavil »**Študijo prostorskih potencialov komenskega trga**«. Ostali avtorji študije so še arhitekti: Aleksander J. Potočnik, Aleš Arnež ter svetovalec Stjepan Lončarič.

Občinskim svetnikom je predstavil pozitivne in negativne elemente obstoječega trga, zasnove trga z različnimi prometnimi ureditvami ter zasnovo nove ureditve trga, ki v tej fazi le shematsko prikazuje umestitev dejavnosti ter prometnega režima v središču Komna.

Občinski svet je predstavljeno študijo sprejel pozitivno ter tako dal zeleno luč za nadaljnjo obdelavo nove ureditve trga.

Po ponovni predstavitvi dopolnjene zasnove nove ureditve trga na občinskem svetu bo zasnova predstavljena tudi občanom.

Besedilo: Andrejina Nardin, občinska uprava

Poročilo o izvedenem Javnem razpisu za dodelitev državnih pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Komen za leto 2011

Na podlagi Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 50/07, 61/08), Odloka o proračunu Občine Komen za leto 2011 (Uradni list RS, št. 13/11), 9. člena Pravilnika o dodeljevanju državnih pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva ter podeželja v Občini Komen (Uradni list RS, št. 92/07) je Občina Komen z dne 8. 4. 2011 v Uradnem listu RS, št. 26/11, objavila Javni razpis za dodelitev državnih pomoči na področju kmetijstva in podeželja v Občini Komen za leto 2011. Predmet javnega razpisa je dodelitev državnih pomoči za ukrepe na področju kmetijstva in podeželja. Državne pomoči se dodeljujejo na podlagi predpisov o dodeljevanju državnih pomoči v kmetijstvu (Pravilnik o dodeljevanju državnih pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Komen) ter v skladu z Uredbo komisije (ES) št. 1857/06 in Uredbo komisije (ES) št. 1998/06.

Sredstva v višini 53.500 EUR so bila zagotovljena v proračunu Občine Komen na postavki 110201 Subvencije v kmetijstvu, namenjeni za sofinanciranje naslednjih ukrepov: **Ukrep A** (skupinske izjeme): *naložbe v kmetijska gospodarstva, zagotavljanje tehnične podpore*; **Ukrep B** »de minimis«: *naložbe za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetijah, naložbe v opravljanje storitev in trženje proizvodov in storitev s kmetij* ter **Ukrep C**: izvajanje projektov lokalne razvojne strategije v okviru Razvojnega programa podeželja. Prijava na razpis je morala biti vložena na predpisanem obrazcu z vsemi potrebnimi dokazili in prilogami. Prijavitelji so lahko vložili prijavo na razpis do vključno petka, 29. aprila 2011.

Komisija za dodelitev sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Komen, imenovana s sklepom župana, se je sestala 17. 5. 2011, 18. 6. 2011 in 15. 11. 2011 v prostorih Občine Komen z namenom, da bi v skladu s 25. členom Pravilnika o dodeljevanju državnih pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva v Občini Komen obravnavala vloge za dodelitev sredstev, ki so prispelle v skladu z razpisnimi pogoji (Javni razpis za dodelitev

državnih pomoči za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Komen za leto 2011).

Ukrep A: Skupinske izjeme

A.1. NALOŽBE V KMETIJSKA GOSPODARSTVA

A.1.1. Posodabljanje kmetijskih gospodarstev

Za ukrep A.1.1. Posodabljanje kmetijskih gospodarstev je prispelo 22 vlog posameznih upravičencev. 1 vloga je bila zavrnjena. 7 vlog je bilo popolnih. 14 vlagateljev je bilo pozvanih k dopolnitvi vlog. Vsi razen enega so vlogo tudi ustrezno dopolnili. Dvajsetim vlagateljem je bil izdan Sklep o pravici do prejema sredstev. Zahtevke za izplačilo sredstev je poslalo 15 upravičencev.

A.1.2. Urejanje pašnikov in kmetijskih zemljišč

Za ukrep A.1.2. Urejanje pašnikov in kmetijskih zemljišč so prispelo 4 vloge upravičencev. K dopolnitvi vloge so bili pozvani vsi vlagatelji. Vsi razen enega so vlogo tudi ustrezno dopolnili. Sklep o pravici do prejema sredstev je bil izdan 3 vlagateljem. Zahtevke za izplačilo sredstev so poslali vsi trije upravičenci.

A. 2 ZAGOTAVLJANJE TEHNIČNE PODPORE

Za Zagotavljanje tehničnih podpor je prispelo 9 vlog upravičencev. Zahtevke za izplačilo sredstev je poslalo 8 upravičencev.

Ukrep B: Ukrepi »de minimis«

B.1. NALOŽBE ZA OPRAVLJANJE DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJAH

Za ukrep B je prispelo 10 prijav. 8 vlagateljev je bilo pozvanih k dopolnitvi vloge. Vsi razen enega so vlogo tudi dopolnili. Sklep o pravici do prejema sredstev je bil izdan sedmim vlagateljem. Zahtevke za izplačilo sredstev je poslalo 6 upravičencev.

C. Ostali ukrepi

Za ukrep Izvajanje lokalne strategije (leader) je prispela 1 prijava, ki je bila popolna.

Upravičenci so morali do 11. 11. 2011 izstaviti zahtevek za izplačilo sredstev in priložiti dokazila o plačanih računih.

Besedilo: Ana Švagelj, občinska uprava

Leta 2012 svetovna čistilna akcija

24. marca prihodnje leto bo potekala največja prostovoljna čistilna akcija v svetovnem merilu doslej. Med njenimi organizatorji je tudi slovensko društvo Ekologi brez meja, ki mu je aprila lani uspelo v enem samem dnevu mobilizirati več kot 270.000 Slovencev, ki so po domovini pobrali 70.000 kubičnih metrov na črno odvrženih odpadkov. Organizatorji so si zastavili ambiciozen cilj, da bi k čistilnim akcijam pod angleškim imenom World Cleanup 2012 (s prejšnjim geslom Let's do it world) v več kot 100 državah po svetu pritegnili okrog 300 milijonov prostovoljcev. Več informacij o pripravah na svetovno čistilno akcijo si je mogoče prebrati na uradni spletni strani World Cleanup 2012. Sredi leta 2011 pa je zopet zaživel portal Očistimo Slovenijo, ki je posvečen slovenskemu delu akcije.

Ker se v Občini Komen zavedamo problematike ravnanja z odpadki in divjih odlagališč, smo to vseslovensko akcijo z veseljem pozdravili in jo podpiramo. Na pobudo župana Danijela Božiča

občina poziva vse vaške skupnosti, društva, druge organizacije, šoli, vrtca ter zainteresirane posameznike, naj sodelujejo v tej največji prostovoljni čistilni akciji v zgodovini Slovenije, tj. 24. marca 2012, ko bodo prostovoljci po vsej Sloveniji z divjih odlagališč odstranjevali komunalne in kosovne odpadke.

Projekt Očistimo Slovenijo v enem dnevu! je neprofitne in nepolitične narave, združuje več kot 1.000 zainteresiranih organizacij, partnerjev in aktivnih posameznikov, formalnopravno pa deluje pod okriljem društva Ekologi brez meja, ki je bilo ustanovljeno marca 2009 z namenom organizacije okoljskih projektov.

Več informacij o akciji dobite na spletni strani www.ocistimo.si in na naslovu info@ocistimo.si. S svojimi vprašanji o akciji se lahko obrnete na občinsko organizatorko Ano Švagelj (ana.svagelj@komen.si oziroma 05/73 104 59).

Besedilo: Ana Švagelj, občinska uprava

Vsaj trije Primorci med »ameriškimi« padalci

Slovesnost v Škrbini

Slovesnosti v spomin na padle in pobite primorske padalce, ki se od leta 1998 vrstijo v Škrbini 11. novembra, ko se Britanci spominjajo svojih padlih v vseh vojnah, se vsako leto obogatijo s kakim pomembnim dodatkom. Letos je bila to prisotnost skupine dijakov Jadranskega zavoda Združenega sveta iz Devina, ki so tudi recitali v več jezikih. Spremljala sta jih je predsednik Zavoda veleposlanik Gianfranco Facco Bonetti in rektor Peter Taylor Howe. Mašo zadušnico je v cerkvi sv. Antona daroval vojaški duhovnik Milan Pregelj, med slovesnostjo, ki jo je povezovala domača prosvetna delavka Anči Godnik, pa so se pred ploščo na Fakinovi domačiji zvrstili naslednji govorniki: komenski župan Danijel Božič, nečakinja pogrešanega padalca Ivana Volariča z Idrskega Ada Volarič De Stefano iz Padove, britanski veleposlanik v Ljubljani Andrew Page, nekdanji britanski veleposlanik David Lloyd, ameriški obrambni ataše v Ljubljani podpolkovnik Jim McKinney, pobudnik slovesnosti v Škrbini častnikar John Earle iz Trsta, predsednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije Janez Stanovnik in bivši padalec Ciril Kobal iz Kopra. Nastopili so še ožja zasedba domačega zbora Cominum, harmonikar in osnovnošolec z recitacijo.

Večer v Komnu

Že nekaj let je v dnevih pred komemoracijo v Škrbini tudi kulturni večer, posvečen poglobitvi kakega vprašanja v zvezi z junaško in tragično zgodbo primorskih padalcev.

Letošnji večer je bil 9. novembra 2011 v Kulturnem domu v Komnu. Mlajši zgodovinar dr. Blaž Torkar, ki je doma iz Tolmina in je kustos v Vojaškem muzeju Slovenske vojske v Mariboru, je pod naslovom *Kaj pa naši »ameriški« padalci?* predstavil vlogo in delovanje misij, ki jih je med vojno poslala k partizanom v Slovenijo ameriška obveščevalna služba OSS. Člani misij so bili tudi slovenski fantje, prostovoljci, ki so jih Američani iskali večinoma med vojnimi ujetniki iz nemških in italijanskih armad. Opravljali so podobne naloge kot »primorski padalci«, ki se jih spominjamo v Škrbini in so dospeli v zasluženo domovino v sklopu britanskih služb ISLD in SOE.

Vsi udeleženci srečanj v Škrbini poznamo živahnega ameriško-hrvaškega veterana Boba Plana, ki živi v Trstu in se vsako leto udeležuje slovesnosti. Tudi on je bil kot ameriški častnik v misiji OSS na Štajerskem in je dobro poznal več slovenskih pripadnikov te službe, o čemer je v Komnu zanimivo pripovedoval.

Na večeru, ki ga je vodil podpisani, so bile prve misli posvečene ravno nemu izmed takratnih slovenskih fantov, ki so se za svobodo domovine borili kot člani ameriških misij. To je bil 92-letni Marijan Česnik, ki je v Ljubljani preminil ravno nekaj dni prej, tj. 29. oktobra 2011.

12 ali več Slovencev

Bil je eden izmed 12 Slovencev, za katere je predavatelj zanesljivo ugotovil, da jih je ameriška služba OSS med vojno poslala v Slovenijo ali na Hrvaško kot radiotelegrafiste ali tolmače.

Največ podatkov je zbral za tiste, ki so bili poslani v Slovenijo. Bilo jih je devet, od tega trije Primorci: Vladimir Kumar iz Brd, Ivo Pahor iz Renč in Radko Zuodar iz Volč. Izmed teh devetih padalcev so trije umrli med vojno: dva so ustrelili Nemci, Zuodarju pa se ob skoku iz letala nad Slovenijo ni odprlo padalo.

Drugače kot padalci, ki so jih v Slovenijo poslali Britanci, se ti fantje ob prihodu v Slovenijo niso ločili od Američanov, da bi prestopili med partizane. To je storil le eden, pa še ta je imel po vojni težave in se je izselil v Argentino. Ostalih pet preživelih se je rešilo nasilnih obračunov OZNE, ker so bili ob koncu vojne

zunaj Slovenije in v ameriških enotah. Izmed njih se je domov vrnil le Česnik, ki je imel težave z oblastmi, ni pa bil zaprt. Ostali so emigrirali – eden v Argentino, trije v ZDA. Živ je le še Franc Menčak v ZDA.

Blažu Torkarju pa ni uspelo dobiti podatkov še o nekaterih Primorcih, ki so bili domnevno pripadniki OSS. Dva sta bila iz Renč in ju je OZNA vzela na muho: Ivan Trojer je bil ugrabljen in je izginil brez sledu v Beogradu, Jože Rusjan pa se je rešil z begom v Italijo. Nedokumentiran je ostal tudi podatek, da je bil po vojni

ob Kumarjevem obisku doma v Brdih na domačem pragu – očitno zaradi pomote – ustreljen drug fant.

Večer v Komnu je osvetlil marsikatero doslej malo znano dejstvo iz tega poglavja naše zgodovine. Želimo si, da bi Blaž Torkar svojo raziskavo, s katero je lani dosegel doktorat na Univerzi na Primorskem, objavil v knjižni obliki.

Besedilo: Ivo Jevnikar
Foto: Polona Makovec

Pravniški kotiček

Kaj je pravna država?

O pravni državi se v Sloveniji veliko piše in govori, čeprav včasih niti tisti, ki ta pojem uporabljajo, ne poznajo njegovega točnega pomena. Še posebej se je ta praksa razživila v času predvolilnih soočenj, zato sem se odločila, da v tokratnem pravniškem kotičku na kratko predstavim vsebino države prava.

Izraz se je razvil v Angliji sredi 13. stoletja, kjer so se plemiči s posebno listino, t. i. Magna Carta Libertatum, zavarovali proti arbitrarnemu delovanju kralja in na ta način omejili njegovo oblast.

Slovenci smo pravnost države sprejeli kot enega izmed temeljev naše demokracije in ga zapisali v 2. člen Ustave Republike Slovenije.

Sodobna definicija pravne države bi se glasila nekako takole: pravna država je moderna država, v kateri je delovanje državnih organov pravno vezano in v kateri so zagotovljene temeljne pravice, kot denimo enakost pred zakonom, nedotakljivost človeškega življenja, varstvo človekove svobode ... Organizirana je kot demokratična država, ki temelji na načelu delitve oblasti.

Pravno državo najlaže (in najbolj razumljivo) opišemo s pomočjo vsebin, ki naj bi jih vključevala.

Najbolj je za vladavino prava, kot včasih poimenujemo pravno državo, značilna vezanost državnih organov na zakon. Za-

kon in druge predpise morajo spoštovati zakonodajalec, vlada, celotna uprava in seveda sodišča. Glede slednjih velja zahteva po enotni sodni praksi in neodvisnih sodnikih. Tudi upravni organi morajo biti podrejeni zakonu, ne pa navodilom s strani nadrejenih ali vlade. Vsako pravno odločanje (sodnikov, upravnih organov, ne nazadnje tudi parlamenta) mora ustrezati vnaprej postavljenemu vsebinskemu in postopkovnemu pravnemu okviru.

Nadalje sodi v bistvo pravne države skrb za temeljne človekove pravice. Državni oblasti te pravice določajo mejo, ki je ne sme oziroma jo lahko prestopi samo v izjemnih primerih v skladu z določbami Ustave.

Tretja vsebina pravne države je za pravnega laika še kako pomembna – gre za jasnost pravil, ki naj prispevajo k zmanjšanju pravne negotovosti zaradi dvoumnih, protislovnih in nepopolnih pravnih določb.

Zadnji poudarek je na ločenosti zakonodajne, izvršilne in sodne veje oblasti, ki se morajo medsebojno nadzirati. Nobena izmed teh treh oblasti ni nadrejena ali podrejena drugi. Ta odnos je opredeljen kot načelo delitve oblasti.

Včasih imamo občutek, da je Slovenija vedno manj pravna država, da celo obstajata dve pravni državi – ena za revne, druga za bogate. Finančne mahinacije,

revščina, brezposelnost, brezbriznost do starejših, nerazumljivi in pogosto luknjičavi predpisi vzbujajo upravičen dvom v pravnost naše domovine.

Zavedati se je potrebno, da pravna država ni nujno pravična država. Tudi v takšni državi živijo reveži in brezposelni, tudi v pravni državi se dogajajo krivice. Vendar se kljub temu zanjo spleča boriti, saj je že stoletja osnovni ščit pred arbitrarnimi ukrepi oblasti in edina omogoča izboljšave na področju uveljavljanja ter varstva pravic.

Pogosto se kritizira pravnike, češ da so oni krivi za slabe zakone in kolaps države prava. V resnici se najbolj problematične določbe običajno oblikujejo v parlamentu, ko argument moči prevlada nad močjo argumenta in poslanci s takim obnašanjem pospešujejo erozijo pravne države. Razumeti je treba, da je vprašanje vzpostavitve resnično delujoče vladavine prava (Slovenija je kot mlada demokracija šele sredi te naloge) dolžnost vseh državljanov. K čimprejšnji izgradnji trdne pravne države lahko pomagamo preko vključevanja v argumentirano javno debato, zaupanja v pravo in z višjo stopnjo pravne kulture.

Besedilo: Helena Uršič

Novice iz UE Sežana

Poslovanje Upravne enote Sežana na Krajevnem uradu Komen

Upravna enota Sežana je po velikosti ena večjih v državi in s svojim delovanjem posega na celotno območje občin Komen, Sežana, Divača in Hrpelje - Kozina.

Krajevni urad Komen je eden izmed treh krajevnih uradov na območju Upravne enote Sežana in posluje v prostorih Občine Komen, Komen 86. Organiziran je kot način dela v upravni enoti, v skladu s Pravilnikom o organiziranju krajevnih uradov v upravnih enotah, kar pomeni, da je poslovanje prilagojeno obsegu nalag, potrebam krajanov in kadrovskim možnostim.

Uradne ure na Krajevnem uradu Komen:

Torek: od 8:00 do 12:00 in od 13:00 do 15:00 ure

Če v času uradnih ur zaradi koriščenja letnih dopustov, bolezni, obveznosti na sedežu upravne enote ali iz drugih razlogov kadrovske zasedbe ne bo mogoče zagotoviti, bomo spremembo uradnih ur pravočasno objavili. Za dodatna pojasnila smo vam na voljo na telefonski številki Krajevnega urada Komen, Komen 86, 05/76 68 510 ali UE Sežana 05/73 12 700.

Zaradi večje dostopnosti krajanom do upravnih storitev, je krajevni urad informatiziran in povezan v omrežje državnih organov.

Postopki, ki jih lahko uredite na krajevnem uradu:

- osebna izkaznica (vloga),
- potni list (vloga),
- sprememba naslova v potnem listu (vloga),

- naznanitev pogrešitve osebne izkaznice,
- naznanitev pogrešitve potnega lista,
- potrdilo o državljanstvu,
- prijava rojstva,
- prijava smrti,
- prijava sklenitve zakonske zveze,
- izpiski in potrdila iz matičnega registra in matičnih knjig,
- priznanje očetovstva,
- sestava rodbinske pole,
- izjava o spremembi priimka oziroma izbiri za pravni promet,
- sestava smrtovnice,
- prijava stalnega prebivališča,
- prijava in odjava začasnega prebivališča,
- prijava potovanja v tujino nad tri mesece in vrnitev iz tujine,
- potrdilo o prebivališču,
- potrdilo o skupnem gospodinjstvu,
- potrdilo o živetju (za tujino),
- potrditev podpore volivcev referendumski pobudi ali kandidaturam za volitve,
- sprememba osebne imena (vloga),
- upravna overitev lastnoročnih podpisov, prepisov ali kopij,
- spletno kvalificirano digitalno potrdilo za fizične osebe (zahtevek),
- druge naloge po nalogu načelnice.

Besedilo: Nadja Babič, matičarka KU Komen

Društveno

Gasilsko regijsko tekmovanje gasilske mladine Obalno-kraške regije v Sežani

Gasilska fotografija z regijskega tekmovanja Obalno-kraške regije v Sežani 22. 10. 2011

V Sežani se je 22. oktobra 2011 odvijalo mladinsko gasilsko regijsko tekmovanje Obalno- kraške regije, ki se ga je udeležila tudi ekipa pionirjev iz našega gasilskega društva PGD Komen.

S pripravami na tekmovanje smo mentorji v PGD Komen začeli že v mesecu septembru, saj je konkurenca na regijskem tekmovanju kar velika. Regijskega tekmovanja se namreč udeležijo tri najboljše društva iz gasilskih tekmovanj iz vsake gasilske zveze, ki delujejo na področju Obalno-kraške regije. Na tekmovanju so pionirji tekmovali v treh disciplinah: v vaji z vedrovko, štafeti z ovirami na 400 m in razvrščanju.

Tekmovanje se je začelo ob devetih zjutraj in je bilo razdeljeno na dva dela. Prvo se je odvijalo tekmovanje za najmlajše, tj. pionirje, ob enajstih so bili na vrsti mladinci, kjer pa žal letos naše društvo ni imelo ekipe.

Otroci so bili na dan tekmovanja dobro razpoloženi in izredno motivirani, za kar gre zasluga predanim mentorjem v PGD Komen. Zmotile jih niso niti precej nizke temperature kot tudi ne kraška burja, ki je tekmovanje precej oteževala. Kljub temu so naši pionirčki dosegli odlično 2. mesto. S tem uspehom so se uvrstili na gasilsko državno tekmovanje, ki bo organizirano v letu 2012. Na državno tekmovanje se uvrstijo prve tri ekipe pionirjev in mladincev. Ob tem velja povedati, da so se kar štiri tekmovalne ekipe iz Kraške gasilke zveze uvrstile na državno tekmovanje: pri pionirjih 1. mesto PGD Materija in 2. mesto PGD Komen, pri mladincih 1. mesto PGD Štjak in 3. mesto PGD Lokev. Ob prihodu v gasilski dom so naše šampione pričakale sladkarije in pa sadni šampanjec, tako da smo, kot se za zmagovalce spodobi, vsi spili požirek iz pokala, ki smo si ga s trdim delom pridobili. Ob tej priložnosti izrekamo vse čestitke organizatorici tekmovanja – Kraški gasilski zvezi, ki je odlično izpeljala tekmovanje.

A tudi po tekmovanju mentorji v PGD Komen ne počivamo. Organizirali smo kosanjev piknik, kjer smo se dodobra najedli kosanja. Da pa nam med pečenjem ne bi bilo dolgčas, smo spoznavali delovanje in pravilno uporabo gasilnih aparatov. Počasi bomo začeli s pripravo novoletnih okrasov za gasilski dom, ki ga bomo v mesecu decembru okrasili. Ker se zavedamo, da ljudje radi posežemo po pirotehničnih izdelkih in si z njimi popestrimo prednovoletna rajanja, bomo v PGD Komen organizirali predavanje o pravilni in varni uporabi pirotehničnih izdelkov za gasilsko mladino in njihove starše.

Ob tej priložnosti bi vam zaželel prijetne novoletne praznike in srečno novo leto 2012!

Besedilo: Dimitri Dokić,
predsednik Komisije za delo z mladino PGD Komen
Foto: arhiv PGD

Mladinec in mentor PGD Komen pri uporabi gasilnega aparata na kosanjevem pikniku

Balinarski klub Hrast ima spet razlog za veselje

V Balinarskem klubu Hrast Kobjeglava - Tupelče imamo spet razlog za veselje. Dosedanji bogati zbirki kar sedmih medalj s svetovnih in z evropskih prvenstev smo dodali še eno s svetovnega prvenstva mlajših članov (do 23 let). Prvenstvo se je odvijalo od 28. oktobra do 1. novembra 2011 v kraju Saint Vulbas v Franciji,

medaljo pa si je prislužil Klemen Sosič, že več let član našega kluba, doma pa iz Dola pri Vogljah (Občina Sežana).

Klemen je v našem klubu pričel s treningi že v mlajših kategorijah. S športnim pristopom in vztrajnim delom pod vodstvom klubskih trenerjev ter z nasveti svojega očeta Iztoka (tudi balinarja) se je razvil v odličnega balinarskega igralca. Nepogrešljivo je njegovo balinarsko znanje za člansko ekipo Balinarskega kluba Hrast, ki že skoraj desetletje uspešno tekmuje v super balinarski ligi (1. državna liga). Klemen že vrsto let posega po visokih mestih na državnih prvenstvih, najprej mladinskih, nato pa članskih. Vsi ti športni dosežki so naposled le pripomogli k njegovi uvrstitvi v državno reprezentanco in kar je najpomembnejše – k osvojitvi 134. medalje za slovensko reprezentanco na dosedanjih svetovnih in evropskih prvenstvih, sredozemskih igrah ter svetovnih igrah mladih v obdobju od leta 1992 do 2011.

Klemen je bronasto medaljo osvojil v disciplini posameznog. Boljša od njega sta bila le reprezentanta Hrvaške in Francije, oba člana reprezentanc držav, v katerih je balinanje bolj pomemben in spoštovan šport kot v Sloveniji in je tam možnost treniranja neprimerno boljša.

Šampionu Klemenu smo člani Balinarskega kluba Hrast skupaj z njegovimi soigralci in sovaščani iz vasi Dol pri Vogljah, Voglje in Vrhovlje ter z drugimi simpatizerji balinanja pripravili manjšo slovesnost ob vrnitvi s svetovnega prvenstva. Na njej so Klemnu pohvale za dosedanje dobro delo in vzpodbudne besede za naprej izrekli župan Občine Komen Danijel Božič, podžupan Občine Sežana, tamkajšnji domačin, David Škabar in predsednik Balinarskega kluba Hrast Emil Grmek. Tudi Klemen je sramežljivo povedal nekaj besed v zahvalo vsem prisotnim, predvsem pa se je zahvalil svoji družini.

Ker pa Klemen še vedno pridno in zagnano trenira, verjamemo, da ta medalja ni njegova zadnja in zato: »Klemen, proč s sramežljivostjo in skromnostjo in pogumno naprej!«

Besedilo: za BK Hrast Kobjeglava - Tupelče
Vesna Grmek

V Komnu je zaživel taborniški duh

Tabor 2. 9.–4. 9. 2011

Po predstavitvi na občinskem prazniku v Brestovici smo se taborniki čete Ognjenega ruja iz rodu Kraških j'rt odločili za izvedbo mini taborjenja na taborniški parceli v Komnu. Namen tabora je bil obiskovalcem predstaviti taborniško življenje na Komenškem.

Priprave na tabor so se začele že sredi tedna, ko so očetje tabornikov očistili parcelo v dveh delovnih akcijah. Košnjo in čiščenje so opravili Andrej Mezinec in hči Ana, Sašo Pavlin in Pavel Vrabec s sinom Anžetom. Zaraščena parcela je po čiščenju dobila čisto nov izgled.

1. dan tabora, petek, 2. 9. 2011

Ob 15. uri smo se zbrali pred osnovno šolo in se peš odpravili na taborniški prostor.

Taborovodja Jaka Peric je razdelil naloge in taborniki so postavili šotore, jedilnico in skopali WC. Ker jih je delo dobro ogrelo, so se vmes posladkali z grozrdjem, ki ga je podaril Edko Rudež, ki je imel ta dan trgatav.

Ob osmih zvečer je prišla večerja, ki sta jo pripravila Magda in Robert Peric. Vse dni sta skrbela, da taborniki niso bili lačni.

Po večernem zboru je sledil prižig tabornega ognja in družabnosti ob njem. Ob enajstih so taborniki odšli spat. Seveda so postavili straže, da jim kdo ne bi ukradel zastave.

2. dan tabora, sobota, 3. 9. 2011

Po vstajanju ob 7.30 je sledila telovadba pod vodstvom Žige Pavlina, zatem zajtrk, umivanje in zbor. Po zboru in dvigovanju zastave so taborniki nadaljevali z delom pri ureditvi tabora.

Ob 10. uri so prišli MČ-ji (medvedki in čebelice), torej otroci nižjih razredov OŠ. Odpeljali smo jih na sprehod proti Svetemu in v gozd Draga. Spoznavali smo različne drevesne vrste, travniške cvetlice in užitne rastline. Nabrali smo nekaj rmana in trpotca in iz njiju so tabornice pripravile odličen namaz. Ogladali smo si tudi pokopališče iz 1. svetovne vojne.

Po kosilu je sledil počitek, po njem pa nadaljevanje del v taboru. Pod večer so nas obiskali starši tabornikov. GG-ji (gozdovniki in gozdovalci) in MČ-ji so odšli na nočni orientacijski pohod, po pohodu pa smo skupaj s starši ob tabornem ognju pekli hrenovke v testu. Ob 23. uri je bil čas za spanje, saj nas je čakal še en naporen dan.

3. dan tabora, nedelja, 4. 9. 2011

To jutro je naš tabor prepočil omamen vonj pečenih palačink. Robert in Pavel sta očitno tekmovala v peki palačink, kdo speče več. Tako smo se z velikim zanosom pognali k jutranji telovadbi, da bi se potem lotili slastnega zajtrka. Po zajtrku smo začeli s pospravljanjem tabora in bilo je kar precej dela. Vmes nas je obiskal komenski župan in pohvalil ureditev tabora.

Po zboru in spuščanju zastave je prišel čas odhoda. Prvi tabor čete Ognjenega ruja je uspel, kar nas je spodbudilo za nove akcije in ponovno pripravo tabora v pomladnem času.

Epilog

Zahvala gre vsem, ki so se trudili pri izvedbi tabora. Zahvala tudi mladim tabornikom, ki so nam pomagali po svojih najboljših močeh, hkrati pa so se tudi veliko naučili.

Pokazalo se je, da taborniška ideja krepi skupinski duh in ob delu tudi telo in da se otroci, ki preživljajo čas na taborjenju, razvijejo

v pozitivne osebnosti. V skupinskem delu se da uresničiti precej dobrih idej in izboljšav. Otroci med delom in igro spoznavajo naravo, si pomagajo in opravljajo koristna dela, kar jim pride prav tudi v nadaljnjem življenju.

Na Komenskem je zaživel taborniški duh, ki ga bodo taborniki čete Ognjenega ruja še naprej krepili.

Hvala Janji Uršič in Jaki Pericu, ki sta vzgajala in vzgojila prve generacije mladih tabornikov. Hvala Martini Suban in Ireni Čede Terčon, ki sta s svojim prihodom med tabornike vnesli nov zagon.

Za naprej pa računamo na vodnike Ivano Žigon, Uršo Terčon in Žigo Pavlina, ki so bili s svojo zagnanostjo na taboru nepogrešljivi. En taborniški Z-D-R-A-V-O!

Besedilo: Jože Terčon

Foto: Ivana Žigon

Glavna državna vzrejna razstava za nemške ovčarje, Komen 2011

8. in 9. oktobra 2011 je na nogometnem stadionu v Komnu potekala glavna državna vzrejna razstava za nemške ovčarje, ki sta jo organizirala Športni kinološki klub Komen in Kinološko društvo za nemške ovčarje Slovenije.

Lastniki so svoje nemške ovčarje pripeljali iz Avstrije, Italije, Madžarske, Hrvaške in Slovenije.

Pse je ocenjeval nemški SV sodnik gospod Hans-Jurgen Begier,

ki je na koncu razstave dejal, da je presenečen nad zelo dobro kakovostjo nemških ovčarjev v Sloveniji.

V močni mednarodni konkurenci so člani našega kluba dosegli naslednje rezultate:

Ballak vom Biersadter-Hof z vodnikom in lastnikom Egonom Dolencem je osvojil 1. mesto v obrambi delovnih samcev.

Sky Hojsova, lastnika Nejca Bratoža, je osvojil 1. mesto v razredu samcev od 3–6 mesecev.

V razredu samic od 3–6 mesecev je Šira san Marco osvojila 3. mesto in Šila san Marco 5. mesto. Lastnica obeh psičk je Franka Oblak.

Dino Božič se je razstave udeležil z dvema psičkama: s Fanto Izolamar in Fendi Izolamar, ki sta vsaka v svoji konkurenci osvojili 5. mesto.

Za zelo dobro organizirano razstavo gre zahvala vsem našim članicam in članom, ki so delali na prireditvi, in vsem donatorjem, ki so s svojimi sredstvi pripomogli k izvedbi te razstave. Posebna zahvala gre Občini Komen za njen prispevek k organizaciji in Martini Rebula za njene prijetne besede ob otvoritvi razstave.

Besedilo: Vera Poljšak, predsednica UO ŠKK Komen

Foto: arhiv ŠKK Komen

Zunanja prenova hiše stanovanjske skupine »Vezi« v Gorjanskem

Namen vseh programov Društva »Vezi« je pomoč in podpora ljudem z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju, krepitev moči uporabnikov in psihosocialna rehabilitacija ter zmanjšanje diskriminacije in izključevanja.

V stanovanjske skupine sprejemamo osebe s težavami v duševnem zdravju, ki ne zmorejo ali nimajo pogojev za samostojno življenje v svojem domačem okolju – ne glede na starost. Življe-

nje stanovalcev je organizirano tako, da se poskušajo v čim večji meri učiti skrbeti sami zase ter spoštovati sebe in sostanovalce. Stanovanjsko skupino, ki se je nahajala v Brestovici pri Komnu, smo maja preselili v Gorjansko. Ker je od vselitve preteklo že kar nekaj časa, smo se odločili, da nekoliko prenovimo in posodobimo zunanost hiše. Prebarvali smo večji del lesenih zunanjih delov hiše in zamenjali rolete na oknih. Pri delu so sodelovali in nam pomagali tudi stanovalci skupine.

V prenovljenih prostorih se vsi, stanovalci in zaposleni, počutimo zelo dobro.

Kot vedno nas čaka še nekaj dela in projektov do izteka letošnjega leta. Slednjega bomo zaključili s praznovanjem, ki se bo odvijalo v Orient Expressu v Sežani 16. decembra 2011.

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »Vezi« je v iztekajočem se letu realiziralo veliko ciljev. Zato

se vsem, ki ste nam pri tem kakorkoli pomagali in sodelovali, iz srca zahvaljujemo. Tudi v prihodnje si želimo in se veselimo sodelovanja z vami in morebitnimi novimi člani, v letu 2012 pa želimo vsem obilo zdravja, uspehov in osebnega zadovoljstva.

Besedilo: stanovalci in člani društva »Vezi« Gorjansko

Športne igre smeha v Društvu »Vezi«

V preteklosti je bilo za človeka druženje s prijatelji, z znanci, s sorodniki skoraj že ritual, brez katerega ni minil dan. V današnjih časih pa je vse to potisnjeno v ozadje; ljudje si preprosto ob vseh obveznostih vsakdanjega življenja in naglici sodobnega sveta ne vzamemo več časa, da bi se sproščeno pogovorili, se družili, sklepali nova poznanstva itd. Lahko rečemo, da postaja druženje zgolj kot neka vrsta obveze, za katero si vzamemo zelo malo časa, saj se nam še takrat mudi k drugim »pomembnejšim opravilom«.

Osebe s težavami v duševnem zdravju samoto še kako dobro poznajo, vendar jo zaradi lastne nemoči in različnih življenjskih izkušenj brez pomoči drugih oseb zelo težko premagajo oziroma je sploh ne.

Ravno zaradi zgoraj navedenega v Društvu za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »Vezi« stremimo k pove-

zovanju ljudi in navezovanju novih stikov, možnosti izbire, boljši kakovosti življenja, širjenju socialne mreže, normalizaciji in integraciji v skupnost.

V ta namen Društvo »Vezi« izvaja številne projekte. Eden izmed njih je projekt Športne igre smeha in le-ta je bil izveden v okviru programa Na krilih športa in mozaik kulture.

Igre so se odvijale v začetku meseca septembra v Stanovanjski skupini Gorjansko. V Gorjansko smo se pred kratkim preselili iz bližnje vasi Brestovica. Udeleženci iger so se med seboj pomerili v različnih disciplinah (prenašanje vode, skakanje v žaklju, vlečenje vrvi ...), prijetno druženje pa smo zaključili s piknikom ter podelitvijo priznanj. S svojim obiskom so nas tudi letos razveselili uporabniki Dnevnega delovno terapevtskega centra »Barčica« iz Kopra, s katerimi že dlje časa zelo lepo sodelujemo. Skupaj smo tako preživeli enkratni sončen dan, ki nas je povezal in nam prinesel ogromno dobre volje in iskrih nasmehov.

Projekt Športne igre smeha je bil sofinanciran s strani Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij – FIHO ter Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve RS.

Ob tej priložnosti se za pomoč pri izvedbi iskreno zahvaljujemo Vaški skupnosti Gorjansko in Vaški skupnosti Brestovica in upamo na uspešno sodelovanje tudi v prihodnje.

Društvo »Vezi« je tako uspešno izpeljalo še en projekt izmed mnogih, ki prispevajo k boljšemu jutri za osebe s težavami v duševnem zdravju.

Besedilo: Mojca Mahnič

Foto: Valerijo Jurca

12. mednarodno ocenjevanje medu

Čebelarstvo društvo Sežana je že dvanajstič zapored organiziralo mednarodni natečaj za izbor najboljšega medu srednjeevropske regije. Letošnjega natečaja se je udeležilo kar 96 čebelarjev iz petih držav s 171 vzorci medu, od tega kar 55 iz tujine. Slavnostno podelitev priznanj in nagrad so opravili 12. novembra 2011 v društvenih prostorih v Povirju, kjer so pripravili krajši kulturni program in degustacijo kraških zaščitene blagovnih znamk. Osrednja slovesnost ob 100-letnici društva pa bo v četrtek, 15. Decembra 2011, v Sežani.

Številne zbrane sta pozdravila predsednika Čebelarskega društva Sežana, Ivan Atelšek in predsednik Čebelarske zveze Slovenije, Boštjan Noč kot tudi podžupana sežanske in hrpeljsko-kozinske občine, David Škabar in Ivan Mahne. Prisotni so bili še predstavniki

čebelarskega konzorcija iz Pordenona, Gorice in Trsta.

»Ocenjevanje je bistveno promocijsko sredstvo, s katerim čebelarji pokažejo, kaj so pridelali. Ponosni smo na naše čebelarje, saj pridelujejo visoko kakovostni med, kar je potrdilo tudi letošnje ocenjevanje, kjer smo ocenili 350 vzorcev v interni kontroli in 150 vzorcev na državni ravni. Nobeden od vzorcev ni bil izven pravilnika. Želimo si, da je naše tekoče zlato med visoko kvaliteten in svetlo,« je poudaril predsednik ČZS, Boštjan Noč.

Sežansko čebelarstvo, ki prav letos praznuje visok jubilej, 100-letnico svojega delovanja, šteje 106 članov. Tudi letos je pripravilo že 12. mednarodno ocenjevanje medu, na katerega je prišlo 171 vzorcev medu iz petih držav (Hrvaške, BiH, Italije, Srbije in Slovenije). Ocenjevanje je izpeljala strokovna komisija, ki jo je

vodila prof. dr. Terezija Golob z Biotehniške fakultete. Med izbranimi vzorci so podelili kar 72 zlatih, 62 srebrnih in 28 bronastih priznanj ter 7 zahval, kar priča o izredni kakovosti ocenjenih medov. Na letošnjem izboru je sodelovalo 31 sežanskih čebelarjev. Žal pa letos zaradi tehničnih težav niso sodelovali čebelarji s Češke.

»Akacijevi in cvetlični medovi so bili najboljši, tudi lipovi in cvetlični ne zaostajajo. Manj vzorcev smo prejeli za medove posebnih vrst, kot so žajbelj, rešelika ipd.« je poudaril Atelšek. Plakete za najboljše sortne medove so prejeli: Robert Ščuka (za akacijev med), Bogomir Marsetič (cvetlični), Franci Trček (kostonjev), Peter Vrhunc (gozdni) in Damijan Pavšič (lipov med). Nagrade za najboljše ocenjene medove v absolutni konkurenci pa so šle v roke primorskim čebelarjem za akacijev med. Največ točk (31,28) so zbrali: Robert Ščuka (Tomačevica na Krasu), Čebelarstvo Oskar Kristančič (31,08 točke, Plešivo v Brdih) in Alojz Kodermac (30,98 točk, Neblo). V sežanskem čebelarskem društvu je 106 članov, od tega jih je 27

Prejemniki naziva šampion za leto 2011 v družbi Ivana Atelška (levo) in Boštjana Noča (desno).

ko Kraški med je jamstvo za kakovost in geografsko poreklo,« je poudaril Atelšek.

Slavnostno akademijo z odprtjem razstave poslikanih panjskih končnic učencev vseh petih osnovnih šol Krasa in Brkinov (za čebelarstvo razstavo so pripravili 450 deščic oziroma slik), podelitvijo nagrad na natečaju za najboljše spise na temo »Brez čebel ni življenja« in podelitvijo priznanj najzaslužnejšim članom, kot že omenjajo, prirejajo v četrtek, 15. decembra 2011, v sežanskem Kosovelovem domu.

V kulturnem programu je s pesmijo razveselil Oktet Vidus z zborovodkinjo Anjo Frelih, sledila pa je sladka zakuska dobrot oziroma peciva z medom, ki so ga pripravile domače čebelarke.

Besedilo in foto: Olga Knez

Predsednik sežanskih čebelarjev Ivan Atelšek (na sredini) v družbi z italijanskimi čebelarji.

v skupini blagovne znamke Kraški med. To so čebelarji, ki proizvajajo največ medu na Krasu in v Brkinih. Društvo ima kar tri čebelarške mojstre, kmalu bo dobilo še dva. Imajo kar 12 čebelark, kar je nad slovenskim povprečjem, in veliko mladih čebelarjev (več kot polovica jih je starih manj kot 50 let).

»Pred tremi leti smo izpeljali tečaj za mlade čebelarje s praktičnim usposabljanjem. Poleg klasičnih tečajev imamo tudi izobraževanja za pripravo likerjev, propolisov, čebelarskih produktov in ne nazadnje tudi izdelkov na osnovi zdravil. Vsaka vas premore približno od 2 do 3 čebelarje, katerih čebele poskrbijo za oprasovanje sadnega drevja, trt, poljske zelenjave. Letno pridelamo od 120 do 130 ton medu. 18. novembra pa smo v vseh slovenskih vrtcih in šolah pripravili medeni dan oziroma tradicionalni slovenski zajtrk, za kar smo razdelili 160 kilogramov medu. Med z blagovno znam-

Z leve proti desni: Boštjan Noč, starosta sežanskih čebelarjev 90-letni Viktor Saksida, Ivan Atelšek, David Škabar in Ivan Mahnič.

Član TD Brest na 4. svetovnem prvenstvu v nordijski hoji 2011 v Šmihelu v Avstriji

V okviru športne sekcije TD Brest Brestovica že skoraj tri leta poteka vadba nordijske hoje. Aktivnosti potekajo v obliki tečajev nordijske hoje, občasne hoje skupin Brstovcev po pripravljeni trasi za nordijsko hojo, predstavitev nordijske hoje na večjih prireditvah, hoje v dvojicah in individualno. Vadba poteka pod vodstvom učiteljev nordijske hoje, članov TD Brest.

Člani TD Brest se udeležujemo prireditev s poudarkom na nordijski

hoji. Tako smo sodelovali na treh srečanjih, ki jih je organiziral Dnevnik (Hodimo z NIKO), v nordijski hoji v Svečini, Kranjski Gori, Celju, Velenju, Murski Soboti, Medvodah, Ljubljani in še kje.

Da bi spoznali organizacijo večjih prireditev nordijske hoje, ki bi jih lahko organizirali v okviru »Centra za nordijsko hojo Kras« in se tudi preizkusili na tovrstnih tekmovanjih, se je letošnjega 4. svetovnega prvenstva v nordijski hoji »Cross Country«, ki je potekalo 10. sep-

Iz vaških skupnosti

tembra 2011 v Avstriji, udeležil naš član Jurij Smerdelj.

Sodelovalo je 144 tekmovalcev iz 9 držav, razdeljenih v sedem starostnih kategorij. Tekmovalce so spremljali trenerji nordijske hoje, psihologi, pedagogi in drugi strokovni delavci.

Prvenstva se je udeležilo 7 Slovencev: 3 moški in 4 ženske. Le za primerjavo – Poljakov je bilo 33, imeli so svojega trenerja, oblikovane so bile ženske in moške ekipe, imeli so enotne drese ipd. Tekmovalca iz TD Brest je spremljal član TD Brest Domen Smerdelj.

Trasa je bila dolga 21.200 m z višinsko razliko 70 m. Štart vseh tekmovalcev je bil ob 10. uri v St. Michaelu, kjer je bil tudi cilj.

Pot, ki je potekala med slovenskimi vasmimi, je šla tudi skozi Beljak. Na vsakem kilometru je bila tablica z oznako prehojene dolžine. Na poti je bila pot označena tudi z barvnimi oznakami (puščicami, krogi, napisi ipd.). Na križiščih ali odcepih sta bila po dva redarja, usmerjevalca, tako da trase ni bilo mogoče zgrešiti. Vsi ljudje ob trasi pa so bili zelo prijazni in so nas glasno pozdravljali, bodrili, ploskali in vzklikali ter nas tako spodbujali na poti do cilja. In kar je bilo še zanimivo – veliko jih je govorilo slovensko.

Na vsakih cca. 4 do 5 km in pred štartom je bila na stojnicah na razpolago voda in sokovi v plastičnih kozarcih in stekleničkah ter koščki banan. Vse naštetu so nudili domačini, ki stanujejo ob progi. Ponekod so na željo tekmovalca tudi oblili z vodo in ga s tem ohladili.

Vsak sodelujoči, ki je prihodil do cilja, je prejel spominsko kolajno. Sledila je zaključna slovesnost in podelitev kolajn in praktičnih daril najhitrejšim na 4. svetovnem prvenstvu in najboljšim po starostnih kategorijah.

Na podlagi doživetega in videnega na tem prvenstvu smo prišli do naslednjih spoznanj:

- Podobna tekmovanja in rekreacijske pohode v tehniki nordijske hoje bi lahko organizirali tudi na Krasu. K sodelovanju bi povabili slovenska in druga društva v Italiji.
- Organizacijski okvir tekmovanj in rekreacije naj bi bil »Center za nordijsko hojo Kras« s sedežem v Komnu. Idejni projekt je pripravilo TD Brest in je v obravnavi v Komisiji za turizem pri Občini Komen.
- Razmisliti je potrebno o možnih delitvah tekmovalcev v več kategorij. Tudi tras za nordijsko hojo bi lahko bilo več:
 - tekmovalni trasi 20 km in 11 km,
 - rekreacijska trasa za posameznike ali družine v dolžini 2–3 km,

Pred štartom

- trasa za otroke v dolžini od 300 m do 3 km.
- Proge, primerne za nordijsko hojo, so v mnogih vaseh na Krasu delno že pripravljene. V Brestovici imamo pripravljene krajšo in daljšo traso, ki je sta že v uporabi. Skoraj v celoti je pripravljena trasa v Brestovici. Ugodna klima omogoča izvedbo tekmovanja zgodaj spomladi ali pozno jeseni.
- Organizatorji tekmovanj in rekreacijske nordijske hoje bi lahko bili: »Center za nordijsko hojo Kras« s sedežem v Komnu (v nastajanju), društva na Krasu z dobrimi referencami, Smučarska zveza Slovenije, Združenje za nordijsko hojo Slovenije, aktivni kmečkih žena, Družba Supra, d. o. o., INWA in še kdo. Aktivno naj bi bil vključen tudi zasebni sektor. Tako bi prišlo do javno-zasebnega partnerstva.

Udeležba na 4. svetovnem prvenstvu v nordijski hoji je bila dragocena, poučna, koristna ter prijetna izkušnja. Preostane nam le še odločitev o ustanovitvi »Centra za nordijsko hojo Kras«, izbira usposobljene in zagrete ekipe za delovanje centra ter priprava scenarija tekmovanj, rekreacijske nordijske hoje, družinske nordijske hoje ter nordijske hoje za otroke.

Besedilo: Domen Smerdelj TD Brest

Iz vaških skupnosti

Hotel »Pod milim nebom« v Lisjakih

Že nekaj let zapored zadnji teden v avgustu v Lisjakih pripravljamo srečanja z nekdanjimi sovaščani in prijatelji. Letos pa smo na pobudo Zdravka in Milovana povabili otroke nekdanjih vaščanov, ki ne živijo več na kmetiji, da en dan preživijo na kmetiji pri Trobčevih.

Odziv je bil presenetljiv. V dveh dneh je v Lisjakih »letovalo« devet otrok, starih od 4–12 let. Starši so jih pripeljali proti večeru in nato »so morali« hitro domov. Otroci so imeli najprej večerjo – polento in mleko. Nato so se oblekli v pižame, si umili zobe, vzeli

baterijsko svetilko (bila je noč) ter z Branko in s Klavdijo pohiteli v hotel na senu z imenom Hotel

»Pod milim nebom«. Pridružil se jim je še Milovan in skupaj so opazovali nočno nebo, preštevali zvezde, iskali ozvezdja in si pripovedovali zgodbe. Tja proti drugi uri so zaspali.

Za jutranjo budnico (okoli 4. ure) je poskrbel petelinček. Zajtrk – mleko, kruh in med – je vsem zelo teknil.

Za lenarjenje ni bilo časa. Gospodar kmetije Zdravko jih je s traktorjem odpeljal po svežo krmo, s katero so, zelo navdušeni, nakr-

mili kravo, bikca, teličko in kozlička Jakija. Tudi račke so nestrpno čakale na svoj obrok. Pocrkljali so teden dni stare piščančke, ki jih je mama koklja ljubosumno čuvala. Pa tudi na muce in kučka Liska niso pozabili.

Po kosilu – ješprenovi mineštri – in kratkem počitku so otroci z velikim zanimanjem opazovali strica Zdravka, kako s traktorsko kosilnico kosi otavo na bližnjem travniku. Pa še kozlička Jakija je bilo treba peljati na pašo in še enkrat nakrmiti in pobožati piščančke ter poskrbeti, da so imele muce svežo vodo. Tudi gostje Hotela »Pod milim nebom« so bili lačni. Za sladico so dobili odličan jabolčni štrudelj, ki ga je pripravila Draga.

Da dela ne bi bilo premalo, so otroci z Branko in s Klavdijo odšli k reki Branici, obloženi z barvami in risalnimi bloki. Tam so ustvarjali neprecenljive umetnine, ki so jih botrovali vtisi letovanja v Hotelu »Pod milim nebom«.

In kaj menijo starši? Ko so prišli po otroke, ti sploh niso hoteli domov. Zato Hotel »Pod milim nebom« zasluži pet zvezdic. Hvala. Kaj pa otroci? Luka Š., Luka M., Luka Ž., Jan, Žan, Tian, Lea, Lavra in Matic sprašujejo, če bi lahko tudi pozimi spali v tem hotelu.

Besedilo: Klavdija Trobec in Branka Humar

Praznovanje vaškega praznika v Kobjeglavi in Tupelčah

Tudi letos smo se v KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče odločili, da bo ves mesec september namenjen praznovanju vaškega praznika sv. Mihaela. V nedeljo, 11. 9. 2011, smo mladi člani društva organizirali nadvse zanimiv turnir v odbojki. V lepem sončnem vremenu in pod budnim očesom sodnika Vojka Žiberne smo domači igralci pokazali vse svoje znanje in spretnosti. Ob koncu turnirja smo vsi sodelujoči nazdravili s kozarcem žlahtne črne penine. Teden kasneje je potekal balinarski turnir mešanih trojk, ki ga je prav tako organiziralo domače društvo v sodelovanju z BK »Hrast« iz Kobjeglave. Skupaj se ga je udeležilo šest ekip. Zadnji septembrski vikend pa je bil še posebej slovesen. Sobotni večer nam je popestrilo Kulturno društvo Domovina iz Ospa s komedijo s pomenljivim naslovom **Vsega je kriva družava**. Na dan šagre, v nedeljo dopoldne, je potekala sveta maša v farni cerkvi sv. Mihaela, začetek popoldneva pa je popestrila zelo dobro obiskana briškoljada. Udeležilo se je deset parov zagrizenih kvartopircev. Letošnjo briškoljado sta skupno organizirala društvo Kraški slavček in lokalček Buria. Sledil je še vrhunec dneva – zaključna prireditev s kulturnim programom. Podelili smo nagrade in pokale sodelujočim ter zmagovalcem vseh turnirjev, se pošteno nasmejali Pepini in Rozini iz Škrbine ter njunim prigodam, se okrepčali in nadaljevali z druženjem v vaški

dvorani. Po zaključku uradnega dela je sledila bogata tombola z mamljivimi nagradami. Vaško dogajanje je bilo ob letošnjem prazniku sv. Mihaela kot vedno v polnem zagonu in upamo, da bo tako tudi prihodnje leto.

Besedilo: za KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče
Urban Grmek Masič
Foto: Ana Rojc

Kulturno

Jazz na Krasu

Na svetu obstajajo trije kraji, kjer se zgodi največ kupčij, dogovorov. V kantini, gostilni in na osmici. In ravno v slednji se je odločalo, ali bodo tudi na Krasu odmevali melodično čudni in ritmično nepovezani zvoki najbolj sofisticirane glasbene zvrsti, pred katerimi se ljudje raje zatekajo v zavetje »škur in portonov«.

Zgodilo se je na neki osmici v zamejstvu, kjer so se zbrali pevci Mešanega pevskega zbora Devin – Rdeča zvezda, da se podružijo, kaj spijejo in pojejo, ne nazadnje tudi zapojejo. Pljuča so dala moč, vino pa pogum in ozračje je prevela pesem prekaljenih pevcev. Naključno je ubranim zvokom prisluhnil Flavio Davanzo, ki je pozneje pristopil do zborovodje zbora Rada Miliča ter mu zaupal, da

je tudi on dirigent, a ne zbora, temveč jazz orkestra iz Monfalcona. Rekel mu je, da imajo pripravljenih že nekaj lepih jazz skladb skladatelja Duka Ellingtona, a te bi zveneje popolno le ob spremljavi zbora. Tako je padla ideja o sodelovanju med jazz orkestrom in zborom. Rado je bil malce v zadregi, saj je bil mnenja, da so njihova grla vseeno prešibka v primerjavi s številnimi saksofoni, trobentami in pozavnami v orkestru. Poklical je zborovodjo gorjanskega mešanega pevskega zbora Zulejko Devetak in jo povprašal za čezmejno sodelovanje. Zulejka je nam, pevcem, vajenim ljudskih in cerkvenih pesmi, razložila, da je te pesmi že slišala in da niso težke, zato ni bilo nobene ovire, zakaj na ta projekt ne bi pristali.

Oba zbor sta dobila note in takrat se je kalvarija komaj pričela. Lomljenje jezika z angleščino, čudne melodije, nenavadni akordi, visoki toni in hitri ritmi so bile glavne preglavice, zaradi katerih smo se pevci kaj kmalu začeli tolči po glavi. Zgledalo je, da se tega ni mogoče naučiti, a pesmi so počasi dobivale obliko, na trenutke celo melodijo in včasih celo ritem. Začele so se intenzivne vaje z orkestrom in tam smo pevci trčili ob glavno oviro – vstopi. Orkestraši so že znali igrati, a kdaj vstopijo posamezni glasovi in kdaj biti tiho, je bila prava umetnost. Tekle so ure in ure vaj, kmalu pa je prišel čas za prvi koncert.

Na balinišču v Samatorci se je zbralo polno ljudi, željnih glasbe in zabave. Orkester je začel s petimi skladbami znanih jazz legend (Ellington, Basie, Gillespie, Kenton), nato pa nadaljeval še s petimi skladbami izvzetih iz Ellingtonovih sakralnih koncertov skupaj z obema zboroma in solo pevko Albo Nacinovich. Albin uvodni solo v pesmi »*The Majesty of God*« je pritegnil pozornost publike, zbor pa je le-to še povečal. Sledila je zelo hitra »*David danced*«, kjer je občinstvo občudovalo tehnično podkovanost in improvizacije bobnarja orkestra. Tretja skladba »*Heaven*« je z opojno melodijo dogajanje preselila v nebesa, zatem pa je sledila uporniška »*Freedom*«. Koncert smo zaključili s himnično »*Praise God and dance*« ter »*The Majesty of God*«.

Koncert v Samatorci je požel velik uspeh. Pevci in orkestraši smo nato začeli s še bolj intenzivnimi vajami, saj so bili pred nami še koncerti v Gradežu, Štanjelu, Arta Terme in nazadnje Monfalconu, kjer smo snemali zgoščenko. Pesmi smo dodobra zvdili in kaj kmalu nam čudni akordi, ritmi ter vstopi niso več delali preglavic. Še več, v pesmih smo začeli uživati. Veseli smo, da smo vstopili v

Slovensko-italijanska jazz naveza

ta projekt, saj nam je omogočil, da smo spoznali novo, drugačno dimenzijo v glasbi, kjer tudi navidezen nered pokaže, da ima svoj red, smisel in čar. V bližnji prihodnosti načrtujemo še kakšen koncert na Krasu, da vam predstavimo zvoke, ki ste jih le malokrat deležni.

Drage poslušalke in cenjeni poslušalci, ki ste že poslušali naš koncert, ter cenjene poslušalke in dragi poslušalci, ki ga še boste, ne skrbite, če se vam je kdaj zazdelo, da kakšen akord ni zvenel pravilno ali da je bil zbor kakšno sekundo prepočasen ali prehit. To je glasbena zvrst, kjer je na videz vse dovoljeno; kar je čudno, je prav, kar je narobe, je tudi prav. In kar je čim večkrat narobe – to je preprosto jazz.

Besedilo: Dane Božič

Foto: Mitja Mozetič

Nagrajeni italijanski režiser Franco Giraldi, rojen v Komnu

Le redko kateri prebivalec Komna ve, da je bil v naši vasi rojen znani italijanski režiser Franco Giraldi, ki so ga prav letos razglasili za dobitnika nagrade Darko Bratina – Poklon viziji 2011 goriškega Kinoateljaja.

Nagrado so Giraldiju, televizijskemu in filmskemu režiserju, podelili 24. novembra 2011 v Gorici,

v spremljevalnem programu pa so predvajali njegove filme *La giacca verde* (Človek z zeleno jopo), *Il lungo viaggio* (Dolgo potovanje), *La rosa rossa* (Rdeča vrtnica), *Un anno di scuola* (Šolsko leto) in *La frontiera* (Meja).

Filme si je bilo mogoče v času med 23. in 28. novembrom 2011 ogledati v Gorici, Trstu, Divači, Huminu in Vidmu. Vredno bi bilo razmisliti o vključevanju naše občine v tovrstne dogodke in mogoče tudi o povabilu Giraldiju, da nas obišče ...

Besedilo: Helena Uršič
Foto: Primorski dnevnik

Dobitnik nagrade Marjana Rožanca za najboljšo esejistično zbirko za leto 2011

Miklavž Komelj

Nujnost poezije
Čestitamo!

Zadnji abonmajski koncert v organizaciji Pihalnega orkestra Komen

S koncertom tamburaškega orkestra iz Vipave in klape Mali Grad iz Kamnika se je zaokrožil letošnji komenski glasbeni abonma, ki ga je že tretje leto zapored pripravilo Društvo Pihalni orkester Komen.

V prvem delu koncerta se je predstavil mladinski tamburaški orkester iz Vipave pod vodstvom mag. Vlaste Lokar Lavrenčič. Martinov koncert so začeli z venčkom vinskih skladb ter dvema slovenskima iz filma *Cvetje v jeseni* in *Zemlja pleše*. V drugem delu koncerta je oder zasedla klapa Mali Grad, ki (čeprav po imenu tega ne bi pričakovali) prihaja izpod Kamniških Alp. Pred poslušalce so stopili z izborom starih dalmatinskih melodij, kot sta *Moja jube* in *Kaleta*, nadaljevali pa so v bolj popularnem stilu s priredbami pesmi sodobnih dalmatinskih izvajalcev. V zaključnem delu so na oder še enkrat stopili vsi nastopajoči in sobotni večer zaokrožili z zvoki dalmatinskega melosa.

Obiskovalce sta pozdravila predsednik Pihalnega orkestra Komen Evgen Kavčič in vinska kraljica Maruša Rogelja. Slednja je pohvalila organiziranost ekipe, ki pripravlja abonmajske koncerte, in poudarila pomen tovrstnega glasbenega druženja.

Ivana Marušič, napovedovalka programa, se je ob koncu koncerta prisotnim zahvalila za obisk in zvesto podporo na petih abonmajskih koncertih. Obiskovalci so se lahko v predverju komenskega kulturnega doma pomudili ob kozarcu vina in ob pečenem kostanju. Jesensko druženje se je tako nekoliko podaljšalo in potrdilo, da sta glasba in dobro vino, če si izposodim besede vinske kraljice, »najboljša balzama za duše«.

Besedilo: Helena Uršič

Iz komenske knjižnice

Začetek Bralnega palčka v komenski knjižnici

V sredo, 9. novembra 2011, je bilo v komenski knjižnici kar živahno, saj nas je v dopoldanskem času obiskala najstarejša skupina otrok komenskega vrtca skupaj z vzgojiteljico in njeno pomočnico, v popoldanskem času pa je v knjižnico skupaj s starši ter sestricami in bratci ter vzgojiteljico prišla še najstarejša skupina otrok štanjelskega vrtca. Vzrok? Začetek predšolske »bralne značke« **Bralni palček**. Otroci so najprej spozna-

li knjižnične prostore, njene oddelke, sledila pa je predstavitev pravil vedenja, obnašanja v knjižničnih prostorih, ki veljajo tako

za otroke kot tudi za druge uporabnike knjižnice. Potem ko smo razdelili sezname knjig za **Bralnega palčka**, vpisnice in pokazali v ta namen posebej označene knjige, ki jih bodo otroci skupaj s svojimi starši tudi prebirali, smo že nestrpnost čakali na začetek pravljice. Pred začetkom težko pričakovane zime in preden se medvedje odpravijo v svoje brloge na dolgo zimsko spanje, smo si ogledali in prisluhnili pravljici z naslovom **Obisk za medveda**. Zgodbica, v kateri sta nastopala ogromen, neprijazen medved in drobcena miška, nam je spregovorila o pomembnosti prijateljstva za vse nas – za tiste najmlajše kot tudi za tiste nekoliko starejše.

Besedilo: Tanja Bratina Grmek
Foto: arhiv Knjižnice Komen

O vidikih dejavnega staranja

S prvo javno predstavitvijo videa z naslovom »V tretjem gre rado« smo ob prihajajočem evropskem letu aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti 2012 v petek, 4. novembra 2011, v komenski knjižnici z gosti spregovorili o vidikih dejavnega staranja. Večera so se udeležili gospa Slavica Borka Kucler iz Andragoškega centra RS, gospa Irena Koželj Levičnik iz Gibanja za medgeneracijsko sodelovanje ter iz Evropske fundacije starejših ter domačin, dr. Vojko Kavčič, raziskovalec nevropsiholoških vidikov staranja v ZDA. Čisto na začetku nam je nekaj zaskrbljujočih statističnih podatkov o starajočem se prebivalstvu v Sloveniji ter tudi v Občini Komen podal dr. Kavčič, sledil pa je ogled zgovornega videa, v katerem smo lahko spoznali nekaj starejših oseb in njihovo izkušnjo aktivnega doživljanja tretjega življenj-

skega obdobja ter prisluhnili mnenjem različnih strokovnjakov. O svoji pomembni vlogi, ki jo je prispevala za nastali video in ki jo ima s svojim poklicnim delom s starejšim prebivalstvom, pa je spregovorila ga. Kucler. Nadvse zanimivo zgodbo svojega življenja in doživljanja svoje zelo dejavne starosti nam je na optimističen način prikazala gospa Koželj Levičnik. S svojo pozitivno energijo in toplino nam je za zaključek večera na srce položila besede, da je starost lahko zelo lepo, doživetij polno obdobje, če jo le tako sprejemamo in živimo. Čisto ob koncu so se v živahno razpravo vključili tudi obiskovalci s svojimi mnenji, predlogi, kako na dejaven način zaživeti v jeseni svojega življenja.

Besedilo: Tanja Bratina Grmek
Foto: arhiv Knjižnice Komen

Eksplozija verzov mladih poetov

„Pod jasnim nebom
je mnogo poti,
pod jasnim nebom
se vsem mudi,
pod jasnim nebom
ljubezen cveti,
pod jasnim nebom
sva jaz in ti.“
(Rok Šuler)

Konec septembra so se v prostorih komenske knjižnice skupaj z mentorico, profesorico Bojano Modrijančič Reščič, predstavili mladi poeti, dijaki Tehniškega šolskega centra Nova Gorica. Beseda je tekla o njihovi zadnji, to je 8. pesniški zbirki z naslovom *Čas gre prehitro* in s podnaslovom *Eksplozija verzov*. Ob prebiranju stihov so spregovorili o začetkih njihovega pisanja, ki segajo v leto 2006, ko so izdali 1. pesniško zbirko z naslovom *Poezija iz razreda*. Povod zanjo in pesmi je bil dijak, razočaran v ljubezni, ki si je tako olajšal srce. Po besedah profesorice Modrijančič Reščič so dijaki sami želeli, da nekaj naredijo s pesmimi, zato je nastala zbirka, za kar so bili zaslužni pesniki, ilustrator,

oblikovalec in pisec predgovora, saj je zapisal: „Mladost je norost in ko zraven dodamo še ljubezen, dobimo pravi kaos.“ Sledilo je ostalih 7 zbirk, ki so izhajale enkrat, tudi dvakrat letno. Dijaki pišejo tako ljubezenske, domovinske, osebnoizpovedne kot tudi že bolj abstraktne pesmi. Na samem začetku so bile pesmi nepodpisane, danes so dijaki podpisani, risbe ob pesmih pa so

še vedno prostoročne, a tudi narisane z računalniško miško in grafično tablico. Svoje pesmi so dijaki že predstavili na Radiu Koper, v Modrijanovi knjigarni v Ljubljani, Opatjem selu in v Vipavi. „Pesniki, ki so že zapustili srednjo šolo, so si želeli, da bi nove generacije nadaljevale njihovo tradicijo. Danes tako ustvarja že 3. generacija pesnikov, ki bogatijo tudi tiste, ki delamo z njimi,“ je še dodala njihova mentorica.

Večer, ki je minil v sproščenem dijaškem vzdušju in z občudovanja vrednim pedagoškim delom gospe Modrijančič Reščič, ki iz teh mladih izvablja prave pesniške stvaritve, smo zaključili z dobrimi željami kot s popotnico za njihovo nadaljnje umetniško ustvarjanje.

Besedilo: Tanja Bratina Grmek
Foto: arhiv Knjižnice Komen

»Manj je več«

Predavanje dr. Alenke Kafol o hrani za možgane

Predavanje o hrani za možgane je v petek, 21. oktobra 2011, v kotičku komenskega kulturnega doma privabilo pisano društvo obiskovalcev, ki so želeli na lastna ušesa iz ust strokovnjakinje, dr. Alenke Kafol, specialistke internistke, in seveda Kraševke, izvedeti, kako naj tudi v starosti ohranijo zdrav um, dober spomin, koncentracijo, dobro počutje z uživanjem hrane, ki optimalno nahrani možgane. V enournem predavanju, ki ga je v sklopu svojih oktobrskih prireditev organizirala Kosovelova knjižnica iz Komna, so lahko na poljuden in zanimiv način spoznali delovanje možganov ter vpliv hrane na njihovo delovanje. Potem, ko smo izvedeli, katere jedi so bolj oziroma manj primerne za vitalnost našega uma, smo prišli do nekaterih pomembnih zaključkov. Za zdrav način življenja ni pomembna zgolj in samo hrana in to seveda v zmernih količinah, temveč tudi naše vsakodnevne aktivnosti, gibanje, spodbujanje uma z rednim branjem, miselnimi igrami ... Čisto ob koncu so na svoj račun z raznovrstnimi vprašanji prišli tudi obiskovalci. Predavanje je dr. Kafolova skleni-

la z besedami, da je manj nedvomno več: manj hrane je več za naš um in več za naše še kako dragoceno zdravje.

Besedilo: Tanja Bratina Grmek
Foto: arhiv Knjižnice Komen

Ob Tednu Marjana Rožanca

Teden Marjana Rožanca se je začel v ponedeljek, 19. septembra 2011, na Krasu. Najprej se nas je peščica zbrala v Volčjem Gradu ob spominski plošči, kjer smo lahko prisluhnili lanskoletnemu Rožančevemu nagrajencu Petru Kovačiču Peršinu ob prebiranju eseja **Volčje ure**. Po polaganju venčka in minuti tišine smo se preselili v prostore komenske knjižnice. Ob neposredni bližini Rožančeve knjižne zapuščine, ki nam odstira pokojnikovo literarno in življenjsko obzorje nasploh, so o spominih na pisatelja Marjana Rožanca in ob branju odlomkov iz njegovih del spregovorili njegovi prijatelji: povezovalc večera, esejist in filozof dr. Edvard Kovač, članica upravnega odbora Sklada Marjana Rožanca dr. Manca Košir, Rožančev nagrajenec za leto 1998 in letošnji nominiranec Aleš Berger ter Peter Kovačič Peršin. Poleg gostov in številnih obiskovalcev se je literarnega večera udeležila tudi Rožančeva hčerka, plesalka Tonca. Druženje smo ob prijetnem klepetu in ob drobnem prigrizku zaključili v njegovi, tj. Rožančevi sobi, z zaobljubo, da se ob letu obsorej ponovno snidemo.

Besedilo: Tanja Bratina Grmek

Foto: arhiv Knjižnice Komen

Nova sezona potepanj s knjižnim nahrbtnikom

Komenska knjižnica je konec septembra s potepanjem po Tibetu otvorila novo sezono študijskega krožka s **Knjižnim nahrbtnikom na potep**. Kot prva nas je obiskala popotnica, gospa

Majda Mateta. Z njo smo se podali v deželo na strehi sveta, med Tibetance, in s pomočjo izčrpnega, nazornega predavanja odstirali tančice skrivnostnega, ki jih, hočeš nočeš, povezujemo s to daljno in nam nedostopno deželo.

Nadaljevali smo z našim starim znancem, popotnikom in kolesarjem, Markom Mohorčičem, in tudi tokrat smo naše knjižnične prostore zapolnili do zadnjega kotička. In kje vse smo kolesarili? Prevozili smo 5273 km dolgo pot od Lizbone do Dakarja. S kolesarskega sedla smo v enem potopisnem predavanju in z enim gostom spoznali lepote Portugalske, Španije, Gibraltarja, Maroka, Zahodne Sahare, Mavretanije in Senegala, ciljne točke Markovega tokratnega odkrivanja Afrike.

Konec oktobra pa smo se še enkrat podali na črno celino, v Afriko. Tanja Godnič nam je s pomočjo slike in besede predstavila njeno potepanje po Maroku. Prisluhnili smo zgodbi o Maročanih, njihovi pokrajini, kulturi, navadah, o razlikah in predvsem o nasprotjih.

Divjino in neokrnjeno naravo Aljaske in Kanade s tipično severnoameriško glasbo nam je prikazala mlada avanturistka s Koroške Mateja Mazgan.

Naše peto srečanje je bilo namenjeno odkrivanju strogo muslimanske države, tj. Jemna, ki nam ga je do potankosti razkrila in odkrila res izjemna in vedno izčrpna popotnica Mateja Grmek. Torej vabljeni, da se nam pridružite in skupaj z nami, gosti in s knjižnim nahrbtnikom odkrivajte lepote sveta in domovine tudi v prihodnje.

Besedilo: Tanja Bratina Grmek
Foto: arhiv Knjižnice Komen

Tudi učenci OŠ Antona Šibelja Stjenka Komen rastejo s knjigo

V ponedeljek, 10. 10. 2011, smo učenci 7. a in 7. b razreda obiskali knjižnico Srečka Kosovele v Komnu, kjer so nas pričakale prijazne in nasmejjane knjižničarke. Sprehodili smo se med polnimi knjižnimi policami. Knjižničarka nam je razložila sistem, po katerem so razvrščene knjige v knjižnici. Srečali smo se tudi s programom COBISS ali, z drugimi besedami povedano, virtualno knjižnico Slovenije, ki nam omogoča brskanje po zalogah knjig v knjižnicah po vsej Sloveniji in zaradi svoje dostopnosti marsikaterega šolarja spodbudi k branju. Spoznali smo, da je

obiskovanje splošne knjižnice zelo koristno, saj v njej najdemo tudi tiste knjige, ki jih v šolski knjižnici ne najdemo. Knjižničarke so naše druženje zaključile s prijetnim presenečenjem – vsak od sedmošolcev je namreč dobil knjigo znane slovenske pisateljice Dese Muck: *Blazno resno o šoli*. Mislim, da je kratek film, ki povzema zgodbo knjige, prepričal vsakega izmed nas, da bo knjigo z navdušenjem vzel v roke in jo prebral. Projekt *Rastem s knjigo 2012 – »izvirno slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu sedmošolcu«* je tako pripomogel k temu, da bomo mladi vse pogosteje vzeli knjige s sabo v svet.

Kaja Baler, 7. a

Knjižnični pravljčni utrinki

Izdelovanje duhcev v Nabrežini

Med nabrežinskimi otroki

Mini delavnice

Mladi ustvarjalci

Ob poslušanju pravljice z naslovom Fižolina

Otroci na mini pravljici

Pravljica Obisk za medveda v Nabrežini

Pravljčna delavnica v Nabrežini

Knjižnica Komen priporoča v branje

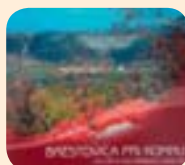
Miklavž Komelj: **Nujnost poezije : eseji**. Koper : Hyperion, 2010.

Z Rožančevo nagrado 2011 okronana zbirka esejev, v kateri so zbrani štiri eseji iz let od 2005 do 2010 in v katerih je avtor odprl nekatere teme, ki so bile bistvene za njegove poskuse pisanja poezije.

Brestovica pri Komnu : nje hiše in njih prebivalci skozi čas. Brestovica pri Komnu : Turistično društvo Brest, 2010.

Knjiga podaja zelo natančen pregled hišnih imen po posameznih skupinah zaselkov vasi Brestovica pri Komnu.

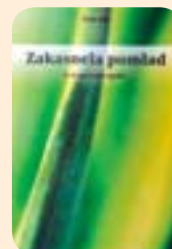
Miloš Stankovič: **S kolesom med kraškimi kamni**. Dutovlje : samozal., 2011.

Izčrpen kolesarski vodnik tur, s pomočjo katerega boste spoznali Kras, kakršnega poznajo domačini.

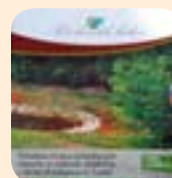
Franc Jeza: **Zakasnela pomlad in druge kratke zgodbe**. Hajdina : Opčina, 2010.

Zbirka novel oziroma spominov Franca Jeze, zavednega Slovenca, čigar literarno delo lahko postavimo ob bok literarnemu delu Borisa Pahorja.

Pot devetih kalov : tematska krožna pohodna pot naravne in kulturne dediščine v okolici Kobjeglave in Tupelče. Kobjeglava - Tupelče, 2011.

V brošuri boste spoznali pot, ki zajema devet starodavnih vodnih virov v okolici vasi Kobjeglava in Tupelče. Namenjena je spoznavanju in ohranjanju naravne in kulturne dediščine Krasa. V poldrugi uri lahke hoje boste spoznali, kako pomembni so bili kali nekoč in kako nanje gledamo danes.

Zgodovinsko

Počastitev spomina na Bogomila (Bohumila) Němca, duhovnika češkega rodu in komenskega dekana, ob 80-letnici njegove mučeniške smrti zaradi fašističnega nasilja

Bogomil (Bohumil) Němec – še eno ime v zgradbi komenske zgodovine, še en steber naše identitete, katerega trdnost zagotavlja njegova mučeniška smrt zaradi obrambe slovenskega jezika, svobode in človeškega dostojanstva pred fašističnim nasiljem. V drugi polovici novembra smo slovesno počastili njegov spomin.

Komenka Anica Švagelj, roj. Strnad, se ga spominja iz otroških let. Njegovo ime ga je v celoti označevalo: bil je ves mil in dober ter šibke postave. Kot čebelar je rad razdeljeval med, bil pa je več tudi mizarstva in kmečkih opravil.

Ravno ta kontrast, na eni strani njegova milina, na drugi pa trdna obramba vrednot, tudi za ceno življenja, pa daje njegovi osebnosti še posebno veličino. Naj o njej spregovorijo kar dokumenti sami.

»Pred osemdesetimi leti je v goriški bolnici svetega Justa umrl komenski dekan **Bohumil Nemec** za posledicami nasilnega zaslišanja na goriški kvesturi. Na njegovem grobu se je več desetih slovenskih duhovnikov **24. novembra 1931** zaobljubilo, da se bodo navalu fašističnega poganstva uprli ter da bodo vztrajali pri pouku v slovenskem jeziku, če treba tudi do mučeništva – usque ad martirium. Zaobljubo so ponovili nekaj dni zatem, 3. decembra, na Sveti gori na pogrebu dejansko odstranjene nadškofa Sedeja. **Frančišek Borgia Sedej**, prizadet zaradi nadaljevanja preganjanja duhovnikov, je preminil osem dni za Nemcem.

Po prisilnem umiku nadškofa Sedeja in imenovanju Sirottija, ki je bil rovaril proti nadškofu, za škofjskega administratorja, so oblasti okrepile zatiranje slovenske duhovščine z opomini, zasliše-

vani in s konfinacijami. Dekana Nemca so poklicali v Gorico na nasilno zasliševanje. Kot razbojnika so ga fotografirali, mu vzeli prstne odtise. Ob povratku je imel na srajci krvne madeže. Pod nadzor je bil postavljen že 31. oktobra kot antifašist. To je razvidno v njegovi osebni mapi, ki jo hrani Osrednji državni arhiv v Rimu. Notranje ministrstvo je zahtevalo nadaljnje informacije. Ni pa jih bilo treba več, saj je prefekt Tiengo lahko hladno poročal, da je omenjeni duhovnik preminil v Gorici 22. novembra. Nekaj dni prej pa je sporočal, da je kvestor izrekel slovanskemu duhovniku antifašistu svaroilo. Informiran je bil tudi urad za konfinacije. Šlo je torej za uvod v nadaljnje preganjanje, kakršnega so bili deležni slovenski duhovniki na Primorskem. Dekan Nemeč je bil goreč, zelo priljubljen in napreden duhov-

nik. Po posvetitvi v Gorici je najprej služboval kot upravitelj in nato župnik v Zgoniku, nato do smrti v Komnu tudi kot dekan. V drugi polovici 19. stoletja je prišlo v goriško centralno semenišče kakih sto Čehov. Tržaški škof, Borštan Ivan Nepomuk Glavina, se je mudil na okrevanju v Karlovih Varih po atentatu s strani italijanskih iredentistov. Mučilo ga je pomanjkanje duhovnikov na Primorskem. Nič novega torej. Objavil je oglas v tamkajšnjem dnevniku. To je odprlo pot za češke semeniščnike, ki so nato reševali tudi identiteto Hrvatov in Slovencev, še zlasti v notranjosti Istre. Z nastopom fašizma jih je bila večina izgnanih.« (iz spletne strani www.slomedia.it)

Besedilo: Ivan Uršič

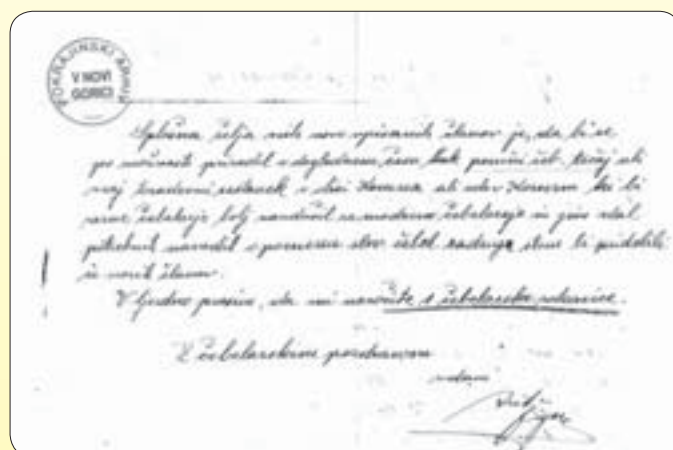
Čebelarstvo na Komenskem pred 100 leti

Pred stotimi leti se je način čebelarjenja začel korenito spremenjati. Do takrat se je čebelarilo v panjih z nepremičnim satjem. Do medu je čebelar običajno prišel tako, da je čebeljo družino jeseni umoril, satovje stisnil, izcedil med, iz ostanka pa je s kuhanjem pridobil vosek. Za naslednje leto je ohranil le nekaj plemenjakov, ki jih je z naravnim rojenjem ponovno razmnožil. Ogrebanje rojev je bilo glavno čebelarjevo opravilo. Redki napredni čebelarji, ki so s prebiranjem strokovne čebelarške literature sledili razvoju čebelarstva v svetu, so si priskrbeli večje panje. V njih je bilo z matično rešetko ločeno medišče od plodišča, satje je bilo premično. Iz medenih satov so s pomočjo centrifugalnega točila iztočili med. Čebeljih družin niso več morili.

Tak napreden čebelar je bil Vinko Metlikovec iz Volčjega Grada. Leta 1905 je poslal dopis v čebelarški list Slovenski čebelar, ki ga je izdajalo Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani. V dopisu je povedal, da je v Volčjem Gradu 65 gospodarjev, štirje so čebelarji. On je bil najstarejši. Povedal je, »da še ne zna vsega, zato se še vedno uči, zlasti iz strokovnega lista – Čebelarja«. S točilom je iztočil čisti med, ga natočil v lične steklenice in ga zlahka prodajal po 1,60 krone. Njegovi panji so bili težki 40–50 kg, sati so bili velike mere. Ostali trije čebelarji, Joža, Janez in Luka, »se ne ravnaajo po novih nasvetih, zato še vedno morijo čebele z žveplom ali s škornji,« je zapisal Vinko.

Neuke tradicionalne čebelarje je bilo potrebno izobraziti. Toda kako? Najprej so leta 1906 poizkušali preko kmetijskega društva v Gorici z ustanovitvijo samostojnega čebelarškega odseka, kar se ni najbolje obneslo. Uspešnejši so bili čebelarški shodi, na katerih so predavali potujoči čebelarški učitelji. Take shode je organiziralo Slovensko osrednje čebelarstvo društvo v Ljubljani in marsikje ustanovilo svojo čebelarstvo podružnico – zlasti na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem. Na Goriškem so ustanovili prvo tako čebelarstvo podružnico leta 1908 v Grahovem ob Bači za severni del Goriške, na južnem Goriškem so vsi poizkusi organizirati čebelarstvo podružnico, ki bi bila žarišče novih znanj, propadli.

Končno sta se leta 1911 dogovorila Franc Vidmar, absolvent čebelarške šole na Dunaju, doma iz Rihemberka, današnjega Branika, in čebelarstva korenina Vinko Metlikovec, kmet iz Volčjega Grada in tudi gozdarski pomočnik v Komnu, da na Štefanovo skličeta čebelarški shod v Rihemberku. Za vodenje zbora sta zaprosila Alojzija Ostrouško, župana iz Gabrovice, doma iz Coljave.

Pismo Antona Žigona čebelarški zadrugi

Na shodu je o pomenu kmetijskega društva v Gorici za razvoj čebelarstva predaval čebelarski »veščak« Janko Vodopivec, doma iz Kamenj. Franc Vidmar osebno pa je propagiral novi AŽ-panj velečebelarja Antona Žnideršiča iz Ilirske Bistrice. Na shod je prišlo nepričakovano veliko čebelarjev iz Vipavske doline in s Krasa. Po shodu je Vinko Metlikovec predlagal ustanovitev čebelarske podružnice. Tako je bila 26. 12. 1911 rojena rihemberška čebelarska podružnica za južno Goriško, ki je takrat obsegala ozemlje od Gorice do Rodika. Predsednik je postal Franc Vidmar, tajnik in blagajnik Vinko Metlikovec. Članarino in s tem naročnino za list Slovenski čebelar je takoj plačalo dvanajst čebelarjev. Nove ideje so padle na plodna tla. Na občnem zboru leta 1913 so ugotovili, da je podružnica štela že 34 članov. Kupili so si stiskalnico, da so si člani lahko sami izdelovali satnice. Čebelnjak Franca Vidmarja z AŽ-panji na železniški postaji v Rihemberku je postal učilnica za sodobni način čebelarjenja. Izvolili so nov odbor. Predsednik je ostal Franc Vidmar, blagajnik in tajnik Vinko Metlikovec je predal posle Ulriku Pavlici iz Rihemberka, pregledovalca računov sta postala Alojzij Reggie iz Dutovelj in Francišek Jablanšek, čebelar iz Jablanca pri Komnu.

Letos, 28. 8. 2011, je 100-letnico ustanovitve podružnice slovenskega čebelarskega društva v Rihemberku počastilo Kulturno prosvetno društvo Franc Žgonik iz Branika s prireditvijo ob letošnji kvatnici. Izdali so publikacijo, v kateri so se zlasti spomnili edinega predsednika Franca Vidmarja in drugega tajnika in blagajnika Ulrika Pavlice.

Ta zapis pa bolj posvečam organiziranim čebelarjem v današnji Občini Komen. O Vinku Metlikovcu, ki je v listu Slovenski čebelar podpisan kot Vinko Metlikovič, čebelarska korenina, sem nekaj že povedal. Vinko je bil sin Franceta, bivali so v Volčjem Gradu na številki 63, bil je kmet in gozdarski pomočnik v Komnu. Po njegovem zapisu so bile čebele prvi hiši že šest rodov nazaj in tudi takrat, ko so po naših krajih hodili francoski vojaki. Bil je sklicatelj čebelarskega shoda pred 100 leti, predlagal je ustanovitev čebelarske podružnice, bil njen prvi tajnik in blagajnik. Leta 1922 je postal član čebelarske zadruga v Gorici in uveljavljal nabavo desetih AŽ-panjev na račun vojne odškodnine.

Ravno tako je vodja shoda, čebelar Alojzij Ostrouška, župan iz Gabrovice, napačno zabeležen v glasilu Slovenski čebelar kot Alojzij Ostranšek. V Gabrovici tega priimka ni. Aleksandra Ostrouška Pelicon iz Coljave mi je potrdila, da je bil njen ded čebelar in pred prvo svetovno vojno župan Gabrovice. Hrani dokument z žigom in podpisom županstva v Gabrovici, ki to potrjujeta. Med prvo svetovno vojno je bila družina župana Ostrouške v begunstvu na Viču pri Ljubljani. Po prvi vojni, je povedala Aleksandra, se njen ded Alojzij ni več ukvarjal s čebelami, imel je preveč dela z gostilno. Umril je leta 1936.

Frančišek Jablanšek, sin Luke, zaselek Jablanec, Komen 94, je bil pregledovalec računov od leta 1913 v rihemberški čebelarski podružnici, leta 1920 je bil član čebelarskega društva v Gorici in leta 1922 je kot član Slovenske čebelarske zadruga v Gorici uveljavljal vojno odškodnino za deset AŽ-panjev. O njem mi je njegov vnuk, Karel Jablanšek, povedal, da mu je mama pravila, da je imel ded Frančišek veliko čebel in da je bilo takrat, ko je še on živel, pri hiši 'toliko medu kot dreka'. Frančiškov sin je še imel čebele, vendar samo pet do šest AŽ-panjev, vnuk pa se s čebelami ne ukvarja več. O čebelnjaku pri hiši ni več sledu.

1. junija 1914 so čebelarji iz obeh podružnic, grahovske in rihemberške, ustanovili svoje osrednje deželno čebelarsko društvo v Gorici. Skoraj istočasno se je začela prva svetovna vojna,

Potrdilo o članstvu v zadrugi

zato osrednje društvo praktično ni delovalo do leta 1919. Takrat je oživel v novi državi kraljevini Italiji. Vmes je bilo povzročeno vojno razdejanje na dolnjem Krasu, ljudje so morali v begunstvo. Članarina za čebelarsko društvo v Gorici je bila leta 1919 dve liri, leta 1920 tri lire. Iz današnje Občine Komen so se v goriško čebelarsko društvo včlanili: Filip Černe, okrajni sodnik v Komnu, Alojzij Sorta, posestnik iz Gornje Branice, Jožef Grmek, Kobjeglava 52, Franc Kosovel, Zagrajec pri Komnu 33, Emil Grmek, Tupelče 13, Viktor Adamič, Zagrajec 38, Franc Jablanšek, Komen 94, Anton Žigon, Volčji Grad, Jožef Abram, železničar, Hruševica 9, Alojzij Adamič, Ivanji Grad 22. Naštel sem jih po vrsti, kot so plačali članarino. Od 378 članov društva v Gorici je bilo enajst čebelarjev iz današnje Občine Komen. Člani so se izobraževali npr. na čebelarskem tečaju pri čebelnjaku monsijnorja dr. Josipa Ličena v Gorici, kjer so bila predavanja o vrednosti in koristi AŽ-panja. Veliko čebelarjev ni bilo včlanjenih v društvo, čebelarili so po starem.

Italijanska oblast je leta 1921 prepovedala delovati slovenskemu čebelarskemu društvu v Gorici, zato so se hitro preoblikovali v čebelarsko zadrugo po pravilih o zadrugah. Zadruga je od svojih »udov« odkupovala med in vosek in jim priskrbela čebelarski material, zlasti panje in satnice. Za zadrugo je satnice, matične rešetke, točila in drugo izdeloval čebelar Josip Pavletič iz Mirna. Vidni član zadruga je bil tudi znani čebelar iz Zalošč, Franc Golja. »Ud« oziroma »deležnik« zadruga je postal tisti, ki je vplačal vpišnino 4,50 lire in vsaj en »delež« (delnico) v znesku 10 lir. Tega niso storili vsi člani razpuščenega društva, zato je tajnik zadruga, dr. Leopold Bobič konec leta 1921 poslal pravila čebelarju Filipu Črnetu, sodniku v Komnu, in ga prosil, naj poskrbi, da se komenski čebelarji vpišejo v zadrugo. V tem času pa je sodnik umrl. Njegova vdova se je s to zadolžitvijo obrnila na čebelarja Antona Žigona v Volčjem Gradu in on je nalogo vestno izpolnil. Iz dopisa, ki ga hrani Pokrajinski arhiv v Novi Gorici, izvemo, da je z Žigonovo pomočjo v zadrugo pristopilo sedem čebelarjev: Andrej Rebula, Volčji Grad 11, Vinko Metlikovec, Volčji Grad 63, Janez Metljak, Volčji Grad 23, krojač Anton Žigon, Volčji Grad 59, Franc Jablanšek, Jablanec 94, Janez Pipan, Sveto 34, in Viktor Adamič, Zagrajec 38. Poleg tega je iz dopisa razvidno, koliko AŽ-panjev naroča posamezni član na račun vojne odškodnine in želje, da zadruga v Komnu organizira čebelarski tečaj o moder-

nem čebelarjenju. Iz seznama 292 članov zadruga so bili iz današnje Občine Komen poleg prej naštetih še: Bogomil Čehovin, Branica 113, Angel Kante, Kregolišče 8, Josip Bandelj, Kregolišče 1, Andrej Semolič, Klanec 12, Alojzij Adamič, Ivanji Grad 22, Franc Kosovel, Zagrajec 33, Alojz Sorta, Branica 14, Ivan Pregelj, Zgoranja Branica, Avgust Godnič, Komen 40, Justin Godnič, Komen 18, Jožef Grmek, Kobjeglava 52, Emil Grmek, Tupelče 13, Ivan Fakin, Škrbina 33, in Jožef Abram, Hruševica 53.

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici hrani 6 škatel arhivskega gradiva o delovanju Slovenske čebelarke zadruga v Gorici, ki kar 'kličejo', da jih nekdo pregleda in nam odkrije še marsikatero zanimivost. Italijanska oblast je dosegla, da je zadruga 9. septembra 1934 prenehala z delovanjem.

S tem pisanjem hočem opozoriti na začetke organiziranega čebelarstva na Komenskem, ki so prispevali k prehodu v moderno čebelarjenje v panjih s premičnim satjem. Pionirsko vlogo je pred 100 leti naredila podružnica slovenskega čebelarskega društva, ustanovljena 26. decembra 1911 v današnjem Braniku za

južni del dežele Goriške z zavzetim delovanjem Franca Vidmarja iz Branika, Vinka Metlikovca iz Volčjega Grada, Alojzija Ostrouške iz Coljave in Frančiška Jablanška iz Komna. V nadaljevanju sem nekaj povedal o slovenskem čebelarskem društvu in čebelarski zadrugi v Gorici, ki so pripomogli k napredku čebelarjenja. Nič nisem zapisal o uspešnih čebelarjih, ki so delovali kasneje in o tistih, ki čebelarimo tudi danes. Od takrat se je marsikaj spremenilo, marsikaj na boljše, marsikaj na slabše. Čebelarji ne obupujemo, nekako v tišini opravljamo svoje poslanstvo. Delno plačilo za vložen trud dobimo s pridelkom medu. O medu pa velja pregovor »Delo in red dajeta med.«

Besedilo: Jožef Švagelj (Štanjel)

Viri:

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici

Slovenski čebelar glasilo ČZS

Aleksandra Pelicon, Coljava 5

Karel Jablanšek, Komen 142

Predstavitev namenov in ciljev podoktorskega projekta: *Kulturna dediščina – medij za vzpostavljanje trajnostnega razvoja v lokalnem prostoru*

Tokrat se v rubriki *Zgodovinsko* ne bomo poglobljali v zgodovino in način življenja naših prednikov, temveč bomo spregovorili o prihodnosti kraške krajine. Namen prispevka je predstaviti podoktorski projekt z naslovom *Kulturna dediščina – medij za vzpostavljanje trajnostnega razvoja v lokalnem prostoru*, ki se bo v letih 2011–2014 izvajal v kraških vaseh. Projekt je odobrila Javna agencija za raziskovalne dejavnosti RS (Ministrstvo za visoko šolstvo znanost in tehnologijo)¹, prijaviteljica in izvajalka je avtorica sledečega besedila; projekt bo izvajala v okviru nalog Razvojnega foruma Kras pri Raziskovalni postaji ZRC SAZU v Novi Gorici.

»*Spet nov projekt na Krasu, kjer bodo zasluge imeli le strokovnjaki, za lokalno prebivalstvo pa bodo ostale le drobtinice,*« boste mnogi izmed vas nezadovoljno pripomnili. Negodovanje in jezja mnogih Kraševcev je povsem upravičena in razumljiva, saj je analiza dosedanjih kraških razvojnih projektov (Timav: Kraški regijski park, Pilotni projekt Kras, Kolesarske mreže po Krasu, F.A.B.R.I.C.A – trajnostni razvoj kraške pokrajine)² pokazala, da mnogi projekti kljub dobro zastavljenim ciljem in nalogam niso dosegli želenih ciljev. Tako v javnosti dajejo vtis, da so v nasprotju z domačini najbolj pridobili strokovnjaki iz različnih razvojnih institucij, raziskovalnih ustanov in drugih državnih zavodov. Po drugi strani je potrebno uvideti dejstvo, da je raziskovalno delo strokovnjakov in znanstvenikov v okviru raziskovalnih ustanov zasnovano na t. i. projektnem delu, kar pomeni, da financiranje poteka preko nacionalnih, čezmejnih in mednarodnih pro-

Prizor s snemanja filma »*Takù je blo na Volčjem Grad!*« (Foto: Boštjan Štolfa, 2005. Hrani: Razvojno društvo Debela griža)

jektov. Da pa vendarle znanost ne bi bila sama sebi namen, si tako mednarodni kot nacionalni razpisovalci oziroma naročniki prizadevajo, da so vsebine aplikativno oblikovane; t. i. učinki rezultatov naj bi izboljšali pogoje življenja lokalnega prebivalstva v določenem bivalnem okolju. Podobno velja tudi za predstavljeni podoktorski projekt, katerega poglobilni namen bo etnografska raziskava zgodovine načina življenja na kraški kmetiji in z današnjimi trajnostnimi pogledi ovrednotenje preteklih kmetijskih znanj za namene učinkovitejšega vzpostavljanja kraškega ekokmetijstva in ekoturizma. Ob zaključku projekta bo izšla etnološka monografija o življenju na kraški kmetiji med tradicijo in izzivi sodobnega časa, kjer bo predstavljen pretekli način življenja na Krasu, družbenopolitične okoliščine spreminjanja

¹ Namen postdoktorskih projektov je, da raziskovalec po zaključenem doktoratu pridobi dodatne raziskovalne izkušnje in znanja ter se lažje vključi v nove raziskovalne programe in skupine.

² Analiza je bila opravljena v času pisanja doktorske disertacije *Kulturna dediščina med tradicijo in inovacijo na Krasu* (Fakin Bajec 2009).

kmečke tradicije, analiza sodobnih problemov in smernice za nadaljnji razvoj ekoturizma in ekokmetijstva.

Mnogokrat beremo ali poslušamo, da ima Kras edinstveno podeželsko dediščino, ki je nastala v sožitju človeka z naravnim okoljem, in da je Kraševca znal izkoristiti naravne danosti (kamen, les, zelišča, gozdne sadeže in druge naravne dobrine) brez uničevanja naravnega okolja, kar je danes temelj trajnostnega razvoja. Čeprav dosedanji turistični razvojni projekti Krasa (Pilotni projekt Kras, Kraški okraj I, Razvoj turizma in s turizmom posredno povezanih dejavnosti med Občino Komen na slovenski strani in Občino Devin-Nabrežina na italijanski) predvidevajo uporabo oziroma trženje kulturne dediščine za oblikovanje edinstvene kraške turistične ponudbe, nimamo poglobljene etnološko-zgodovinske študije, ki bi razkrila način življenja Kraševca v polpretekli zgodovini in iz katere bi ustvarjali dediščino za sodobni turistični napredek. Ker se razvoja lotevamo zaletavo, nepremišljeno, kabinetno, brez učinkovitega sodelovanja s prebivalstvom po kraških vaseh in s posnemanjem vzorcev iz tujine ter se premalo poglobimo v tradicijo, iz katere praviloma mora izhajati razvoj, snujemo turistične izdelke (npr. izdelke iz sivke) in drugo ponudbo, ki s kulturnim in z naravnim okoljem nimajo nič skupnega. Tako ne znamo izkoristiti nekdanjih kraških poljedelskih pridelkov (ovsa, ajde in drugih žit), ki bi jih lahko uporabljali za naravno kozmetično industrijo in farmacevtske namene (npr. zdravljenje rakavih obolenj), pestrosti kraških zelišč, ki lahko bistveno obogatijo zdrave jedilnike, pri snovanju novih tržnih produktov pa smo brez idej, čeprav bi jih lahko povzeli iz preteklega izročila. S tem namenom bo etnografska raziskava zapolnila manjkajočo vrzel na področju kraške kulturne zgodovine in etnologije ter podala na terenu preverjene, z lokalnim prebivalstvom usklajene in dosedanjimi razvojnimi smernicami dodelane usmeritve, kako uspešneje začeti udeležati edinstveni in s tradicijo oplemeniteni trajnostni turizem in kmetijstvo.

Obenem bo cilj projekta oblikovati ustrezne metode dela (načine) ozaveščanja lokalnega prebivalstva o pomenu dediščine za vzpostavljanje trajnostnega razvoja. Dosedanji razvojni projekti so sicer predvideli metodologijo »od spodaj navzgor« (od želja, potreb lokalnega prebivalstva do znanj in izkušenj strokovne javnosti), vendar se je delavnic, sestankov in predavanj, organiziranih za lokalno prebivalstvo, udeleževalo zelo majhno število deležnikov. V projektu pa bo ozaveščanje javnosti potekalo s pomočjo dejavnosti lokalnih društev in vaških skupnosti. Skozi raziskavo bo analizirana teza, da je vloga strokovnjaka – poleg tega da članom društev nudi strokovno pomoč pri uporabi dediščine – tudi ozaveščanje o tendencah trajnostnega razvoja. Čedalje bolj namreč spoznavamo, da so si naši predniki znali urediti način življenja (bivalno kulturo, gospodarske oblike), ki ni uničeval, temveč sonaravno razvijal življenjski prostor. Zato pretekle tradicionalne prakse lahko pomembno prispevajo h kakovostnejšemu načinu življenja in k trajnostnemu razvoju. Od naših prednikov se lahko učimo gradbenih veščin, kulinarčnih spretnosti, kmetijskih znanj in drugih tradicionalnih gospodarskih dejavnosti, ki bi lahko v današnjem svetu predstavljali izhod iz nezavidljivega finančnega in moralnega položaja. S tem ko strokovnjak aktivno sodeluje s člani zainteresiranih društev in z aktivnimi vaškimi skupnostmi, hkrati tudi spoznava logiko skupnosti, pretekle izkušnje, želje, potrebe in ideje prebivalstva, ki mu lahko bistveno pomagajo pri oblikovanju razvojnih smernic in strategij. Obenem se bodo člani društev in prebivalci vaških skupnosti počutili kot aktivni akterji snovanja nadaljnega razvo-

Utrip z etnološke delavnice izdelovanja venčkov sv. Ivana v Štanjelu (Foto: Jasna Fakin Bajec, 2011).

ja. Predvideva se, da dejavni člani društev in vaških skupnosti že imajo vzpostavljen pozitiven odnos do lokalne preteklosti in posledično njihovega okolja. Zato bodo bolj sprejemljivi za oblikovanje dodatnih znanj in načinov uporabe dediščine za trajnostni razvoj. Predstavitve njihovih dejavnosti in produktov širši javnosti (npr. v obliki turistično-kulturnih prireditev) pa lahko posledično opominjajo tudi ljudi, ki jih zaradi različnih razlogov (starost, izobrazba, zdravstvene težave, družbena nezainteresiranost oziroma pasivnost itd.) ta tematika ne zanima. Aktivno sodelovanje strokovne javnosti s širšo populacijo in posledično izobraževanje lokalnega prebivalstva pa se kaže tudi v etnografski metodi dela, v t. i. delno vodenih intervjujih na terenu, ki strokovnjaku omogočajo, da pridobi želene podatke o načinu življenja na kraški kmetiji, hkrati pa se intervjuvanec preko pogovora izobražuje o problemu, ki ga strokovnjak problematizira. Za doseg sledječega cilja bodo v predvidene aktivnosti projekta povabljeni vsa razvojna, kulturna, turistična društva kot tudi aktivne vaške skupnosti s Krasa. Ob privolitvi k sodelovanju bo društvom in vaškim skupnostim ponujena strokovna pomoč pri njihovih dosedanjih dejavnostih na področju kulture in turizma, v nadaljnjih pogovorih pa bodo stekli pogovori o trajnostni uporabi dediščine za namene razvoja ekoturizma, neposredno pa se bo skozi dejavnosti potrdila ali zavrgla v projektu zastavljena teza.

Vzporedno s tem se bo z aktivnostmi doseglo še dva dodatna cilja, ki se nekoliko bolj osredotočata na znanstveno polje: skozi naloge se bo poskušalo teoretično in aplikativno opredeliti pomen kulturne dediščine pri vzpostavljanju trajnostnega razvoja v lokalni skupnosti ter ovrednotiti pomen družboslovnih in humanističnih ved pri načrtovanju trajnostnih razvojnih smernic določenega lokalnega okolja. Projekt bo tako poskušal preseči zmotno mišljenje, da je oblikovanje strategije trajnostnega razvoja le domena naravoslovno-matematičnih in tehničnih strok,

ki so sicer glavni akterji ustvarjanja tehnološke razvojne politike, vendar s pomanjkljivim znanjem, kako svoje dosežke prenesti do uporabnikov v konkretnem bivalnem okolju. Prednost družboslovno-humanističnih strok pa je ravno v tem vidiku, saj je temelj njihova raziskovanja človek, ki je postavljen v povsem konkretne in spreminjajoče se zgodovinske, družbene, ekonomske in prostorske okoliščine ter s svojim delovanjem, z mišljenjem in razumevanjem pomemben akter izvajanja razvojne politike. Raziskava želi dokazati oziroma potrditi tezo, da v kolikor se strokovna in politična javnost, ki razvija razvojno politiko, ne poglobi v logiko skupnosti in spozna človekovo preteklo pot, okolje, v katerem človek živi, njegove izkušnje in širši družbenopolitični kontekst, ne more podati zanesljivih in uspešnih smernic za prihodnost. Vendar naj se sodelovanje ne bi kazalo v obliki delavnic, delovnih sestankov in predavanj, kamor prihaja bolj ali manj zainteresirana in ozaveščena populacija, temveč pri aktivnem delu na terenu, kjer se strokovnjak pogovori tudi s starejšimi ljudmi, ki jih navidezno problematika razvoja ne zanima, so pa ključni informatorji premodernističnega razvoja, ki ni tako grobo uničeval naravnega okolja.

Na koncu kratke predstavitve velja poudariti, da bo uspešnost projekta poleg angažiranosti in delavnosti izvajalke precej od-

visna od vključevanja in pripravljenosti lokalnih društev in vaških skupnosti s Krasa. V naslednjih dneh bodo vzpostavljeni stiki s predsedniki vaških skupnosti in z društvi, v nadaljevanju pa še z ostalimi člani oziroma prebivalci Krasa. Ker je namen projekta čim uspešnejše ozaveščanje lokalnega prebivalstva o trajnostnem razvoju Krasa, bodo posamezne naloge podrobneje predstavljene v lokalnih medijih. Z odobritvijo projekta se je pojavila odlična priložnost za strokovno pomoč društvom in aktivnim vaškim skupnostim, ki se marsikdaj soočijo s strokovnimi zagatami in težavami, ki jim sama ne znajo rešiti, strokovnjaki pa ob svojem rednem delu velikokrat ne najdemo prostega časa, da bi aktivnostim društev namenili več strokovne pomoči. Uspešnost razvoja določenega bivalnega okolja je odvisna prav od usklajenega sodelovanja med strokovno javnostjo in prebivalstvom. Zato je potrebno poskrbeti, da je lokalno prebivalstvo ozaveščeno, zainteresirano in vključeno pri načrtovanju razvoja, stroka pa aktivno pripravljena sodelovati in upoštevati želje, potrebe, ideje, izkušnje ljudi, za katere snuje razvoj.

Besedilo in foto: dr. Jasna Fakin Bajec
Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica

Spominski večer ob 80- obletnici smrti Bohumila Nemca (Komen, 24. november 2011)

V Komnu smo se v četrtek, 24. 11. 2011, s spominskim večerom spomnili mučeniške smrti dekana Bohumila Nemca. Ker je bil dekan Nemec po narodnosti Čeh, je župan Božič na spominski večer povabil češkega veleposlanika Petra Voznico, ki je s svojo ženo Milado Voznicovo z veseljem obiskal našo občino. Župan Božič in gostje so si najprej ogledali vojaško pokopališče iz 1. svetovne vojne v Brjah pri Komnu, kjer je pokopanih 1.500 vojakov različnih narodnosti, med njimi tudi veliko Čehov. Veleposlanik Voznica se je poklonil žrtvam vojne ter položil venec. Z županom Božičem sta si nato ogledala še pokopališče iz 1. svetovne vojne v Gorjanskem, nato pa sta obiskala grob Bohumila Nemca na komenskem pokopališču.

Češki veleposlanik, njegova žena ter potomci brata Bohumila Nemca so se nato skupaj z županom v cerkvi svetega Jurija v Komnu udeležili maše zadušnice. Mašo je skupaj s komenskim župnikom Petrom Černigojem vodil škof Metod Pirih.

Po maši je dr. Jasna Fakin Bajec predstavila delovanje duhovnikov na Primorskem v času fašizma s posebnim poudarkom na življenju in delu dekana Nemca v Komnu.

Ob tem velja še poudariti, da je bil pobudnik spominskega večera Emil Švara, ki je stopil v stik z nekaterimi potomci Nemčeve družine.

Več o dekenu Nemcu in o spominskem večeru v Komnu si lahko preberete na spletni strani Občine Komen www.komen.si.

Besedilo: mag. Andreja Štok, občinska uprava
Foto: arhiv Občine Komen

V naše občinsko glasilo Burja uvajamo novo rubriko Podjetno, ki je namenjena spoznavanju podjetnih ljudi, idej, uspehov, podjetniškega načina življenja in ki je namenjena novostim na gospodarskem področju v Občini Komen. Vsega ne moremo izvedeti, zato vas prosimo in pozivamo, da nam vaše podjetne dosežke, uspehe in novice zaupate, da bomo o njih lahko tudi kaj napisali in jih tako predstavili občankam in občanom naše občine.

Podjetniki o obrtni coni v Komnu

V sredo, 23. novembra 2011, je bil na Občini Komen sestanek vseh zainteresiranih za obrtno cono v Komnu. Nekaterim podjetnikom, ki so se sestanka udeležili, sem zastavila nekaj vprašanj, da bi pridobila njihova mnenja o tej temi. Prijazno so se odzvali: Silvo Frankič (Pekarna KRAS Gorjansko, d. o. o.), Albin Trobec (ISA, d. o. o., Komen), Saša Pavlin (FEMONT, Saša Pavlin, s. p.) in Samo Godnič (RIGO, d. o. o.). Njihovi dokaj enotni odgovori so strnjeni v nadaljevanju.

Na vprašanje, kaj menijo o ustanovitvi obrtne cone v Komnu, so podjetniki odgovorili, da je mogoče že prepozno, a raje sedaj kot nikoli. Veseli so, da je Občina Komen po dvanajstih letih končno začela razmišljati v smeri vzpostavljanja pogojev za razvoj malega gospodarstva in s tem tudi možnosti razvoja ostalih dejavnosti. Večina malih obrtnikov si je delavnice zgradila kar na domačih dvoriščih, kjer v neprimernih prostorih v strnjenih naseljih opravljajo svojo dejavnost in s tem nehote motijo sosede. Nekateri so svoja poslovanja zaradi ugodnejših pogojev že preselili v sosednje občine.

Povprašala sem jih o prednostih, ki naj bi jih prinesla obrtna cona. Navedli so sledeče:

- odprava trenutne prostorske stiske obstoječih podjetij,
- nižji stroški opravljanja dejavnosti in s tem izenačevanje konkurenčnosti podjetništva z drugimi okolji,
- cenejša cona bi lahko omogočala konkurenčnejše servisiranje raznih obrtnih dejavnosti, ki jih Trst z zaledjem kot veliko mesto v dokaj neposredni bližini naše občine potrebuje,
- možnost pridobivanja zunanjih investitorjev,
- možnost širjenja dejavnosti in s tem odpiranje novih delovnih mest,

- delavci bi imeli večjo možnost izbire dela med posameznimi podjetji in s tem bi se vzpostavila možnost večjega zaslužka,
- več denarja za občinski proračun, iz katerega bi lahko več name-nili za razvoj,
- revitalizacija Krasa in manjša obremenitev okolja,
- prehod iz strnjenegega naselja na obrobje,
- boljša ponudba za prebivalce občine,
- možnost zaposlitve naših otrok v domačem kraju glede na dejstvo, da nas prepigosto zapuščajo.

Kot zadržke pri razvoju obrtne cone so navadli morebitno previsoko ceno in trenutno recesijo.

Podjetniki bi si od Občine Komen želeli vsaj nekaj pomoči:

- obrtno cono po sprejemljivih oziroma konkurenčnih cenah,
- možnost dolgoročnega najema prostorov oziroma površin,
- pomoč pri pridobivanju dokumentacije, nepovratnih sredstev in kreditov,
- vključitev vseh občinskih svetnikov in uprave Občine Komen v projekt obrtne cone ter skupaj s podjetniki in krajanji iskati rešitev za razvoj.

Podjetniki, s katerimi sem se pogovarjala, želijo vsem občankam in občanom Občine Komen v letu 2012 veliko zdravja, sreče, osebne-ga zadovoljstva, razumevanja in seveda poslovnih uspehov.

Besedilo: Mojca Železnik Buda

V krizi jih tudi burja ne odnese

Podjetje RIGO, d. o. o., iz Komna je uspešno že dve desetletji. V teh letih je podjetje iz majhnega servisa zrastle v največjega ponudnika tekstilne opreme na Slovenskem.

Dolgoletne krizne razmere v tekstilni industriji v Sloveniji so jih prisilile, da so svojo dejavnost razširili tudi na Balkan. Tako so sedaj po prodaji med največjimi na področju celotne bivše Jugoslavije. »Pred dvema letoma je bilo najhuje, a smo se uspeli obdržati na tržišču s svojo inovativnostjo in zagnanostjo prav vseh zaposlenih,« pravi direktor podjetja RIGO Samo Godnič.

Svojo ponudbo so razširili z novimi inovativnimi in tehnično zahtevnejšimi produkti z večjo dodano vrednostjo. Lani so odkupili delež v podjetju japonskega proizvajalca šivalnih strojev Japsev Corporation in ponudili trgu svojo linijo industrijskih šivalnih strojev in avtomatov lastne blagovne znamke RIGO. V decembru nameravajo na trg poslati še lastno blagovno znamko vezilnih računalniških strojev, izdelanih v partnerskem podjetju iz Kitajske. Oktobra letos pa so dolgoletno uspešno poslovanje nadgradili z odprtjem prostorov novega podjetja v Beogradu – RIGO International Zemun.

Na vprašanje, kako jim vse to kljub krizi uspeva, nam je Samo Godnič zaupal, da je treba vztrajati in biti kot kraška burja. Dobri re-

zultati so tako zagotovljeni. Ni pa pozabil pohvaliti vseh sedanjih in dosedanjih sodelavcev podjetja RIGO.

Besedilo: Mojca Železnik Buda
Foto: Samo Godnič

Ureditev pašnika

Čeprav je velik delež kmetijskih zemljišč pri nas zatravljen in živinorejci poznajo ugoden vpliv paše na zdravje in plodnost živine, je pri nas pašna reja slabo razširjena. Zato je naše poznavanje tega, kako urediti zemljišče za pašnik, precej pomanjkljivo. O urejanju pašnikov je v slovenskem jeziku malo napisanega, zato nikomur ne bi smelo biti neprijetno, da bo za pomoč v obliki nasveta povprašal soseda, ki že pase, ali kmetijskega svetovalca, ki si je nekaj tega znanja pridobil v šoli. Tako bo manj težav, ki spremljajo pašno rejo živine, in hitreje bomo prišli do ustreznih rešitev za uspešnejše delo. Brez poznavanja nekaterih zakonitosti pri ureditvi pašnika in vodenju paše, kar vse vpliva na rast in trpežnost ruše, je težko povečati gospodarnost reje živine. Ponudba opuščenih travnikov in slabo izkoriščenih njiv je v Sloveniji vsako leto večja, zato bo verjetno vedno več priložnosti za pašno rejo domačih živali. Razdrobljenost zemljišč je zagotovo ovira za urejanje pašnikov. Čim prej si je treba pridobiti več praktičnega znanja o tem, kako urediti pašnik, voditi nadzorovano pašo, doseči visok izkoristek ruše in jo trpežno vzdrževati. Tovrstno učenje lahko poteka tudi na majhnem pašniku in kdor bo pri tem delu uspešnejši, bo verjetno odkupil ali vzel v najem sosednja zemljišča, da bo povečal pašnik in postal še bolj uspešen. Splošno načelo, ki ga velja upoštevati takrat, kadar je premalo denarja, da bi uredili vse, kar je potrebno, je, da ga moramo najprej nameniti za tiste stvari, ki nam bodo omogočile ustvariti največji zaslužek na enoto vloženi sredstev. V primeru uvajanja nadzorovane paše je to ograditev zemljišča, razdelitev na ogra-

de, ureditev napajališč za živino in dostop do pašnika. V začetku izvajanja paše na nekem zemljišču bo nekoliko boljša rast ruše dosežena s sproščanjem rudnin zaradi hitreje razgradnje organskih snovi, ki jo živali izločijo na pašniku kot neprebavljeno, in s hitrejšem kroženjem rudnin med tlemi, rastlinami in živalmi. Pašna reja živine postane uspešen način izkoriščanja ruše šele takrat, kadar je pri njenem vodenju zagotovljen nadzor nad: velikostjo zemljišča, ki ga skupina živali pase; številom živali v taki skupini na pašniku; trajanjem paše skupine živali v posamezni ogradi ali na delu pašnika; posamezno živaljo na pašniku zaradi zdravljenja, pripusta, tehtanja in prodaje.

Ves nadzor nad delom, ki ga lahko živali opravljajo na pašniku, je potreben zato, da imamo od njihove reje čim več koristi. Brez ustreznega vodenja paše oziroma nadzora nad živalmi pri bivanju na prostem se lahko kljub pašni reji zmanjšata pridelovalna zmogljivost zemljišča in raznolikost v botanični sestavi ruše ter poslabša zdravje živali zaradi bolezni, ki jih povzročajo notranji zajedalci pri pašnih živalih.

Za dolgoročno uspešno pašno rejo je nadzor nad tem, kje bodo živali na pašniku pustile iztrebke in seč, še pomembnejši od tega, koliko in kakšno zeli bodo zaužile. Gospodarnost pašne reje je namreč zelo odvisna od tega, kako hitro bodo rastlinska hranila na pašniku krožila med tlemi, rastlinami in živalmi in koliko teh hranil bo treba še kupiti za dobro predelovalno zmogljivost pašnika.

Besedilo: Ana Švagelj, občinska uprava

Koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v Občini Komen za leto 2011

V letu 2009 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS sklenilo koncesijske pogodbe za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v Republiki Sloveniji. Koncesionarji so lovske družine. Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06-odl. US in 17/08) v 29. členu določa, da je 50 odstotkov koncesijske dajatve prihodek proračuna Republike Slovenije in 50 odstotkov proračuna občine. Posamezna občina prejme sorazmerni del pripadajoče koncesijske dajatve glede na lovno površino lovišča, ki leži v njej. Občina Komen je iz Direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo iz naslova koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo dne 29. 7. 2011 prejela 1.958,61 EUR.

Na 7. redni seji dne 21. 9. 2011 je bil sprejet Odlok o porabi koncesijske dajatve za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v Občini Komen (Uradni list RS, št. 79/11), ki navaja, da so upravičenci do sredstev za izvajanje ukrepov varstva in vlaganj v naravne vire lovske družine, ki imajo podpisano koncesijsko pogodbo za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v Republiki Sloveniji za lovišča, ki ležijo na območju občine. Sredstva so se upravičencem dodelila na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje aktivnosti gospodarjenja z divjadjo. Javni razpis za sofinanciranje aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v Občini Komen za leto 2011 je bil objavljen 28. 10. 2011 v Uradnem listu RS, št. 86/11 in na spletni strani Občine Komen. Sredstva so bila namenjena za naslednje ukrepe: za **biomeliorativne ukrepe**: ohranjanje in vzdrževanje gozdnih jas, grmišč, logov, izdelava in vzdrževa-

nje robov, pasišč in remiz, nakup sadja ter zaščita avtohtonih in rastišču primernih plodonosnih grmovnih in drevesnih vrst, postavitve in vzdrževanje gnezdnic in umetnih dubel; za **biotehnične ukrepe**: obdelovanje krmnih in predelovalnih njiv; za **ostale ukrepe**: nabava preventivnih zaščitnih sredstev za preprečevanje škode od divjadi, izobraževanje in obveščanje občanov o stanju in odnosu do gozdnih živali ter o gozdnem bontonu ter drugi ukrepi varstva okolja in narave.

Prijavitelji (lovske družine) so lahko prijavo na razpis vložili do vključno ponedeljka, 14. novembra 2011, do 12. ure. Komisija za sofinanciranje aktivnosti trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v Občini Komen za leto 2011 je bila imenovana s sklepom župana (št. 341-2/2011-10 iz dne 12. 10. 2011). Odpiranje vlog ni bilo javno. Vloge so se odpirale po končanem javnem razpisu, in sicer v torek, dne 15. 11. 2011, ob 16. uri v prostorih Občine Komen. Na javni razpis so prispele tri vloge, ki so bile popolne. Vsem trem lovskim družinam (LD Dovce – Komen, LD Jezero – Komen in LD Štanjel) bodo nakazana sredstva, ki jim pripadajo. Osnova za izračun koncesijske dajatve je petletno povprečje letnih prihodkov od dejavnosti gospodarjenja z loviščem (prihodek od prodaje divjačine in prihodek iz lovnega turizma – v zadnjih petih letih).

Besedilo: Ana Švagelj, občinska uprava

Proti škodam od divjadi moramo ukrepati skupaj

Pozno poletje in jesen je čas, ko zorijo poljski pridelki, ki privabijo na polja tudi divje živali. V tem obdobju si morajo zagotoviti zaloge tolšče, s katero lahko preživijo zimo. Hrano najlažje dobijo na dostopnih kmetijskih površinah. Škode na kmetijskih površinah so bile vedno prisotne, a s povečevanjem številčnosti divjih živali in spremenjenim načinom kmetovanja pa se povečuje njihov obseg.

Z opuščanjem manj primernih kmetijskih površin se povečuje pritisk na njive, vinograde, vrtove in travnike, ki so še v kmetijski rabi. Škode od divjadi ne smejo biti razlog za opuščanje kmetijske proizvodnje, saj jih je mogoče z upoštevanjem nasvetov dobre prakse zmanjšati. Lovci morajo izvajati ukrepe v populacijah divjadi in njihovem okolju, ki so določeni v lovskih načrtih. Nezujvanje je sankcionirano s strani lovske inšpekcije. Kmetovalci pa bi morali narediti več za zaščito svojega premoženja, saj to določajo že izhodišča Zakona o divjadi in lovu. 53. člen ZDLov, Ur. l. RS, št. 16/04, 120/06-Odl.US in 17/08:

- Fizična ali pravna oseba, ki ji divjad lahko povzroči škodo, mora na primeren način kot dober gospodar narediti vse potrebno, da obvaruje svoje premoženje pred nastankom škode;
- Imetniki kmetijskih in gozdnih zemljišč, na katerih je lovišče, so dolžni uporabljati ustrezna zaščitna sredstva, ki jim jih preskrbi upravljavec lovišča, in izvajati druge predpisane ukrepe za preprečevanje škode od divjadi;
- Če nastanka škode ni mogoče preprečiti na način iz prvega in drugega odstavka tega člena, lahko oškodovanec oziroma oškodovanka od upravljavca lovišča zahteva izvedbo ustreznih ukrepov za preprečitev nadaljne škode. Minister predpiše vrste ukrepov in način zagotovitve sredstev za izvedbo ukrepov;
- Lastnik, zakupnik ali drug uporabnik zemljišča, ki ne dovoli upravljavcu lovišča ali lovišča s posebnim namenom zavarovanja zemljišča, ga pri tem ovira ali odstrani sredstva oziroma ovire za preprečevanje škode, ne dovoli oziroma preprečuje izvajanje lova, namerno poškoduje ali odstrani lovske objekte oziroma ne ravna v skladu s prejšnjimi odstavki tega člena, nima pravice do povrnitve škode, ki jo povzroči divjad na teh površinah.

Največ škod divjad povzroča na popolnoma nezavarovanih kmetijskih objektih, podobno težavo predstavljajo tudi kmetijske površine, ki so odmaknjene globoko v gozdni prostor. Vsaka zaščita, v kolikor ne prepreči, pa vsaj zmanjša obseg škod. Odvračanje divjadi z uporabo kemičnih odvratal je uspešno le za čas, ko te oddajajo vonj. Podobno je z uporabo električnih pastirjev, ki so učinkoviti le ob pravilni uporabi: višini, prilagojeni vrsti, pred katero se varuje, in primerni jakosti toka.

Pri postopkih uveljavljanja odškodnin za škode moramo najprej ugotoviti povzročitelje oziroma kdo je odgovoren za škodo, glede na to, kje je le-ta nastala.

A: Za škodo, ki jo povzroči divjad na lovnih površinah v lovišču in lovišču s posebnim namenom, je odgovoren upravljavec lovišča. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:

1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo pooblaščenцу upravljavca.
2. Pooblaščenec lovišča v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v poseben obrazec.
3. Če se oškodovanec in pooblaščenec upravljavca, na kraju ogleda ali v osmih dneh, ne sporazumeta o višini odškodnine, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode komisiji, ki jo za lovsko upravljavsko območje imenuje minister za dobo petih let.
4. Na podlagi ocene komisije, ki mora opraviti ogled najpozneje v petnajstih dneh od prijave, poizkusita oškodovanec in upravljavec skleniti sporazum o plačilu odškodnine.
5. Oškodovanec ali upravljavec, ki se ne strinja z odločitvijo komisije, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče.
6. Za škodo, ki jo povzroči divjad na nelovnih površinah v lovišču, če je škoda nastala po njegovi krivdi (krivdna odgovornost), sicer pa Republika Slovenija. Postopek prijave in sklenitve sporazuma o višini odškodnine:
 1. Oškodovanec mora v roku treh dni od dneva, ko je škodo opazil, pisno prijaviti nastalo škodo krajevno pristojni območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije.
 2. Pooblaščenca oseba območne enote Zavoda za gozdove Slovenije v osmih dneh po prijavi škode opravi ogled kraja dogodka in ob tem svoje ugotovitve zapiše v Zapisnik o nastanku škode, ki jo je povzročila divjad.
 3. Če se oškodovanec in pooblaščenca oseba ne sporazumeta o višini odškodnine, na kraju ogleda ali v osmih dneh, pošlje oškodovanec pisno prijavo škode ministrstvu, pristojnemu za divjad in lovstvo.
 4. Oškodovanec, ki se ne strinja z odločitvijo ministrstva, pristojnega za divjad in lovstvo, lahko s tožbo zahteva, da o odškodnini odloči pristojno sodišče.Na območju Občine Komen z lovišči upravljajo sledeče lovske družine:

Lovska družina	Brje –Erzelj	Jezero – Komen	Dolce – Komen	Vrhe –Vrabče	Štanjel	Tabor – Dornberk
Naslov:	Erzelj 17, 5271 Vipava	Komen 5 c, 6223 Komen	Nadrožica 12, 6223 Komen	Šmarje 35, 6210 Sežana	Hruševica 47, 6222 Štanjel	Potok pri Dornberku 30, 5294 Dornberk

Besedilo: Andrej Sila, vodja odseka za gozdne živali in lovstvo, ZGS OE Sežana

Foto: Edi Morvai

Tečaj varno delo z motorno žago v Komnu

Mednarodno leto gozdnarstva 2011 je priložnost, da na novo ovrednotimo svoj odnos do gozdov in okrepimo zavzemanje za trajnostno gospodarjenje in varovanje gozdov za vse nas ter za naše zanamce.

Da bi lastniki gozdov na Krasu pridobili potrebno gozdarsko znanje in veščine, smo gozdarji ZGS OE Sežana 29. oktobra in 29. novembra 2011 v Komnu organizirali tečaj, ki se ga je udeležilo 15 lastnikov gozdov iz Občine Komen. Pri izvedbi so sodelovali predavatelji Srednje gozdarske šole iz Postojne, sofinancirala pa ga je Občina Komen. Posebej razveseljivo je, da so bili med udeleženci tudi mladi fantje, kar je garancija kakovostnega dela v gozdovih tudi v bodoče.

Čeprav je množična uporaba motornih žag že v času po 2. svetovni vojni prinesla pravo revolucijo pri delu v gozdu, pa lastniki gozda še vedno čutijo potrebo po nabiranju znanja, kako pravilno ravnati z njimi.

V prvem delu tečaja, namenjenemu teoretičnemu spoznavanju problematike, so se udeleženci posvetili sledečim vsebinskim

sklopom: seznanili so se z značilnostmi sodobne motorne žage s poudarkom na varnem delu in zmanjševanju škodljivih vplivov motorne žage na organizem; poučili so se o delovanju in vzdrževanju motornih delov ter vzdrževanju žagalnih delov. Na koncu so si lahko izbrali nekaj praktičnih izkušenj pri vzdrževanju motorne žage in brušenju verige.

Drugi del tečaja je bil namenjen samostojnemu delu tečajnikov z lastno motorno žago. Udeleženci, ki sami niso imeli ustrezno varnih motornih žag, so si le-te lahko izposodili od organizatorjev. Sledilo je opremljanje udeležencev z osebnimi zaščitnimi sredstvi in šolski prikaz varnega podiranja po posameznih fazah. Tečajniki so lahko sami pod budnim očesom predavateljev vadili vse postopke podiranja, krojenja in kleščanja gozdnega drevja. Udeleženci so bili zaradi pridobljenega znanja zelo zadovoljni, zato naj na koncu strnemo naše misli v željo, da bi lastniki s pomočjo pridobljenega znanja in gozdarskih veščin lahko s svojim gozdom varno in skrbno gospodarili.

Besedilo: Bogdan Magajna, ZGS OE Sežana

Rez in cepljenje sadnega drevja

Rez, obrezovanje in cepljenje sadnega drevja so nikoli dokončane zgodbe. Skušali bomo vsaj delno opozoriti na bistvene stvari in napake. O podrobnostih pa se bomo pogovarjali s strokovnjakom Davorjem Špeharjem na predavanju Kluba Gaia v organizaciji komenske knjižnice v petek, 3. februarja 2011, ob 18. uri. Vabljeni.

Z rezjo se prvič srečamo že ob sajenju. Na kateri višini bomo odrezali šibo in vzgajali prvo etažo vej, je zagotovo prvo vprašanje. Prenizke poganjke bi moral odstraniti že strokovnjak v drevesnici, a se to redko zgodi. Ker teh poganjkov večinoma ne odstranimo, nas pozneje motijo pri košnji trave in okopavanju plevela pod drevesi. Če je sadovnjak ograjen ali raste tam, kjer ni srn, sadno drevo oziroma šibo odrežemo na višini od 80 do 100 cm od tal. Ta višina zagotavlja, da prve veje ne bodo nikoli segale do tal in nas motile pri košnji.

Rez je odvisna tudi od podlage in sadne vrste. Potrebno je vedeti, da ista sorta, cepljena na šibko podlago, raste šibkeje od sadike, cepljene na bujno podlago. Z obrezova-

njem pa ne moremo bistveno vplivati na končno višino drevesa. Pri grmovnatih sadnih rastlinah (jagodičju) vzgojna rez ni tako zapletena in dolgotrajna. Ob sajenju je potrebno sadike prikraj-

šati na dva do tri očesa, posaditi malo bolj globoko, kot so rasle v drevesnici, v naslednjih dveh do treh letih pa zgolj puščati do deset poganjkov. Aktinidijo obrezujemo podobno kot vinsko trto, le poganjke puščamo daljše. Bistvo rezi aktinidije in seveda tudi vinske trte je v znanju, da ti dve rastlini obrodita na enoletnem poganjku, ki izrašča iz dvoletnega lesa. To je eno bistvenih znanj, ki jih moramo osvojiti, in rodnost aktinidije bo velika. Obrezovanje kovanja naj bo zaradi nevarnosti kovanja raka minimalno. Odstranimo predvsem bolne ali poškodovane veje.

Cepljenje sadnega drevja

Cepimo lahko na različne načine. Kopolucija se dobro obnese, kadar sta cepič in podlaga enako debela. Češnje kopuliramo od februarja do začetka marca, pečkato sadje pa od februarja do začetka aprila. Cepič in podlago odrežemo poševno, da sta reza 2–3 cm dolga in se drug drugemu tesno prilegata. Spodnje oko cepiča naj bo nasproti reza. Drug, bolj učinkovit način cepljenja je angleška kopolucija. V tem primeru na cepiču in podlagi naredimo na rezi nasprotna jezička, ki pomagata, da se podlaga in cepič tesneje sprimeta. Sedlanje je uporabno takrat, ko sta podlaga in cepič različne debeline oziroma kadar je podlaga veliko debelejša od cepiča, ni pa tako debela, da bi lahko cepili za lub. Cepič v tem primeru odrežemo enako kot pri kopoluciji. Žlebičkanje je uporabno takrat, ko je podlaga bistveno debelejša od cepiča. Tudi pri tem cepljenju se morata kambijalni plasti dobro dotikati, zato podlago zarezemo dovolj globoko. V tem primeru

cepimo od marca do aprila. Cepljenje za lub običajno opravimo v začetku aprila. Cepič odrežemo tako kot pri kopoluciji. Lub na podlagi prerežemo v navpični smeri in ga na obe strani nekoliko olupimo in potisnemo cepič za lub. Za vse načine cepljenja velja, da je treba cepič in podlago tesno povezati, vse rane pa premazati s cepilno smolo **bio plantella arbosan**, ki prepreči izhlapevanje.

Besedilo: strokovnjaki Kluba Gaia

Kar burja prinese

Opravičilo in popravek

V prejšnji številki občinskega glasila *Burja* smo v rubriki *Kar burja prinese* na strani 22 objavili članek *Naše živali – naša odgovornost*. Avtorica besedila Mojca Senegačnik piše o slabem ravnanju lastnika drobnice g. Kukanje v času izjemne poletne vročine. Od zadnje izdaje občinskega glasila se je na nas obrnilo nekaj občanov, ki so spraševali, o katerem g. Kukanji piše avtorica članka. Na nas se je obrnil tudi g. Dejan Kukanja z zahtevo za popravek.

Na tem mestu se najprej opravičujemo g. Dejanu Kukanji s kmetije Kukanja, Komen 17, ki z g. Kukanjo iz članka nima ničesar skupnega, kot tudi vsem občanom zaradi nepopolno podane informacije. Avtorica besedila Mojca Senegačnik je v svojem prispevku pisala o g. Dušanu Kukanji iz Brij pri Komnu.

Besedilo: mag. Andreja Štok, odgovorna urednica

Nočno opazovanje metuljev

Radovan Štanta iz Društva za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije je v bližini Zagrajca tabornikom čete Ognjenega ruja predstavil nočno opazovanje metuljev.

Pred mrakom je postavil šotore za opazovanje metuljev, po hrastovih deblih pa poškrpil vabe za metulje. Potem je povedal nekaj o njihovem razvojnem ciklusu, razmnoževanju in njihovih sovražnikih. Pokazal je nekaj primerkov metuljev iz njegove zbirke in pojasnil značilnosti dnevnih in nočnih metuljev, ki jih je v Sloveniji približno dvajsetkrat več.

Opozoril je na svetlobno onesnaževanje okolja, ki ga povzroča pretirano osvetljevanje. To škoduje nočnim metuljem kot tudi drugim nočnim živalim, predvsem netopirjem, ki ponoči lovijo žuželke, saj jim le-te predstavljajo glavni vir hrane.

V temi so si taborniki ogledali metulje, ki so prišli na vabe in šotore, osvetljene s svetilkami z ultravijolično svetlobo.

G. Štanta je tabornikom pripravil lep in poučen večer, za kar se mu iskreno zahvaljujejo.

14. pohod Po sledih soške fronte v Brestovici

14. pohod Po sledih soške fronte v Brestovici ali pravi mali praznik pohodništva na Krasu. Tako bi lahko označili letošnjo glavno prireditev Turističnega društva Brest, ki je potekala v nedeljo, 30. oktobra 2011. Nekoliko več kot petsto pohodnikov iz Slovenije in zamejstva se je v zares lepem in sončnem nedeljskem jutru podalo na pot.

Kot že običajno se pohod odvija zadnjo nedeljo v mesecu oktobru ali ob jesenskem pomikanju urinih kazalcev nazaj na sončno uro.

Priprave na pohod se za organizatorje začnejo že mesec dni prej – najprej s čiščenjem, z iskanjem in s preverjanje novih možnih poti. Tokrat smo se odločili, da pot podaljšamo za dobra dva kilometra s ciljem v tretji zamejski vasi, ki meji na Brestovico. Člani društva Kremenjak Jamlje so bili predlogu naklonjeni in tako lahko ponosno ugotovimo, da smo Brestovci povezali vse naše soseske iz zamejstva.

Tu so bili naši že skoraj nepogrešljivi prijatelji iz društva Cerovlje Mavhinje, ki so pohodnike sprejeli v Cerovljah in jih okrepčali pred vzponom na Grmado. Od tod se pot spusti proti Grofovi jami – najprivlačnejši točki pohoda. Dogovor z Jamarskim društvom Sežana in z licenciranimi vodniki po jami je tudi letos omogočil ogled jame pod strokovnim vodstvom in z razlago lastnosti in zgodovine jame.

Z vzpetine nad jamskim vhodom so pohodniki občudovali zares lep razgled na morje, Alpe in Furlanijo. Šele tukaj je možna prava orientacija v prostoru, kajti stati čisto na vrhu, je nekaj drugega, kakor drseti s prstom po zemljevidu.

Pot od tod vodi ali pod Gredino nazaj v Brestovico (krajši del pohoda) ali pa se nadaljuje proti Medji vasi in Jamljam. Večina je izbrala daljšo pot. Od Medje vasi proti Jamljam smo tokrat temeljito očistili nekdanjo pot graničarjev, ki je bila svoj čas lepo ne-

govana, zdaj pa je narava lepo izkoristila njihovo dolgoletno odsotnost. Pohodniki so se tako spustili do zaselka Komarji, ki leži v bližini nekdanjega maloobmejnega prehoda Klariči/Komarji. Ob italijanskem mejnem objektu so jih pričakali naši zamejski soseske iz Jamelj, člani AŠKD Kremenjak Jamlje. Pohodnikom so vlili moči še za zadnje tri kilometre do cilja.

Na cilju je bilo že vse pripravljeno. Lonec z joto in s klobasami in sodčki s teranom ter z br'stovskim belim. Kako se je prigledlo!

Godec je zaigral nekaj veselih skladb in takoj se je našlo nekaj parov in se zavrtelo po igrišču, ki je tako postalo plesišče. V jesenski čas sodi peka kostanja, ki se lepo poda k mlademu vinu. Družabne igre z ugotavljanjem teže pršuta so nedeljsko popoldne v veselem razpoloženju potegnile v uro prej prihajajočo noč.

Besedilo: Stane Švigelj, TD Brest

Martinovanje in ocenjevanje mladih vin v Kobjeglavi

Martinovo je za vinarje poseben dan in ker je pridelovalcev in ljubiteljev vina v Kobjeglavi in Tupelčah veliko, smo se v Društvu Kraški slavček skupaj z lokalnimi vinogradniki odločili, da letos že drugič organiziramo sklop dogodkov v počastitev svetega Martina. Kot v lanskem letu je tudi tokrat potekalo ocenjevanje mladih vin ob strokovni pomoči Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica, Društva vinarjev Krasa in predstavnika trgovine Trs. Ocenjevanje ni toliko pomembno zaradi tekmovanja, ampak predvsem zaradi dodatnega izobraževanja vinarjev in druženja vaščanov. Vzorce mladih vin je oddalo kar 38 domačih vinogradnikov: 11 za bela vina, 17 za teran in en vzorec za grozdni sok. Med belimi vini je zmagal Valter Rudež pred Andrejem Grmekom in tretjevrščeni Vojkom Mastenom. Pri teranih pa je slavil Boštjan Furlan pred Marjanom Grmekom, tretje mesto je osvojil Zdenko Trampuž, četrto Anton Abram in peto mesto Alojz Grmek. Podelili so tudi priznanja za posebno kategorijo vin, ki so izven kategorije belih kraških vin in terana (rosé, muškata in merlot, ki niso avtohtona kraška vina). Posebna priznanja so prejeli Boštjan Furlan za rosé, Anton Abram za muškata in Ivan

Rojc za merlot. Vinarji so se lahko dodatno poučili o negi vin na predavanju *Mlada vina letnika 2011*, kjer jih je specialistka za vinarstvo Tamara Rusjan seznanila s splošnimi ugotovitvami letošnjega ocenjevanja mladih vin. Celotno dogajanje je zaokroži-

lo sobotno martinovanje. Nekateri vinogradniki so že popoldne odprli svoje kleti in obiskovalce pričakali s kozarcem žlahtnega. V dvorani kulturnega doma, kjer se je zbralo okrog 250 ljubiteljev žlahtne kapljice, so vinarji predstavili svoja vina in druge domače proizvode. Mlado vino je blagoslovil domači župnik Anton Požar, nato pa skupaj z županom Danijelom Božičem in s kraljico terana Marušo Rogelja nazdravil letošnjemu pridelku. Dogajanje je s plesi in pesmimi slovenskih pokrajin popestrila folklorna skupina Klas iz Horjula, po domače pa smo se zavrteli in se še pozno v noč družili ob zvokih skupine Zvita feltna.

Besedilo: Tina Mržek, KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče

Foto: Dragan Furlan

Nova tematska krožna pot Pot devetih kalov v Kobjeglavi in Tupelčah

V nedeljo, 16. oktobra 2011, smo v Kobjeglavi odprli in prvič prehodili novo tematsko krožno pot naravne in kulturne dediščine, ki povezuje devet obnovljenih kalov v Kobjeglavi in Tupelčah. Pred vaškim Kulturnim domom se je zbralo skoraj 400 ljudi od blizu in daleč, ki so želeli spoznati in opazovati čudovito kraško naravo in kulturo. Nova tematska pot je rezultat projekta

stvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Poleg denarja pa sta bila potrebna predvsem dobra volja in delo posameznikov. Želja, da bi obnovili naše starodavne vodne vire, se je rodila že pred leti, ko smo domačini opuščene in poraščene kale očistili, jih utrdili,

Po poteh naravne in kulturne dediščine »Od kala do kala«, ki ga je pod okriljem LAS-a Zgornje Vipavske doline in komenskega Krasa izpeljala Agrarna skupnost Kobjeglava s pomočjo Vaške skupnosti Kobjeglava - Tupelče, KUTD Kraški slavček in Občine Komen. Finančna sredstva je skoraj v celoti prispevalo Ministr-

zatesnili ter uredili poti, ki jih povezujejo. Z obnovitvijo kalov kot prvih vodnih virov, ki so omogočili življenje na suhi kraški zemlji, želimo današnjega človeka seznaniti s preživetjem Kraševcev v preteklosti. Glavni namen obnovitve kalov pa je v tem, da bi ljudi spodbudili k ohranjanju naravne in kulturne dediščine, saj se zavedamo, da je skrb za ohranitev zapuščine naših prednikov nujna.

Pot devetih kalov je speljana mimo devetih starodavnih vodnih virov, vinogradov, suhozidov, jam, arhitekturnih posebnosti in drugih zanimivosti. Osnovna različica poti je dolga 7 km, sestavljajo pa jo še vmesne poti, ki traso podaljšajo do 10 km. Pot je povečini makadamska in speljana po gozdu, dobro je označena z informacijskimi in usmerjevalnimi tablami, oznakami ter s posebnimi markacijami. Izhodišče je v Kobjeglavi na placu, od tam nas pot najprej popelje skozi vas ter mimo prvih dveh vodnih virov – lokve in kala pri Čotnih. Med hojo do Starega kala, ki je najstarejši v okolici vasi in ima lasten izvir, lahko opazujemo vinograde, pokončne kamne – menhirje in mali spodmol. Pot se proti naslednjemu kalu nadaljuje mimo dveh zanimivosti. Prva

je zidna škrba, ki je kot stopnica omogočala lažji prehod čez suhozid. Prav čez škrbo pa pridemo do pastirske hiške, kakršnih je bilo v preteklosti mnogo in so pastirjem nudile zatočišče ob slabem vremenu. Ob otvoritvi sta pohodnike tukaj pričakala prava pastirčka s kozo. Ko se od hiške vrnemo nazaj na pot, smo že pri manjšem kalu Ilovca. Pot nadaljujemo mimo večjega spodmola z imenom Nenča jama in mimo jame Hrami. Posebno zanimiva je demonstracija smolarjenja, ki prikazuje, kako so v preteklosti iz borovcev pridobivali smolo. Pot nas skozi borov gozd pripelje do kamnitega gozda z imenom Škratova dolina, kjer domišljiji prepustimo prosto pot. Dolina je namreč domovanje škratov, ki varujejo gozd in njegove prebivalce. Ob izhodu iz gozda pridemo do jase, na kateri je kal Dolc. Njegova obnova predstavlja sodoben poizkus obnove kala s folijo iz bentonita (vulkanska glina). Nadaljujemo in pridemo do kala Počivala, ki sodi med starej-

še, ime pa je dobil po lokaciji, na kateri se je med procesijami, ki so jih imeli ob smrti bližnjih, počivalo. Tudi kal Lukvica sodi med starejše. Pot nas vodi v Tupelče mimo Tupelskega kala, ki je bil nedavno obnovljen v okviru projekta »1001 kal – 1001 zgodba o življenju«. Omenjeni projekt je bil med drugim povod za oblikovanje krožne poti in obnovo kalov. Kot zadnji od devetih vodnih virov nas čaka še kal Zavrhk, od koder se vrnemo na izhodišče.

Vse željne spoznavanja naše naravne in kulturne dediščine vabimo na pot, ki je zanimiva prav v vsakem letnem času, tudi pozimi, ko narava počiva in nabira energijo, da bo lahko spomladi znova zasijala v vsej svoji lepoti.

Besedilo: Tina Mržek, KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče
Foto: Dragan Furlan

Biodinamika na Krasu v znamenju mladih

V letošnjem septembru in oktobru so v Društvu za biološko-dinamično gospodarjenje Ajda Goriška, Delovni center Kras, organizirali tečaj *Osnove pridelave po biološko-dinamični metodi v vrtnarstvu, vinogradništvu in sadjarstvu*, ki se ga je udeležilo kar triindvajset slušateljev z območja komenskega Krasa in zamejstva. Predavateljica in vodja praktičnega dela je bila univ. dipl. inž. agronomije Franka Ozbič. V petih dneh se je v dvorani Vaškega doma Volčji Grad zvrstilo pet sklopov predavanj: *Uvod v osnove biološko-dinamične metode, Priprava komposta po biološko-dinamični metodi, Preparati za gnojenje rastlin, Sad-*

jarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo po biološko-dinamični metodi ter Varstvo rastlin po biološko-dinamični metodi. Predavateljica je za obravnavane teme pripravila pregledno in lahko razumljivo pisno gradivo. Delavnico priprave komposta so izvedli na vedno gostoljubni Kamnarjevi kmetiji, njena gospodinja Ivana Venier Stancich pa je bila tudi glavna pobudnica in organizatorica letošnjega tečaja.

Uvajanje v biodinamiko je sicer vsakoletni projekt Društva Ajda Goriška, ki poteka v poznojesenskem ali zimskem času. Gre za izobraževalni projekt v obliki tečajev oziroma predavanj in praktičnih delavnic, na katerih so slušatelji deležni osnovnih infor-

macij o biološko-dinamični metodi, kar je tudi pogoj za takšen način kmetovanja in skupnega dela, hkrati pa priložnost za pridobitev novih društvenih članov.

Letošnja udeležba je presegla pričakovanja, še posebej pa navdaja z optimizmom dejstvo, da so bili udeleženci povečini mlajši, kar je bilo v dosedanji praksi prej izjema kot pravilo. Za biodinamiko so se bolj zanimali ljudje v zrelih letih, saj so jih različne življenjske preizkušnje privedle k razmišljanju o bolj zdravem prehranjevanju in naravi prijaznejšem pridelovanju hrane. Očitno so sedaj na vrsti mladi, ki so jim, kot se zdi, dovolj že zgledi oziroma primeri dobre prakse ter dobršna mera zdravega razu-

ma, da se odločajo za pridelavo zdrave hrane po najbolj cenjeni sonaravni metodi. Prijavnico za sprejem v društvo je po opravljenem tečaju podpisalo kar triindvajset letošnjih tečajnikov s kraškega območja. Da mislijo resno, so pokazali z ustvarjalnim sodelovanjem na predavanjih in potrdili z uspešno izvedenimi nalogami na delavnici priprave komposta. Na zaključnem večeru sta jim lično oblikovana potrdila o opravljenem izobraževanju in priložnostna darilca (stekleničke biodinamičnega preparata) podelila direktor Zavoda Demeter Franc Zavodnik in strokovna svetovalka za biodinamiko v Društvu Ajda Goriška Franka Ozbič.

Besedilo: Breda Medvešček

6. tradicionalna prireditev Mesec kraške kuhinje

(7. oktober–11. november 2011)

Društva za razvoj kmetijstva in turizma Planta iz Coljave je tudi letos v sodelovanju s kraškimi gostinci in z vinarji, s sekcijo gostincev pri sežanski Območni obrtno-podjetniški zbornici, z občinama Komen in Sežana, Mladinskim hotelom Pliskovica in Zavodom za trajnostni razvoj Krasa organiziralo že 6. tradicionalno turistično in kulinarično prireditev *Mesec kraške kuhinje*, ki se je pričela 7. oktobra in je trajala do 11. novembra 2011. V projekt je bilo vključenih 10 gostinskih lokalov, osmice in turističnih kmetij, ki so v tem času gostom ponudili privlačne jedilnike ob izbranih kakovostnih vinih.

»Sicer so prvi zametki projekta stari že 15 let, ko je leta 1996 Občina Komen pripravila prvi dogodek in komenske gostince povabila k skupni predstavitvi. Takrat se je predstavilo pet gostincev, ki so pripravili jesenske menije. Največja atrakcija pa je bila izdelava apnenca – frnaže oziroma prikaz žganja apnenca, kar je bil nepozaben dogodek,« se prvih zametkov spominja Aleksandra Pelicon, predsednica Društva Planta in lastnica Turistične kmetije Ostrouška Pelicon iz Coljave. Potem je nekaj let prireditev zamrla, obudili so jo spet pred šestimi leti.

V projektu *Mesec kraške kuhinje* so letos sodelovali: Turistična kmetija Ostrouška Pelicon iz Coljave, Špacapanova hiša iz Komna, Hiša posebne sorte iz Kodretov, Gostilne Skok iz Štorij, Šajna iz Šepulj, Sila iz Lokve, Malovec iz Divače in Kraljestvo pršuta iz Kobjeglave, okrepčevalnici Ruj iz Dola pri Vogljah in Štoka iz Križa ter osmica Pod kostanj iz Brij pri Komnu. Sodelovali so tudi izbrani vinarji Društva Planta (Čotar, Kukanja in Cotič) ter Vinakras Sežana, ki v svojih vrstah združuje vinogradnike celotnega

Krasa in zagotavlja prepoznavnost in uveljavljenost.

Projekt je spremljala zgbanka v dveh jezikih (poleg slovenščine še v italijanščini), v kateri so naštetih sodelujoči gostinci in predstavljeni pestri jesenski jedilniki s tipičnimi kraškimi jedmi, kot so jota, šelinka, kraški štruklji, ajdovi štruklji ipd., s poudarkom na gobah in jesenskih jelah.

Letošnjo prireditev projekta so pripravili v hotelu Malovec v Divači. Zbrane sta pozdravila Peter Patajac v imenu gostitelja in predsednica gostinske sekcije pri sežanski obrtni zbornici Katja Skok, medtem ko je dr. Stanislav Renčelj podrobneje predstavil pomen projekta. Poudaril je, da vsako leto sodelujoči gostinci pripravijo kulinarične dobrote na tradicionalen način s pridihi modernega časa. Prireditev ima poleg poučnega tudi vzgojno-izobraževalni značaj z željo, da se na Kras privabi čim več obiskovalcev in da spoznajo pristno kraško kulinariko.

Besedilo in foto: Olga Knez

Marjan Miklavc – Kulturna dediščina Krasa

Na Turistični kmetiji Ostrouška Pelicon v Coljavi so v okviru projekta Mesec kraške kuhinje odprli likovno razstavo priznanega sežanskega akvarelista Marjana Miklavca z naslovom *Kulturna dediščina Krasa*. Miklavc je v zadnjih treh letih ustvaril približno 300 slik kulturne in naravne dediščine Krasa v vseh enajstih kraških občinah od Trsta do Doberdoba. Gre za zamatke monografije, ki jo bo z besedili opremil novinar nacionalne televizije in režiser Jadran Sterle.

Na Turistični kmetiji Ostrouška Pelicon v Coljavi, kjer za pristno kraško ponudbo skrbita Aleksandra in Jože Pelicon, so 12. oktobra 2011 pripravili odprtje zelo zanimive likovne razstave. V goste so povabili priznanega sežanskega slikarja Marjana Miklavca, ki je pred tremi leti svojo 70-letnico zaznamoval z izdajo svoje monografije. Miklavc, ki je odličen akvarelist in nenehen popotnik, se tokrat predstavlja z motivi kulturne dediščine Krasa. Na desetih panojih je predstavil kulturno dediščino enajstih kraških občin. Poleg občin Miren - Kostanjevica, Komen, Sežana, Divača in Hrpelje - Kozina so tu še zamejske občine: Trst, Dolina, Repentabor, Zgonik, Devin - Nabrežina in Doberdob.

O ideji, ki se mu je porodila ob študijskem potovanju leta 2007 v Provanso in kjer je zasledil monografijo francoskega slikarja o južnem delu Provanse, ki je po geološki sestavi in arhitekturi podobna našemu Krasu, je na slavnostnem odprtju spregovoril avtor sam. »Tudi na našem Krasu imamo eno pokrajino, eno kulturo in ene Kraševce, čeprav nas je krivično zarezana meja delila

in nam povzročala težave ter mnoge krivice dolga leta. Tudi sam sem se odločil, da po francoskem zgledu naredim monografijo našega Krasa. Tako sem obiskal vseh 174 vasi, izsledil kulturno dediščino našega Krasa in tako je nastalo v treh letih več kot 280 slik s cerkvami, z znamenji, s spomeniki iz 1. svetovne vojne in NOB, kali, z merišči, s starimi gradovi ipd. Likovni material je tako pripravljen,« pravi slikar Miklavc, ki ima v svojem bogatem opusu kar 18 stenskih koledarjev, številne razglednice in seveda slike z motivi našega prelepega Krasa, ki izginja oziroma dobršen del njegovih značilnosti je že spremenil svojo podobo.

Sežanski novinar slovenske televizije in režiser ter scenarist Jadran Sterle pa bo k omenjeni monografiji, katere sestavni del bodo prav Miklavčeve slike, pripravil še tekste s pomočjo lokalnih poznavalcev Krasa, kot so Jasna Peršolja, Vesna Guštin Grilanc, Andrej Jelačin, Ana Godnik, Tanja Godnič idr. Vsi si želimo, da bi se za tako monografijo, ki je v Sloveniji še nimamo, našla tudi finančna sredstva za njeno realizacijo.

Sterle je slikarja Miklavca opisal kot borca proti izginotju in globalizaciji, saj na svojih slikarskih platnih upodablja kraške domačije in gospodarstva, ki so bila značilna v 19. stoletju in vse do 60., 70. let prejšnjega stoletja z vso značilno arhitekturo Krasa, ki bi jo lahko tržili kot blagovno znamko Krasa. »Kras se je v zadnjih petdesetih letih spremenil za 80 odstotkov predvsem v zunanji podobi oziroma arhitekturi. Miklavc je kraške domačije dokumentiral kot družinska podjetja, ob bivalnem prostoru tudi gospodarski del kmetij, kjer je bila nekoč prisotna živina. Danes jo dobimo še v zelo redkih kraških vaseh. Več krav sem naštel na prometnih znakih kot na kmetijah. Ob tem, da so Miklavčeve slike pomemben dokument časa, je vrednost njegovega dela predvsem v tem, da Kras ne deli na slovenski in italijanski, ampak je zanj kraški prostor enoten,« je poudaril Sterle.

Odprtje razstave, kjer sta s krajšima nagovoroma spregovorili Tanja Godnič, poznana kot »Pepa s Krasa«, in lastnica turistične kmetije Aleksandra Pelicon, predsednica Društva Planta, je popestrila Ana Rojc s flavto, članica Pihalnega orkestra Komen. Razstava Marjana Miklavca z naslovom *Kulturna dediščina Krasa* bo v Coljavi na ogled do konca leta.

Besedilo in foto: Olga Knez

Stekleničke upanja

Stekleničke upanja se nikoli ne prodajajo! Izdelane in podarjene so z dobro voljo, s srcem in v upanju na zmago nad boleznijo. Varstveno delovni center Koper je javni socialnovarstveni zavod, v katerem izvajamo dejavnosti za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju. Naša naloga je ohranjanje in razvijanje pridobljenih znanj in delovnih spretnosti, novih sposobnosti, razvijanje socialnih in delovnih navad, razvijanje individualnosti in omogočanje uresničevanja lastnih idej in ustvarjalnosti uporabnikov ter tudi njihovo vključevanje v širše socialno okolje. Varstveno delovni center Koper izvaja storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji v sedmih enotah dnevnega varstva v Ilirski Bistrici, Sežani, Divači, Portorožu, Izoli in Kopru ter

institucionalnega varstva v stanovanjski skupini Mimoza v Izoli. V VDC Koper, Enoti Sežana, smo o projektu Stekleničke upanja začeli razmišljati že lansko leto, ko smo podatke o tem zasledili na spletni strani steklenickeupanja.slovenija.blogspot.com. Navezali smo stik z zdravstvenim osebjem bolnice v Šempetru pri Gorici, kjer so nam priskočili na pomoč z zbiranjem majhnih odpadnih stekleničk.

Letos smo na razpisu pridobili sredstva župana Občine Sežana, s katerimi smo kupili fimo maso in ostale pripomočke, in se v sredini septembra lotili dela. V svoje prostore smo povabili tabornike iz roda Kraških j'rt iz Sežane, ki so soustvarjali z uporabniki naše enote. Njihova pozitivna energija se je prelila z našo in na-

stale so čudovite stekleničke. Želimo si, da bodo tiste z otroškimi motivi razveseljevale mlade onkološke bolnike.

Roza oktober oziroma svetovni mesec boja proti raku dojke smo začeli s 3-dnevnimi delavnicami izdelovanja stekleničk upanja v sežanskem nakupovalnem centru Spar. Mimoidoče smo nago-varjali in povabili, da so skupaj z nami izdelali svojo stekleničko, ob tem pa smo doživeli izredno pozitivne odzive, saj so se nam ljudje radi pridružili.

Milena Pegan Fabjan, univ. dipl. psih., strokovna vodja skupine za samopomoč Društva onkoloških bolnikov iz Sežane nam je v letošnjem oktobru pripravila predavanje, v katerem nam je razložila pomen ozaveščanja in pravočasnega odkrivanja bolezni. Z našimi stekleničkami smo se v petek 14. oktobra 2011, pridružili članicam Društva onkoloških bolnikov Sežana na stojnici ZD Sežana.

V sredo, 26. oktobra 2011, smo 70 stekleničk predali šempetrski ambulanti za kemoterapijo, kjer sta nas sprejela direktor bolnišnice dr. Silvan Saksida in dr. Nataša Fikfak, vodja ambulante za kemoterapijo. 30 stekleničk pa smo poslali na pediatrični oddelek Onkološkega inštituta v Ljubljani.

Zaposleni in uporabniki VDC Koper se radi pridružimo humanitarnim akcijam in veseli nas, da so le-te v okolju opažene. To so za nas priložnosti, s katerimi pokažemo svoja znanja in spretnosti ter se s pomočjo njih vključujemo v širše socialno okolje, širimo socialne mreže ter se povezujemo in družimo s krajinami, člani društev, navezujemo osebne stike in sklepamo nova prijateljstva. V tokratni humanitarni akciji smo izkusili, kako lahko drobne geste zelo veliko pomenijo.

Hvala vsem, ki ste nas pri tem projektu podprli!

Več o nas na spletni strani <http://www.vdc-koper.si/>.

Besedilo: vodja projekta v VDC Koper, Enota Sežana

Milena Živec s sodelavci

Akcija Rdečega križa za delovne zvezke

V času gospodarske krize se povečuje število družin, ki ob skromnih prihodkih komaj zmorejo kriti osnovne stroške. Veliko staršev šoloobveznih otrok težko poskrbi za potrebe svojih otrok. Vse več se jih v stiski obrne na Rdeči križ za pomoč pri nakupu delovnih zvezkov in drugih šolskih potrebščin.

Na Območnem združenju Rdečega križa Sežana smo v letu 2010 s prispevki posameznikov in podjetij družinam v stiski pomagali s sredstvi v višini 22.317,00 evrov. Od tega je bilo 4.515 evrov namenjenih za šolske potrebščine, šolo v naravi in šolsko prehrano otrok iz socialno šibkejših družin z območja Občin Sežana, Divača, Hrpelje - Kozina in Komen.

Tudi letos smo se zaradi pomanjkanja denarja in vse večjih potreb odločili za akcijo zbiranja finančnih sredstev, s katerimi bi pomagali staršem pri nakupu delovnih zvezkov. Cene kompletov delovnih zvezkov za osnovnošolce so znašale od 50 pa do 110 evrov za posamezen razred. Do konca avgusta se je na naše prošnje odzvalo enajst donatorjev. Skupno so prispevali 1.290 evrov. Akcijo smo formalno zaključili na dan občinskega praznika Občine Sežana v sklopu dogodkov **Festivala Kras**. Skupaj s taborniki iz rodu Kraških jr't smo pripravili »Igrarije« pod naslovom **Zadetek za srečo**. Za sodelovanje v igricah so obiskovalci prispevali simbolična 2 evra. Za nagrado pa so izbirali med igračkami, ki smo jih zbirali na Rdečem križu v Sežani, ter med igračkami, ki so jih zbirali učenci Osnovne šole Srečka Kosovela. Ob zabavnem druženju otrok, mladih in njihovih staršev smo prejšnjemu znesku dodali še 273 evrov. Celotni izkupiček akcije je znašal 1.563 evrov.

V sodelovanju s šolskimi svetovalnimi službami vseh petih osnovnih šol na našem območju in Centrom za socialno delo Sežana smo ob soglasju staršev pomoč namenili 37 otrokom v

skupnem znesku 2.082 evrov. Razliko med zbranimi sredstvi in dodeljenimi pomočmi smo pokrili iz sredstev, zbranih s prodajo doplačilnih znamk v tednu Rdečega križa.

Zahvaljujemo se donatorjem: DISTRIEST, d. o. o., CITRO AVTO, d. o. o., BANKA KOPER, d. d., GRADBENIŠTVO GODINA, d. o. o., ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d., KOMUNALNO STANOVANJSKO PODJETJE SEŽANA, d. d., GEODETSKO PODJETJE SEŽANA, d. o. o., JADRAN, d. d., KRAŠKI VODOVOD SEŽANA, d. o. o., KRASINVEST, d. o. o. in GOSTINSTVO MARIJA MAHNIČ, s. p. Le-ti so z vključitvijo v akcijo pokazali svoje družbeno odgovorno ravnanje.

Besedilo: Dora Sedmak, sekretarka OZRK Sežana

Pomoč ljudem in šolarjem v stiski

130 sodelavcev Kraške dekanijske Karitas, ki deluje od leta 1990 in sega od župnije Vojščica do župnije Slivje ter zajema vse štiri občine, pomaga ljudem in šolarjem s pogovorom, z razdelitvijo hrane, oblačil, zvezkov ter bonov za nakup šolskih potrebščin, s plačilom položnic itd. V letu 2011 smo v Občini Komen šestim otokom razdelili bone v skupni vrednosti 240 € za nakup šolskih potrebščin in med 8 otrok razdelili 80 zvezkov. Eni družini pa smo v času počitnic omogočili letovanje v Portorožu.

V Občini Komen ne pomagamo samo otrokom, ampak tudi družinam in posameznikom z razdelitvijo hrane iz pomoči EU. Prijemniki dobijo na vsaka dva meseca paket, ki vsebuje testenine, riž, moko, mleko in zdrob. V letu 2011 smo razdelili 63 takih paketov (8 posameznikom in 6 družinam ter Društvu Vezi). Poleg hrane iz pomoči EU pa na vsaka dva meseca razdelimo pakete s hrane, ki jo nabavimo s sredstvi, zbranimi v kraški in škofjski

Karitas. Ti paketi vsebujejo hrano: olje, sladkor, čaj, kekse, konzerve, pralni prašek, potreščine za higieno ... Razdelitev hrane poteka v centralnem skladišču v Sežani, od koder jo sodelavci Karitasa peljejo ljudem na dom ali pa si jo posamezniki pridejo iskati kar sami. Skladišče v Sežani je odprto vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 16. do 18. ure.

Sodelavci Kraške dekanijske Karitas vsako leto ob božičnih in velikonočnih praznikih obiščemo in obdarimo bolne in ostarele na domovih in v ustanovah npr. v domovih za ostarele, Zavodu v Dutovljah, Varstveno delovnem centru (VDC), Društvu Vezi in otroke v Centru Elvira Vatovec Divača.

Za tovrstno delovanje in razdelitev hrane v takih količinah se v imenu Karitas zahvaljujemo vsem posameznikom in donatorjem za njihova sredstva in pomoč.

Besedilo: Ivanka Fonda, Karitas Sežana

Iz šolskih klopi

1. september je bil nekaj posebnega

Mešanih občutkov, zagotovo pa veseli ponovnega snidenja s sošolci, so učenci OŠ Komen in podružnice iz Štanjela 1. septembra po dvomesečnem odmoru zopet prestopili pragova obeh šol. V šoli so jih pričakali sveže prepleskani in urejeni šolski prostori, drugo- in tretješolci so se razveselili nove opreme, prav vsi učenci in učitelji pa bodo z veseljem uporabljali novo informacijsko komunikacijsko tehnologijo, s katero so sedaj opremljene vse učilnice. Iz šolske knjižnice, ki je bila prvi teden v septembru še zaprta, je dišalo po novem laku, ki pa ni bil edina pridobitev tega prostora. Že res, da je prostor za najmlajše v njej nekoliko manjši, je pa zato knjižničarka dobila prepotreben prostor za svoje delo. Prava paša za oči pa so tudi nove zavese, ki prijetno zastirajo poglede s ceste. Ker smo morali na centralni šoli vrtcu odstopiti še eno učilnico, se srečujemo z resno prostorsko stisko, ki jo rešujemo na različne načine. Tako je letos domače podjetje z namestitvijo aluminijaste stene pod zahodnim stopniščem uredilo prostor, ki ga bodo učitelji s pridom uporabili zlasti za individualne pogovore, z namestitvijo mavčne stene pa so učiteljice na podružnici pridobile svetel prostor za individualno delo ali delo v manjših skupinah.

Prvi šolski dan je bil letos nekaj posebnega tudi zato, ker je učence in učitelje na centralni šoli pozdravil župan, gospod Danijel Božič.

Pred odhodom v učilnice je vseh 242 učencev od 2. do 9. razreda skupaj z učitelji objelo šolsko poslopje in s tem simbolično izkazalo svojo pripadnost šoli in pripravljenost na sodelovanje. Objemu se je pridružil tudi župan, ki je nato izrekel dobrodošlico osemnajstim prvošolcem in njihovim staršem. Prav za njih je bil prvi šolski dan še posebej slovesen in čaroben. Tako so lahko v Komnu prisluhnili glasbeno-plesni predstavi **Pod medvedkovim dežnikom**, ki so jim jo poklonile učenke višjih razredov naše šole z mentorico Milojko Širca, v Štanjelu pa so za dobrodošlico poskrbele kar učiteljice z lutkovno pravljico **Ribica v šoli**.

In še nekaj. Da se bodo naši prvošolci v šoli počutili prijetneje in varneje, bodo zanje skrbeli šestošolci. Ti so jih, v vlogi tutorja, pospremili čez šolski prag, potem ko so jim pripeli značko in jim zaželeli dobrodošlico. Ob zaključku prvega šolskega dne so učenci obeh šol skupaj s starši posadili češnjo, drevo, za katerega verjamejo, da ima čudežno moč. Upajmo, da se bodo s sadeži čez nekaj let že prijetno sladkali.

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica

Foto: arhiv OŠ Komen

Ponovno v gosteh pri francoskih prijateljih

Ko smo v lanskem šolskem letu orali ledino na področju mednarodnega povezovanja med našo šolo in privatnim licejem iz francoskega mesta Sarlat-la-Caneda, nismo slutili, da bo projekt požel toliko navdušenja med učenci obeh šol, zato smo se odločili, da s projektom nadaljujemo.

Tako smo v sredo, 2. 11. 2011, v popoldanskih urah odrinili iz Komna. Potovanje je bilo kar naporno, a je bil adrenalin močnejši od utrujenosti. Spremljevalci šestindvajsetih učencev smo zaman upali, da bomo lahko vsaj malo zatisnili oči in si privoščili nekaj spanca. Učenci so bili vznemirjeni in večina jih je noč kar prebedela. Še dobro, da sta bila naša voznika Damjan in Radovan tako razumevajoča. Hvala jima.

Ob 8. uri naslednjega dne smo prispeli v Sarlat. Dopoldan smo preživeli na njihovi šoli in se srečali z učenci gostitelji. Povedati moram, da so bili naši učenci malce presenečeni nad poslopjem liceja, saj je stavba zelo stara. Ima pa tudi svoje čare. Ko smo se vzpenjali po lesenih stopnicah, smo si predstavljali generacije učencev, ki so nekoč stopale po njih ... Pa njihova stara knjižnica – kot bi se preselili v sceno filma o Harryju Potterju.

Po kosilu smo se sprehodili do mestnega jedra. Obiskali smo mestno hišo, kjer nas je slovesno sprejel župan Sarlata in nam podaril knjige o znamenitostih Francije. Na srečanju so bili tudi novinarji lokalnega časopisa, ki so napisali članek o izmenjavi. Po krajšem sprehodu po mestu smo se vrnili nazaj v šolo, kjer so naše učence prevzeli starši francoskih vrstnikov.

V petek dopoldne smo imeli na šoli delavnice. Nekateri učenci so se pomerili v košarki, drugi pa so navdušeno pekli francoski sladici iz buč in orehov v kuharski delavnici. V glasbeni delavnici smo prepevali skupaj s Francozi. Popoldan smo obiskali naselbino La Roque St. Christophe, ki je bila naseljena od prazgodovine

pa vse do 19. stoletja. Sama naselbina je zanimiva zato, ker je v skalni vdolbini, ki jo je izoblikovala reka pred milijoni let. Res vredno ogleda.

Zvečer so francoski gostitelji priredili šolski ples, po plesu pa smo imeli srečanje s starši in pogostitev. Naš učenec Filip Trampuž je raztegnil meh, mi pa smo zapeli slovensko pesem in navdušili francoske gostitelje.

Sobotno dopoldne so učenci preživeli z družinami gostiteljev, popoldne pa smo si ogledali še eno zgodovinsko znamenitost – Maison Forte de Reignac, grad v skali, ki je nekaj podobnega kot naš Predjamski grad.

Dan smo zaključili z bowlingom. In že je prišla nedelja – čas za odhod. Čustveno slovo z dežjem in nasvidenje v aprilu 2012 v Sloveniji.

Besedilo: Mojca Uhernik - Pipan

Foto: arhiv OŠ Komen

Gostynin (Poljska) – Patti (Italija) – Rhoose (Wales) – Komen (Slovenija) – Sevilla (Španija) – Lagos (Portugalska)

Sončno ponedeljkovo jutro naju je z anglistko Mojco pospremlilo na dolgo pot. Šolski Berlingo je vztrajno premagoval kilometre in za sabo puščal Slovenijo, Avstrijo, Češko in velik del Poljske. Sodobna iznajdba tehnike, nepogrešljiva GPS naprava, ni zatajila in zvečer sva avto parkirali pred rezerviranim hotelom, nekaj kilometrov oddaljenim od šole gostiteljice v Gostyninu.

V avli sta že čakali gostiteljici, ravnateljica in njena pomočnica, kmalu pa so se nam pridružili predstavniki sodelujočih šol v projektu **Comenius** iz Walesa, s Portugalske, iz Italije in Španije.

Naslednji dan je bil namenjen koordinaciji dela v naslednjih dveh letih. Za naju s sodelavko je bila to povsem nova izkušnja, kajti vse ostale šole so že sodelovale v podobnih projektih. Po razdelitvi delovnih nalog smo uskladili datume srečanj na posameznih šolah. Naša šola bo vse ostale gostila med 18. in 23. oktobrom 2012, do takrat pa nas čaka še veliko dela in dva obiska: marca na Siciliji, maja pa v Walesu.

Posebno doživetje pripravljalnega obiska je bil ogled šole, zame pa hospitacija pri uri angleščine v 2. razredu.

Že res, da se vsak gostitelj kar najbolje pripravi na obisk, vseeno pa je bil ogled šole za vse nas prijetno presenečenje. Šola, ki jo obiskuje cca. 700 učencev od 6. do 12. leta starosti, domuje v 100 let stari zgradbi, ki je bila prvotno bolnišnica. Lepi, široki ho-

dniki in prostorne učilnice so sodobno in prijetno urejene. Opleški nežnih, pastelnih barv, okna, zasenčena z živahnimi roloji in nežnimi zavesami in povsod, zares povsod, obilica skrbno negovanih lončnic. Ob šoli je velik športni kompleks, vse skupaj pa omreženo in tako zavarovano pred nepovabljenimi obiskovalci. Pravo presenečenje nas je pravzaprav čakalo v učilnicah. V razredih je praviloma preko 20 učencev, v nižjih razredih ni niti računalnika niti interaktivnih tabel. Je pa zato veliko didaktičnega materiala in lahko bi rekli, da imajo pravo bogato učno okolje. V 2. razredu nas je presenetilo znanje angleščine in popolnoma opismeni učenci – oktobra so že vsi gladko pisali s pisanimi črkami (vse tri abecede osvojijo že v 1. razredu). Popoldne nas je prijazno sprejel duhovnik, potem ko smo prisostvovali delčku maše, ki ji morajo obvezno, vsak dan, prisostvovati poljski šolarji. Naslednji dnevi so bili namenjeni spoznavanju mesta (cca. 15.000 prebivalcev) in njegove okolice. V mestnem gradiču nas je gostil župan, ki je poudaril pomen tovrstnega sodelovanja, s katerim ima Gostynin bogato tradicijo. Gostitelji so se potrudili in v program srečanja zapisali ogled etnološke vasi s srečanjem s čebelarjem in z delavnico svečarstva. Zvečer ni manjkala tradicionalna poljska večerja, za katero smo enoglasno sklenili, da se bomo prijaznim gostiteljem za vsega dobrega preveč ob obisku na naših šolah »maščevali«. Tradicionalna poljska kuhinja je namreč obilna in kalorična, gostitelji pa so seveda želeli ponuditi prav vse, kar dobrega premorejo.

V programu obiska je bil organiziran ogled poljskega glavnega mesta Varšave. Dve uri v Centru Nikolaja Kopernika sta bili absolutno premalo za ogled vseh mogočih tehničnih čudes. Množica obiskovalcev vseh starosti in narodnosti je dokazovala, kako pomembne so tovrstne predstavitve in kako poučne znajo biti za staro in mlado. Sledil je ogled univerzitetne knjižnice, katere posebnost so vrtovi na strehi. Arhitekturno čudo nudi idealne pogoje za študij tako znotraj knjižničnih zidov kot tudi v prelepi okolici ter na samcati strehi, od koder sega pogled na reko Vislo

in preko nje ter vse do simbola mesta, 231 metrov visoke socialistične stavbe, palače kulture in znanosti, darila Rusov Poljski, ki pa so ga morali Poljaki plačati. Varšava je bila med 2. svetovno vojno popolnoma uničena, danes pa kaže lepo podobo. Sredi Starega mestnega trga, ki ga obkrožajo izjemno lepo obnovljene zgradbe, stoji bronast kip varšavske morske deklice, nedaleč od tu je cerkev sv. Ane. Prva cerkev je bila na tem mestu zgrajena leta 1454 in nato večkrat uničena ter ponovno zgrajena. Današnja cerkev z baročno notranjostjo in zvonikom iz 16. stoletja je tako mešanica mnogih arhitekturnih slogov.

Izpred cerkve sv. Ane se že lepo vidi visok steber kralja Zigmunda III., kralja, ki je Varšavo razglasil za glavno mesto Poljske. Še veliko bi lahko povedali o nepoznanem mestu in manj poznani deželi, pa bodi to dovolj.

Najin delovni obisk se je zaključil z zajtrkom v Varšavi, na poti proti domu pa sva si ogledali še Krakov in rudnik kamene soli Wieliczka. Veličastno!

Besedilo: Nives Cek, ravnateljica OŠ Komen
Foto: arhiv OŠ Komen

Dobrodelna akcija Drobtinice

V soboto, 1. oktobra 2011, smo učenci izbirnega predmeta SPH (sodobna priprava hrane) s pomočjo prostovoljk Rdečega križa, učiteljice Mirjam in gospe Katarine izvedli dobrodelno akcijo **Drobtinice**. Vseh skupaj nas je sodelovalo kar dvaindvajset. Polovica učencev izbirnega predmeta, tri prostovoljke Rdečega križa in učiteljica smo v šolski kuhinji spekli ajdove žemljice. Te smo potem na komenskem placu, na oktobrskem vaškem sejmu ponujali v zameno za prostovoljne prispevke. Druga polovica učencev je z gospo Anči že od jutra prav tako na komenskem placu po-

nujala žemljice, ki so nam jih napekli v Pekarni Kras v Gorjanskem. Denar smo namenili v šolski sklad. Zbrali smo 333,90 €. Upamo, da bomo s tem denarjem pomagali kateremu od učencev z naše šole. Vsi sodelujoči se vsem darovalcem iskreno zahvaljujemo. Zahvaljujemo se tudi darovalcem moke. Ajdovo moko so nam darovali na kmetiji Jančar iz Tomačevice, pirino moko smo dobili z ekološke kmetije Pri Kamnarjevih iz Volčjega Grada, belo moko pa z ekološke kmetije Jež iz Vipave.

Besedilo: Aleks Birsa Jogan, 7. a
Foto: arhiv OŠ Komen

Mnenja učencev o obisku na Občini Komen

• 21. septembra 2011 so nas obiskali učenci Osnovne šole Antona Šibelja Stjenka Komen. Po obisku so nam poslali nekaj vtisov o obisku ...

• Občina je velika in ima veliko delavcev. Všeč mi je bilo, da so nas župan in delavci lepo sprejeli.

Urška

• V sredo smo obiskali komenskega župana. Povabil nas je v sejno dvorano. Tam nas je postregel s keksi in sokom. Spraševali smo ga o problemih na šoli in tudi o drugih problemih. Bil je zelo prijazen, saj nam je odgovoril na vsa zastavljena vprašanja.

Emily

• Na občini so nas lepo sprejeli. Odšli smo po pisarnah in tam spraševali delavce, kaj delajo. Za tem pa smo odšli k županu. Na občini mi je bilo zelo všeč.

Eva

• Pri županu mi je bilo všeč, ker smo ga lahko spraševali.

Tinka

• Najbolj mi je bilo všeč v pisarni pri županu. V pisarnah so nam razložili, kaj vse delajo.

Tina

• Všeč mi je bil pogovor z županom. Zaposleni na občini so bili prijazni. Slišala sem veliko zanimivih stvari.

Mija

• Lepo so nas sprejeli. Ogledali smo si pisarne in se pogovarjali z županom.

Neža

• Meni je bila najbolj všeč sejna soba.

Žan

• V sredo smo bili na obisku pri županu Občine Komen, gospodu Danijelu Božiču. Župan nas je prijazno sprejel in povabil v prostore občine, z njim smo se pogovarjali in mu zastavili nekaj vprašanj. Predstavili so se nam tudi drugi uslužbenci občine.

Jaka

• Meni je bilo najbolj všeč, ko smo hodili po pisarnah in ugotavljali, kaj delajo in kakšne naloge imajo v posameznih pisarnah. Ko smo prišli iz pisarn, nas je že čakal župan Danijel Božič. Najprej nas je povabil v njegovo pisarno in potem smo šli v prostor, kjer smo se pogovarjali o problemih.

Kaja

• Obiskali smo našega župana. Naredil je dober vtis (vsaj name), ko je govoril o varčevanju, kalih in delu doma.

Hana

Foto: arhiv Občine Komen

Podjetno v novo šolsko leto

Šola se je že zdavnaj začela in za nas, dijake drugih letnikov programa gimnazija bo to šolsko leto še posebej pestro, saj se tri ure na teden posvečamo še tako imenovanim izbirnim sklopom (ob osnovnih predmetih seveda), kjer dijaki z drugačnimi metodami (raziskovalno delo, praktično delo, poskusi ...) osvajamo znanja s štirih različnih področij: podjetništva, naravoslovja, francoščine in družboslovja. Največ dijakov se nas je odločilo za podjetniški sklop, saj si želimo postati poslovneži. Že po prvem tednu smo se tako podali na Mednarodni obrtni sejem v Celje.

Brez kakršnegakoli znanja o podjetništvu smo se z namenom, da spoznamo podjetnike ter njihovo življenje, podali na 44. MOS – Mednarodni obrtni sejem v Celje, zagotovo največji tovrstni sejem na Slovenskem. Mentorici, Patricija Kastelic Volf in Mojca Železnik Buda, sta nam dodelili nalogo, da na sejmu spoznamo čim več podjetij, njihovo pravno-organizacijsko obliko, obvezne sestavine firme ter opravimo nekaj intervjujev s podjetniki. Najbolj zanimiv del naloge so bili zagotovo intervjuji, saj smo tako neposredno izvedeli, kakšno delo opravljajo, kako ga opravljajo in seveda kakšne so njihove formule za uspeh v kriznih časih.

Po nekajurnem druženju s podjetniki smo se polni novih informacij in vtisov o podjetniškem življenju vrnili v Sežano. Tako smo bili bolj pripravljeni na naslednje ure pri podjetništvu, ki so

prav zanimive. Vsakič se naučimo kaj novega in kar je najbolj pomembno – ta znanja nam bodo še kako prav prišla v konkretnih življenjskih situacijah.

Gimnazijci tretjih letnikov smo v podjetništvu že pravi veterani, saj smo že lansko leto obiskali Mednarodni obrtni sejem v Celju in se pri urah veliko naučili o podjetniškem načinu življenja in razvijali konkretne zamisli. Vsako podjetniško zamisel je potrebno dobro promovirati za nujno uresničitev, zato smo se letos odpravili na 18. evropski oglaševalski festival **Golden drum. Zlati boben** je ena največjih rednih letnih mednarodnih prireditev v Sloveniji, ki predstavlja stičišče ustvarjalnosti in kultur na področju oglaševanja in omogoča primerjave slovenskih dosežkov z mednarodno konkurenco.

Cilj ekskurzije je bil, da smo se dijaki seznanili z osnovami oblikovanja, načini ustvarjanja oglasov in njihovim pomenom za

uspešnost podjetja. V hotelu Bernardin smo si najprej ogledali razstavo oglaševalskih del, razdeljenih po kategorijah, in se udeležili multimedijskih predstavitev oglasov, ki so potekale v angleškem jeziku. Nato smo si na Tartinijevem trgu v Piranu ogledali razstavo najboljših del kreativnega razpisa **Portorož Piran Fiction**. S pomočjo ekskurzije in ustreznega teoretičnega znanja že pridno kreiramo oglase za poslovne načrte in raziskovalne naloge ter se pripravljamo na državno tekmovanje DOSS – Dijška oglaševalska scena Slovenije, ki bo aprila 2012.

Besedilo: Žan Tavčar, 2. a gimnazija in Nina Peric, 3. b gimnazija
Šolski center Srečka Kosovela Sežana
Gimnazija in ekonomska šola
Foto: arhiv SŠ Sežana

Burjica

Iz komenskega vrtca

Oglašamo se iz komenskega vrtca, kjer so otroci v šolskem letu 2011/12 napolnili kar pet igralnic.

Vsi zaposleni se med odsotnostjo staršev trudimo, da imajo naši najmlajši možnost izvajanja različnih dejavnosti, s katerimi utrjujejo pozitivno sožitje.

Strokovne delavke Enote Komen pripravljamo dejavnosti za posamezne skupine, prav tako pa načrtujemo in pripravljamo dejavnosti, ki so vezane na življenje in delo vseh vrtčevskih skupin. Lep primer druženja in sodelovanja je bil v novembru ob akciji **Zdrav slovenski zajtrk**, ko nas je v imenu Čebelarke zveze Slovenije obiskal čebelar Just Godnik in ki je svojo ljubezen do čebel prenašal na otroke. Ravno tako so prednovoletne aktivnosti tiste, ki povežejo vse vrtčevske otroke. To je eden od načinov, s katerim poskušamo otrokom v predprazničnih dneh podati izročilo dobrega, lepega, delovnega, potrebnega, vzornega.

Dano nam je, da s svojimi mislimi in dejanji delujemo na otroke. Tako začutijo našo naklonjenost, ustrežljivost, pristnost, prav tako pa tudi omahljivost, negotovost, razdvojenost in na nezavedni ravni to vpišujejo v svoje miselne in čustvene podobe. Ves čas nas opazujejo in čutijo. Naše besede ne morejo popraviti, kar oni čutijo, zato jih ne moremo siliti v odgovorno ravnanje, če tega sami ne počnemo. Spremljajo naša dejanja, zaznajo neiskrenosti. Zato je tako pomembno, da uskladimo naše misli, besede in dejanja. Z različnimi izobraževanji se trudimo, da bi svoje znanje dopolnili.

Naj povem, da Vrtec Sežana pod vodstvom ravnateljice Radice Slavkovič organizira tudi Šolo za starše. V sklopu le-te smo lahko v novembru obiskali dve predavanji. V prvem je dr. Aleksander Zadel, psiholog, specialist klinične psihologije in RT terapevt s temo **Kako otroku pomagati do samopodobe** nagovoril starše z zelo uporabnimi in prepričljivimi ugotovitvami. Glede na njegovo podajanje, zavedanje in razumevanje otrokovih pravih potreb lahko trdim, da smo prisotni ugotovili, kako pomembno je sodelovati z ljudmi, ki nam znajo razložiti vzrok problema ter podati njegovo rešitev.

Drugo predavanje z naslovom **Agresija, nasilje in vpliv televizije** je pripravil dr. Bogdan Žorž, psiholog, gestalt psihoterapevt. Gospoda poznamo po izvirnem pristopu do človeka, otroka, ki ga starši v obilici dela, nezavedanja postavijo na tir samoumevnega. Izbral si je poslanstvo mediatorja med starši in otrokom ter nas tako ozavešča o globokih, zasidranih, razdirajočih čustvih in o iskanju rešitev. Njegovo delo temelji na preizkušanih in uspešnih metodah.

Obema predavateljema sem zelo hvaležna za praktične napotke in njuno humano poslanstvo.

Hvala staršem za skrbno in prijazno sožitje z nami!

Ob tej priložnosti pa vabimo otroke, ki vrtca ne obiskujejo, naj nas obiščejo na **Veselih uricah**. Le-te bodo na sporedu drugi, tretji in četrti ponedeljek v januarju 2012 od 16.30 do 17.30 v komenskem vrtcu. Dobrodošli!

Besedilo: vzgojiteljica Helena Perčič
Foto: arhiv Vrtec Komen

Utrinki iz štanjelskega vrtca

S septembrom smo šolsko leto v Vrtcu Štanjel začeli v novi preobleki. Med poletnimi počitnicami so nam zamenjali talni linolej, prepleskali stene in popravili ploščice v kopalnici. Prenove smo se vsi zelo razveselili.

V letošnjem šolskem letu je v vrtec vpisanih 50 otrok od 1. do 6. leta starosti iz Štanjela in okoliških vasi. Otroci so razporejeni v tri oddelke. Zaradi prostorske stiske je oddelk najstarejših otrok v osnovni šoli. Za dobro počutje in celovit razvoj otrok skrbimo strokovne delavke: Silvana, Denis, Jana, Monika, Mateja in Mojca. Za otroke organiziramo različne dejavnosti za njihov vsestranski razvoj. V tem letu bomo sledile naslednjim ciljem: razvijali bomo spretnost komunikacije in navezovanja stikov ter nadaljevali s ciljem spodbujanja samostojnosti ter skrbi zase.

Naj vam naštejemo nekaj zanimivih dejavnosti iz našega vrtca.

Na prvi jesenski dan nas je obiskalo strašilo (strokovna delavka v vlogi strašila), ki nam je pripravilo jesenske igre na našem igrišču, pri tem smo preizkušali naše spretnosti in se zelo zabavali. Otroci, ki bodo drugo leto postali šolarji, so se konec meseca septembra odpeljali v Koper na dneve zaščite in reševanja. V tednu otroka smo se pridružili Zvezi prijateljev mladine Slovenije s temo Pojdiva s knjigo v svet, ki je posvečena 50. obletnici Bralne značke. Z njo smo želeli opozoriti na pomen branja. Prav v vseh skupinah smo uredili knjižne koticke. Knjige smo pregledali, strani po potrebi zalepili in jih uredili. Otroci so v vrtec prinesli tudi svoje najljubše knjige. Le-te smo pregledali, prebrali in se ob njih pogovorili. V kuharski knjigi smo poiskali slasten recept za sadno kupo, jo naredili in se z njo posladkali.

V vrtec smo pripeljali svoja kolesa in imeli tradicionalno športno dopoldne Vsi na kolo za zdravo telo. Urili smo se v spretnosti v vožnji s kolesi in tricikli. Seveda smo poskrbeli za varnost. Asfaltirano pot pod vrtcem smo ogradili, s prometnimi znaki opozorili mimoidoče ter prav vsi smo imeli na glavah svoje čelade.

Oktober so imeli otroci starejše skupine srečanje s starši, ki smo ga poimenovali Jesenska kostanjčkova tombola. Že na roditeljskem sestanku so starši dali pobudo, da bi na srečanju skupaj očistili igrišče. In res. Ta čas, ko so se otroci skupaj z mamami v igralnici igrali pravo jesensko tombolo, so očetje pripeljali traktor s prikolico, poprijeli za orodje in počistili igrišče. Kamenja je bilo za eno veliko traktorsko prikolico. Pomagali so jim tudi starejši bratci in sestrice, ki so pograbili listje in pobrali veje pod velikim

drevesom, pod katerim se otroci tako radi igrajo. Po delovni akciji so se otroci in starši posladkali s kostanjem in ogreli s toplim čajem. Staršem se za prijazno pomoč lepo zahvaljujemo, saj imamo sedaj lepše igrišče.

Pred nami je najlepši mesec – mesec december. Pripravljamo se na praznovanja in čarobna doživetja ... Vsega pa vam seveda ne smemo izdati in naj to zaenkrat ostane še skrivnost. Vsem pa želimo srečno in zdravo leto 2012!

Besedilo: Jana Štok Pavlin in Monika Turk
Foto: arhiv Vrtec Štanjel

Ali ste vedeli, da:

- smo v lanskem letu na območju občin Komen, Hrpelje - Kozina, Sežana in Divača zbrali 9.939.760 kg odpadkov, od tega smo 4.315.565 kg odpadkov posredovali v predelavo in 5.624.195 kg odložili na odlagališče. Tako smo dosegli 43,42 % ločeno zbranih odpadkov;
- je v lanskem letu vsak občan Občine Komen v povprečju pridelal 430,74 kg odpadkov, med katere prištevamo ločeno zbrane odpadke z ekoloških otokov, ostanke komunalnih odpadkov, ki se praznijo vsakih 14 dni, kosovne in nevarne odpadke, zbrane v okviru akcij po naseljih, odpadke, pripeljane v zbirni center . . . ;
- je naš občan v preteklem letu pridelal kar 28 kg odpadkov, ki jih uvrščamo med plastenke in plastično embalažo, kar je zelo veliko, če pomislimo, da so ti odpadki zelo lahki;
- je na območju Občine Komen postavljenih 56 ekoloških otokov za ločeno zbiranje papirja, plastenek, plastične embalaže, stekla, pločevink in bioloških odpadkov;
- je zbirni center za individualni dovoz odpadkov (v Komnu ob cesti za Volčji Grad) zgrajen prav za občane, da lahko gospodinjstva kosovne in nevarne odpadke, pa tudi večje količine drugih ločenih frakcij oddajo čez vse leto sproti in ni potrebno čakati na akcijo kosovnih in nevarnih odpadkov – oddaja je za te odpadke za gospodinjstva brezplačna;
- olje za cvrtje sodi med nevarne odpadke in ga je kot takega potrebno zbirati ločeno ter oddati v enem izmed zbirnih centrov ali ob akciji zbiranja nevarnih odpadkov v vašem naselju; prav tako sodijo med nevarne odpadke laki za lase (doze pod pritiskom);
- tetrapaki in sestavljena embalaža sodijo med plastično embalažo, ki se v sortirnicah dodatno ročno sortira;
- poslovni subjekti, ki s svojo dejavnostjo povzročajo odpadke (pisarne, lokali, obrtniki . . .), za odlaganje odpadkov ne smejo uporabljati zabojnikov na ekoloških otokih, temveč morajo za odvoz odpadkov skleniti pogodbo o ravnanju z odpadki in odpadke odlagati v zabojnike, ki jih prejmejo ob podpisu pogodbe;
- če ne veste, kam bi uvrstili določen odpadke oziroma imate katero drugo vprašanje, lahko za odgovor pokličete Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., na tel. št. 05/73 11 240, za prijavo kršitev ravnanja z odpadki pa se lahko obrnete na Medobčinski inšpektorat in redarstvo s sedežem v Sežani (tel. št. 05/73 10 141).

Besedilo: Mojca Uršič
Komunalno stanovanjsko podjetje, d. d., Sežana

KOLENDAR ODVOZA OSTANKA KOMUNALNIH ODPADKOV ZA LETO 2012 gospodinjstva z individualnimi zabojniki

komunalno stanovanjsko podjetje d. d.

Partizanska cesta 2, 6210 SEŽANA, tel.: 05/73 11 200, fax: 05/73 11 201

www.ksp-sezana.si, info@ksp-sezana.si

JANUAR							FEBRUAR							MAREC							APRIL						
P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N
						1			1	2	3	4	5				1	2	3	4							1
2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12	5	6	7	8	9	10	11	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19	12	13	14	15	16	17	18	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26	19	20	21	22	23	24	25	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	27	28	29					26	27	28	29	30	31	23	24	25	26	27	28	29	
30	31													26	27	28	29	30	31	30							

MAJ							JUNIJ							JULIJ							AVGUST						
P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N
	1	2	3	4	5	6					1	2	3							1			1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12	13	4	5	6	7	8	9	10	2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12
14	15	16	17	18	19	20	11	12	13	14	15	16	17	9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19
21	22	23	24	25	26	27	18	19	20	21	22	23	24	16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26
28	29	30	31				25	26	27	28	29	30	23	24	25	26	27	28	29	27	28	29	30	31			
													30	31													

SEPTEMBER							OKTOBER							NOVEMBER							DECEMBER								
P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N	P	T	S	Č	P	S	N		
						1	2	1	2	3	4	5	6	7				1	2	3	4							1	2
3	4	5	6	7	8	9	8	9	10	11	12	13	14	5	6	7	8	9	10	11	3	4	5	6	7	8	9		
10	11	12	13	14	15	16	15	16	17	18	19	20	21	12	13	14	15	16	17	18	10	11	12	13	14	15	16		
17	18	19	20	21	22	23	22	23	24	25	26	27	28	19	20	21	22	23	24	25	17	18	19	20	21	22	23		
24	25	26	27	28	29	30	29	30	31					26	27	28	29	30	24	25	26	27	28	29	30				
																			31										

V kolikor zabojnik na predvideni dan ni bil izpraznjen, ga pustite na prevzemnem mestu do izpraznitve.

BETANJA, BRESTOVICA PRI POVIRJU, BREZEC, DIVAČA, DOLNJE LEŽEČE, DOLNJE VREME, FAMLJE, GORENJE PRI DIVAČI, GORIČE PRI FAMLJAH, GORNJE LEŽEČE, GORNJE VREME, GRADIŠČE PRI DIVAČI, MATAVUN, MERČE, NAKLO, PLEŠIVICA, POVIR, ŠKOCJAN, ŠKOFIČE, VREMSKI BRITOF, ŽIRJE
BOGO, BRJE PRI KOPRIVI, ČEHOVINI, DIVAČA, DOL PRI VOGLJAH, DOLANCI, DOLENJE, GODNJE, GRADIŠČE PRI ŠTJAKU, GRIZE, HRIBI, HRUŠEVICA, JAKOVCE, JERIŠI, KOBIDILJ, KOBJEGLAVA, KOBOLI, KODRETI, KOPRIVA, KREPLJE, KRTOVICA, MAHNIČI, NOVA VAS, OTOŠČE, POLJANE PRI ŠTJAKU, PRISTAVA, RAŠA, RAVNJE, RAZGURI, SELA, SELO, SKOPO, STOMAŽ, ŠTANJEL, ŠTJAK, TABOR, TREBIŽANI, TUPELČE, VEČKOTI, VELIKO POLJE, VOGLJE, VRABČE, VRHOVLJE
BRESTOVICA PRI KOMNU, BRJE PRI KOMNU, COLJAVA, ČIPNJE, DANE, GABROVICA PRI KOMNU, GORJANSKO, IVANJI GRAD, KLANEC PRI KOMNU, KOSOVELJE, KRAJNA VAS, KREGOLIŠČE, LISJAKI, LUKOVEC, MAJERJI, NADROŽICA, PLISKOVICA, PRESERJE PRI KOMNU, ŠKOFI, TUBLJE PRI KOMNU, VALE, VELIKI DOL, VOLČJI GRAD, ZAGRAJEC
DIVČI, JABLANEC, KOMEN, MALI DOL, RUBIJE, SVETO, ŠIBELJI, ŠKRIBINA, TOMAČEVICA
AVBER, DOBRAVLJE, FILIPČJE BRDO, GRADNJE, GRAHOVO BRDO, KAZLJE, MAJČNI, POGBREŽE, PONIKVE, ŠTORJE, UTOVLJE
BAČ PRI MATERIJU, BRDO, BREZOVO BRDO, GOJAKI, GOLAC, GRADIŠČE PRI MATERIJU, HOTIČNA, JAVORJE, KOVČICE, KOZJANE, MARKOVŠČINA, MATERIJA, MRŠE, OBROV, OREHEK PRI MATERIJU, POLJANE PRI PODGRADU, POVŽANE, RITOMEČE, SEŽANA, SKADANŠČINA, SLIVJE, SLOPE, TATRE, TUBLJE PRI HRPELJAH, VELIKE LOČE, ZAGRAD
ARTVIŽE, BARKA, BREZOVICA, GRADIŠČA, HRPELJE, KOZINA, LIPICA, LOKEV, MISLIČE, ODOLINA, ORLEK, OSTROVICA, PODGRAD PRI VREMAH, POTOK, PRELOŽE PRI LOKVI, ROŽICE, SKIBINI, ŠMARJE PRI SEŽANI, VAREJE, VATOVLJE, ZAVRHEK
BEKA, BRGOD, DUTOVLJE, KRIŽ, OCIZLA, ŠEPULJE, TOMAJ
DOLENJA VAS, GABRČE, LAŽE, POTOČE, SENADOLE, SENADOLICE, SENOŽEČE
DANE PRI DIVAČI, KACIČE, KLANEC PRI KOZINI, KRVAVI POTOK, MIHELE, NASIREC, PARED, PETRINJE, PREŠNICA, RODIK, VRHPOLJE

CVETLIČARNA

komunalno stanovanjsko podjetje d.d.

Cvetličarna KSP d. d. SEŽANA
Repentaborska 4, Sežana
OB PARKIRIŠČU PRED POKOPALIŠČEM
05/73 11 247 ali 051 316 285

Urnik:

pon, tor, sred, pet: 7h-14; čet: 7h-17h, sob: 8h-12h

SVETOVANJE, GRADNJA, OBNOVA IN PRODAJA!
tel. 05/73 11 250, 041 756 052

Za vas gradimo in obnavljamo

komunalno stanovanjsko podjetje d.d. sežana

Pogrebne storitve in pokopi
KSP D. D. SEŽANA
Partizanska cesta 2, 6210 Sežana
tel.: 05/73 11 242, gsm.: 041 646 639

NUDIMO VAM:

- 24 - URNO DEŽURNO SLUŽBO (041 646 639)
- PREVOZ POKOJNIKA ZNOTRAJ DRŽAVE
- ORGANIZACIJO IN VODENJE POGREBNE SVEČANOSTI
- IZVEDBO POKOPA
- PRODAJO POGREBNEGA MATERIALA
- IZDELAVO ŽALNIH CVETNIH ARANŽMAJEV IN VENCEV
- OBJAVO OSMRTNICE
- DODELITEV GROBNEGA POLJA IN SKLENITEV NAJEMNE POGODBE ZA GROBNI PROSTOR

komunalno stanovanjsko podjetje d.d.

Napovednik

OBČINA KOMEN - TURISTIČNO INFORMACIJSKI CENTER ŠTANJEL

Štanjel 42c, 6222 Štanjel

tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986

e-mail: tic.stanjel@komen.si, www.kras-carso.com

Datum	Ura	Prireditve	Kraj	Organizator/informacije
17. december SOBOTA	17:00	Sodelovanje na sejmu s predpraznično pravljico	SKD Igo Gruden Nabrežina	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
20. december TOREK	9:30	Pravljica v izvedbi komenske knjižnice	Vrtec Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
23. december PETEK	8:10	Sprejem dedka Mraza in Čarodej Maris	OŠ Štanjel	Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana Tel. +386 (0)5 7341 486 društvo.prijateljev@siol.net
23. december PETEK	10:00	Sprejem dedka Mraza in gledališka predstava »Pravljica o polomljeni lutki«	Kulturni dom Komen	Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana Tel. +386 (0)5 7341 486 društvo.prijateljev@siol.net
23. december PETEK	17:00	Sprejem dedka Mraza in Čarodej Maris	Vaški dom Škrbina	Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana Tel. +386 (0)5 7341 486 društvo.prijateljev@siol.net
25. december NEDELJA	20:00	Božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Komen s solisti: Otom Vrhovnikom na saksofonu, Dušanom Sodjo na klarinetu in Matijo Tavčarjem na tolkalih ter Mladinski pihalni orkester	Športna dvorana OŠ Komen	Pihalni orkester Komen Informacije: pihalniorkesterkomen@gmail.com
26. december PONEDELJEK	11:00	Žegnanje konj na štefanovo	Kobjeglava pri cerkvi sv. Mihaela	Društvo Kraški slavček, Kobjeglava - Tupelče tel. +386 (0)31 203712

26. december PONEDEJEK	17:00	Sprejem dedka Mraza in gledališka predstava »Kuzek in sonček«	Brestovica pri Komnu – osnovna šola	Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana Tel. +386 (0)5 7341 486 drustvo.prijateljev@siol.net
31. december SOBOTA		Silvestrovanje z živo glasbo	Komen – Špacapanova hiša	Špacapanova hiša Komen, Komen 85, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 766 04 00, Fax. +386 (0)5 766 04 01 Gsm. +386 41 297 829 info@spacapan.si
6. januar PETEK	18:30	Predstavitve diplomske naloge Boruta Kermolja z naslovom Predlog urbanistične ureditve naselja Komen na Krasu	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
10. januar TOREK	17:00	Baletna pravljica KRESNIČEK	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
13. januar PETEK	18:30	7. srečanje študijskega krožka S knjižnim nahrbtnikom na potep ... utrinki Alp. Gost: Andrej Bandelj	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
20. januar PETEK	18:30	Literarni večer z Rožančevim nagrajencem 2011 Miklavžem Komeljem. Pogovor bo vodil pesnik Andrej Medved. Glasba: kitarist in vokalist Tomaž Ban.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
27. januar PETEK	18:30	8. srečanje študijskega krožka S knjižnim nahrbtnikom na potep ... Amiši. Gostja: Andreja Rustja	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
28. januar SOBOTA	15:30	Kamenčki na poti ... v Nabrežino – Baletna pravljica in izposoja knjig v sodelovanju s SKD Igo Gruden iz Nabrežine.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
3. februar PETEK	18:00	Predavanje Davorja Špeharja (Klub Gaia) z naslovom Obrezovanje in cepljenje sadnega drevja	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
7. februar TOREK	17:00	Pravljčna urica	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
12. februar NEDELJA		Koncert kraških godb	Kobjeglava	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in KUTD Kraški slavček Kobjeglava -Tupelče Informacije: +386 (0)31 203712 (Vesna)
14. februar TOREK	17:00	Mini pravljica z Danijelo Pipan	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
14. februar TOREK	18:30	Predstavitve diplomske naloge Roka Furlana z naslovom Konfliktno sobivanje dveh kultur : poitalijančevanje osebnih imen in priimkov v času fašizma na Krasu	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
17. februar PETEK	18:30	9. srečanje študijskega krožka S knjižnim nahrbtnikom na potep ... Ekvador in Galapagos. Gostja: Mariza Viragh	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
24. februar PETEK	18:30	10. srečanje študijskega krožka S knjižnim nahrbtnikom na potep ... Pakistan. Gostja: Ksenija Čermelj	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
25. februar SOBOTA	15:30	Kamenčki na poti ... v Nabrežino Pravljica in izposoja knjig v sodelovanju s SKD Igo Gruden iz Nabrežine.	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
6. marec TOREK	17:00	Pravljčna urica	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
9. marec PETEK	18:30	Predstavitve diplomske naloge Anje Božič z naslovom Motnje hranjenja – podreditev ali odpor družbenim normam	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net
13. marec TOREK	17:00	Mini pravljica z Danijelo Pipan	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen, Komen 118, 6223 Komen Tel. +386 (0)5 76 68 580, knjiznica.komen@siol.net

Razstave

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
stalna razstava	STALNA RAZSTAVA GRAFIK LOJZETA SPACALA	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel Tel. +386 (0) 7690197 gradstanjel@guest.arnes.si
stalna razstava	STALNA RAZSTAVA O ŽIVLJENJU IN DELU ARHITEKTA IN URBANISTA MAKSA FABIANIJA	Štanjel – Grad: TIC Štanjel	TIC Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel tel.: +386 5 769 00 56, 041 383 986 tic.stanjel@komen.si
Rokodelska delavnica	Prikaz rokodelskih spretnosti in prodaja izdelkov	Štanjel – Vhodni stolp	OCRA Obrtni center restavtorstva www.ocra.si, info@ocra.si gsm: +386 (0)41 333 457

Izleti in ogledi

ŠTANJEL

Nedeljsko turistično vodenje za individualne obiskovalce

vsako nedeljo izpred TIC-a (Zgornji Palacij)

Ura: 14.00 – v zimskem času (od novembra do maja),
15.30 – v poletnem času (od maja do konec oktobra).

Turistično vodenje vključuje ogled Gradu Štanjel, Galerije Lojzeta Spacala, cerkve sv. Danijela, Kraške hiše, Stolpa na vratih in Ferrarijevega vrta. Ogled poteka približno 90 minut.

Cena ogleda za odrasle znaša 4 EUR na osebo, za otroke 3 EUR na osebo (v ceno je všteta vstopnina v Galerijo Lojzeta Spacala in ogled Kraške hiše).

Organizacija in informacije: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986

Galerija Lojzeta Spacala in kraška hiša

Urnik: torek–petek: 11:00–14:00,
sobota, nedelja: 10:00–17:00,
ponedeljek: zaprto.

Za napovedane skupine tudi izven urnika.

Galerija Lojzeta Spacala v obnovljenem delu Gradu Štanjel hrani stalno zbirko slik in grafik Lojzeta Spacala.

V Kraški hiši je urejena etnološka zbirka v dveh nadstropjih.

Informacije: Galerija Lojzeta Spacala: +386 (0)5 7690197; e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

Kvadratni stolp

Stalna razstava arhitekta in urbanista Maksa Fabianija o njegovem delu in življenju je odprta od torika do nedelje med 10. in 16. uro.

Več informacij: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986

Po komenski občini in še malo dlje

Praznovanja, prireditve, ogledi, izleti, osmice ...

Je kaj zanimivega za vas?

Ta rubrika je namenjena predstavljanju javnih prireditev, ogledov, izletov, osmic in drugih javnih dogodkov v Občini Komen in v njeni bližnji okolici.

Organizatorje prireditev ali dogodkov zato prosimo, da v svojih napovedih navedejo podatke o sami prireditvi/dogodku, kot so: kraj, prostor, datum, trajanje, kratek opis, kontaktne številke ...

Uredništvo Burje ne odgovarja za morebitne nevedčnosti, ki bi lahko nastale zaradi napačnih, nepopolno sporočenih prirediteljevih podatkov ali zaradi morebitnih nesporočenih sprememb.

Vsako napoved sporočite po elektronski pošti na naslov tic.stanjel@komen.si ali po telefonu na številko 05 7691014 (TIC Štanjel).

Uredništvo

Stolp na vratih

Urnik: torek–nedelja: 10.00–18.00,
ponedeljek: zaprto.

Stolp na vratih je eden od dveh vhodnih stolpov v Štanjel, v katerem je urejena galerija s priložnostnimi razstavami in trgovina s spominki.

Informacije: Nassa desella, d. o. o., Štanjel 6a, 6222 Štanjel, tel. +386 (0)5 7690018, gsm. +386 (0)31 522188, nassa.desella@siol.net

Vhodni stolp v grad

V Gradu Štanjel se v vhodnem stolpu nahaja Rokodelska delavnica Vitez. V delavnici prikazujemo ročno izdelovanje obrtniških izdelkov s starimi tehnikami in z naravnimi materiali. Naši izdelki se ponašajo s certifikatom domače in umetnostne obrti in so primerni za darila ali za polepšanje doma.

Več informacij: Ocra, d. o. o., tel: + 386 (0)41 333 457, www.ocra.si, info@ocra.si
VOLČJI GRAD

Pot kamna – urejena učna pot

Urejena in označena učna pot po vasi in okoli nje. Spoznali boste značilnosti kraške krajine, kraških naselij ter spoznali posebnosti Volčjega Grada, vasi z izredno bogato kamnoseško dediščino in enim največjih ohranjenih prazgodovinskih gradišč pri nas.

Pot je uredilo Društvo Debela griža, ki organizira tudi turistična vodenja.

Informacije: www.volcjigrad.com, TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986

Novoletne prireditve za otroke in krajanje

Gledališke predstave in obisk dedka Mraza:

četrtek, 15. 12. 11

SEŽANA – Dom upokoencev

ob 13:30 Baletni nastop »Pismo dedku Mrazu«
Voščilo dedka Mraza (interno)

četrtek, 15. 12. 11

CSD SEŽANA

ob 16:00 Voščilo dedka Mraza (interno)

ponedeljek, 19. 12. 11

DIVAČA – CU Elvira Vatovec Divača

ob 10:00 Sprejem dedka Mraza (interno)

sreda, 21. 12. 11

SEŽANA – Varstveno delovni center Sežana

ob 10:00 Gledališka predstava »Zima, zima bela«
Sprejem dedka Mraza (interno)

petek, 23. 12. 11

ŠTANJEL – Osnovna šola

ob 8:10 Čarodej Maris
Sprejem dedka Mraza (za osnovno šolo in vrtec Štanjel ter izven)

petek, 23. 12. 11

KOMEN – Kulturni dom

ob 10:00 Gledališka predstava »Pravljica o polomljeni lutki«
Sprejem dedka Mraza (za Osnovno šolo in Vrtec Komen ter izven)

petek, 26. 12. 11

ŠKRBINA – Vaški dom

ob 17:00 Gledališka predstava »Mojca Pokrajculja«
Sprejem dedka Mraza

ponedeljek, 26. 12. 11

BRESTOVICA PRI KOMNU – Osnovna šola

ob 17:00 Gledališka predstava »Kužek in sonček«
Sprejem dedka Mraza

Organizator prireditev, Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, si pridržuje pravico do spremembe programa.

Prireditve MDPM Sežana omogočajo Občina Sežana, Občina Divača, Občina Komen, Občina Hrpelje - Kozina in lokalni donatorji, podjetja ter posamezniki s Krasa in z Brkinov.

Vse prireditve so brezplačne. Prisrčno vabljeni!

Srečno novo leto in vesele praznike vam želimo člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana.

Razstava hišnih jaslic

Po osmih letih bomo v Štanjelu pri Valetovih ponovno organizirali razstavo hišnih jaslic.

Zato vabimo lastnike in ustvarjalce, ki želijo na razstavi sodelovati, da v Štanjel (v grad, galerijo ali TIC) prinesejo svoje posebne ali pa lastnoročno izdelane jaslice. Jaslice opremite s sledečimi podatki: kdo je lastnik, od kod izvirajo ali kdo jih je naredil. Pričakujemo jih do ponedeljka, 19. decembra 2011. Za informacije lahko pokličete na tel. št. (05) 7690197 (galerija) ali 031 257 937 (Duška). Razstava bo na ogled **od 23. decembra 2011 do 8. januarja 2012.** Vljudno vabljeni!

Koncert Irene Tratnik v Gorjanskem

Petek, 30. december 2011, ob 19. uri

V petek, 30. 12. 2011, bo v Kulturnem domu v Gorjanskem ob spremljavi pianista Big Banda RTV Slovenija Blaža Jurjevčiča nastopila pevka Irena Tratnik. Spomnimo se je po priredbi evrovizijske uspešnice *Ein Bisshen Frieden (Malo miru)*,

s katero je kraljevala na prvem mestu slovenskih lestvic kar 26 tednov. Ireno Tratnik bo v koncert uvedel znani belokranjski humorist Toni Gašperič.

Vljudno vabljeni!

Nagradna križanka

	VELIKAN, ORJAK	STARA PLOŠČINSKA MERA	BRANKO STROŽER	URADNI PAPIR	SLOVENSKI SLIKAR, PIONIR SURREALIZMA IN ABSTRAKTNEGA SUKARSTVA (1905 – 1973)	SAMORASLA ZDRAVILNA RASTLINA, BRDNJA	ŽENIN ALI MOŽEV OČE	KOZJA VRBA, MAČKOVEC	ČEŠKI GRAFIK IN SLIKAR (JAN, 1895 – 1976)	DISTRIKT IN M. NA J. PORTUGAL-SKE	DOLG LETALSKI NAPAD	PREBIVAL. IRSKE	ŠPANSKA ZNAMKA AVTOMOBILOV	
					DIONIZOV SPREMLJEV. REKA V VZ. TURČIJI			20		8				
PODVODNA ZELNATA TRAJNICA, ZOSTERA						16								
DAN JIH IMA 24	9		TUCKERJEV FILM							6				
			OTOK V ALEUTHIH											
STAVBA Z UČILNICAMI				SOKRATOV TOŽILEC				RIBJA JUHA						
				RANOCELKA				AM. DRŽAVA						
NOVI SAD		MANJŠI TRS, TRSIČ					ŽIVALSKI VRT				KRAJ POD HALOZAMI	MADŽARSKA NAMIZNOT. IGRALKA (R. 1961)	NAMOČENA KOŽA ZA PREDELAVO	KULTURA
		ANTIČNO RAČUNALO					GL. UREDNICA NA RS							
ODISEJEVA DOMOVINA	15				KUBLAJKA-NOV NEČAK =====						AM. UM. DRŠALKA (JENNI R. 1970)		13	
FR. SKLAD. (ERNEST 1833 – 1881)							MANJŠE NASELJE				EVIN MOŽ		19	
							KIT. UTEŽ. MERA				SKUPEK NAČEL			
STARO-ŽIDOVSKI KRALJ			TUJE ŽENSKO IME					PREBIVAL. S. POLOBLE						
			MENIČNO JAMSTVO					KDOR SE SAM UBIJE						
		OTOK V Z. DELU BERINGOV. MORJA												
			PREBIVAL. VIČA											
			BAS BREZ A						ČEŠ. SKLAD. (LUBOŠ)				18	
									ŽID. PIS. (ŠALOM)					
ŠPANSKI NOGOMET. (EDU)							LAIK						RUMENORJAVNA BARVA	BREZPRAVNO LJUDSTVO
ODRIV VODE Z VESLOM							ŽREB, SREČKA	KRAJ PŘI SMLEDNIKU					IGLASTO DREVO	1
								STR. ITAL. LJUDSTVO					NEMŠKA PISATELJICA	
IVO SVETINA		AKTERKA NA ODRU	NOGOMETAŠ IN TRENER (MATJAZ)	VITO ČREVO							LUŽA			
				DEL OBLAČILA							LUDOLFOVO ŠTEVILO			
POLDRAG KAMEN				5	OKLEP (STARO)						ENEAS			
											NIHAJ			
REKA V Z. AFRIKI, KI SE IZLIVA V GWINEJSKI ZALIV			14		OKRUTEN ČLOVEK								17	EGIPČ. BOG SONCA
					SOLMIZAC. ZLOG									POKRAJ. V SAUD. ARAB
SLAB PISATELJ, PISUN							ANG. KEMIJ. KONCERN			12	HR. KRAJ V ISTRI			
JAPONSKI PISATELJ (CHOMEI)							POLEDICA				AN. PLOŠČ. MERA			ZVIJAČA, UKANA
														AVTOR: TOMAŽ MAHKOVIC
ORIENTALSKO BARVILO			ŽIVAL Z BODICAMI			3	STANJE PLAHEGA							IZPITJE NA DUŠEK
			ŠKOTSKA REKA				PESNIK GRUDEN							
NOGOMET. VRATAR (ALEŠ)					KAČJI LEV						FR. SATIR. REVUIJA			
											NATRIJ			
PESNICA SAMSA					SAMO-LJUBNEŽ									
VRSTA OSTRŽIŽA, OKUN					POPOLNA KRMNA MEŠANICA ZA DOJEČE SVINJE				7	ANGLEŠKI PIANIST ROBERTSON			KRAJEVNA SKUPNOST	

GESLO	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
									19
									20

Pravilno izpolnjeno geslo nagradne križanke nam na dopisnici pošljite najkasneje do 27. 12. 2011 na naslov **Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, s pripisom »za nagradno križanko«**. Na dopisnico ne pozabite pripisati svojega imena in priimka, naslova ter telefonske številke. Med pripisanimi, pravilno izpolnjenimi gesli bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli lepe nagrade. Nagrade so prispevali: Pekarna Kras Gorjansko, Čebelarstvo Bandelj iz Komna in Gostilna Špacapan iz Komna. Imena in priimke nagrajencev bomo objavili v prihodnji številki občinskega glasila.

Kaj si želim

(Slavko Turk)

Kaj si želim? Kaj bi želel?
Razum kot zdaj in mladost!
Po poti stari ne bi šel,
povsod bi rabil le mladost.

Kaj si želim? Kaj bi želel?
Iskal v ljubezni bi krepost!
Same lepote ne bi hotel,
ker videz ni mladost.

Kaj si želim? Kaj bi želel?
Pokazal pot mladini vsi!
Da vsak bi vesel prišel
po poti modri in skrbni.

In zadoščenje bi imel,
da vse, kar mogel bi, storil,
še zdravje trdno bi imel,
zastonj na svetu ne bi bil.

*Naj bo noč še tako temna, vedno lahko
nekje najdeš majhno zvezdo.*

*Naj bo puščava še tako brezupna,
še vedno lahko odkriješ majhno oazo.
Nekje nas vedno čaka majhna radost.
(Phil Bosmans)*

**Z najlepšimi željami
gasilci Prostovoljnega
gasilskega društva Komen**

**LEPE ŽELJE POTUJEJO OD NAS,
PRAVLJIČEN JE TALE ČAS,
NAJ VAM SREČE, ZDRAVJA IN
VESELJE
ZA VSAK DAN PRIPELJE!**

**SREČNO 2012
Vrtec Štanjel**

Trka, trka novo leto, staro leto se poslavlja,
pozabimo vse slabosti, veselimo se novosti.

Vsem Vam želimo lepe praznične dni,
osebno srečo, zdravje in srečno novo leto.

predsednica društva Vida Mesar,
vsi zaposleni društva »Vezi«
in stanovalci ter člani

Moč letenja – prav vsak od nas je z njo obdarjen:
sen, da poletimo v zrak, ljubezen, da nas varje!
(E. Perry Good)

**Sreče tam, kjer jo iščete in najbolj potrebujete.
SREČNO 2012!**

Vsem, ki ste v letu 2011 kakorkoli pripomogli
k realizaciji smelo zastavljenih ciljev šole, vsem, ki
ste z drobnimi dejanji pomagali, da so učenci zmogli
»poleteti«, vsem, ki z ljubeznijo pomagata ustvarjati
varno šolsko okolje, se iskreno zahvaljujemo in v letu
2012 želimo vse dobro.

Nives Cek
s sodelavkami in sodelavci ter
z učenci in učenkami
OŠ Antona Šibelja - Stjenka Komen